

A close-up photograph of two hands, one of which is holding a small, light-colored object. The hands are positioned in a way that suggests care or support. The background is a soft, out-of-focus blue.

RAPPORT

Kortlægning af virksomme indsatser, der kan øge gennemførelsen og reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb

Marts 2024

RAMBOLL

Bright ideas. Sustainable change.

Dato **Marts 2024**

Udarbejdet af **Rambøll Management Consulting**

Bestilt af **Parterne bag Fællesskabsudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU) – FOA, KL og Danske Regioner – og Danske SOSU-skoler**

Titel **Rapport - Kortlægning og analyse af virksomme indsatser, der kan øge gennemførelsen og reducere frafaldet på SOSU-uddannelsernes hovedforløb**

Udgave **Final**

Indhold

1.	Tværgående sammenfatning	4
1.1	Udfordringsbilledet i relation til social- og sundhedsuddannelserne	4
1.2	Virksomme indsatser, perspektivrige tiltag og inspirationsforslag	5
1.3	Centrale elementer på tværs af indsatser og tiltag	6
1.4	Anbefalinger	7
1.5	Læsevejledning	8
2.	Indledning	10
2.1	Kortlægningens formål og afgrænsning	10
2.2	Metode og datagrundlag	12
3.	Rammevilkår med betydning for social- og sundhedsuddannelserne	14
3.1	Elevoptaget på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb	15
4.	Faktorer med betydning for gennemførelse og frafald	17
4.1	Frafaldsbilledet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb	17
4.2	Faktorer med betydning for frafald	18
5.	Virksomme indsatser	25
5.1	Baggrund for vurdering af indsatsernes virkning	25
5.2	Kvantitative analyser	25
5.3	Fælles Fynsk Mentorkorps	26
5.4	Galioner og Hverdagscafé	29
5.5	Simulation i første oplæring	32
5.6	Overgangssamtaler og Onboarding	34
5.7	Gruppevejledning	37
5.8	Deltids- og fuldtidsvejledere	39
6.	Perspektivrige tiltag	41
7.	Inspirationsforslag med fremadrettet potentiale	44
8.	BILAG A – BESKRIVELSE AF ELEVGRUNDLAG	48
9.	BILAG B – FRAFALDSBILLEDE	51
10.	BILAG C – METODISKE BEGRUNDELSER	58
11.	BILAG D – NOTAT: EKSISTERENDE VIDEN OM FRAFALD PÅ SOCIAL- OG SUNDHEDSUDDANNELSERNE	63

1. Tværgående sammenfatning

Rambøll Management Consulting (herefter Rambøll) har på vegne af parterne bag Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU) – FOA, KL og Danske Regioner – og Danske SOSU-skoler gennemført en kortlægning af virksomme indsatser, der kan øge gennemførelsen og reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. Kortlægningen har til formål at tilvejebringe et solidt vidensgrundlag til at igangsætte og effektivt arbejde videre med virksomme indsatser, der kan øge gennemførelsen og reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb.

Nærværende rapport præsenterer virksomme indsatser, som kan øge gennemførelsen og reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb, samt perspektivrige tiltag, hvor tendenserne viser, at de har positiv virkning på elevernes gennemførelse. Endelig præsenterer rapporten inspirationsforslag, der af fagpersoner og praktikere vurderes at have fremadrettet potentiale.

Kortlægningen er baseret på et desk-top studie af eksisterende viden om frafald og gennemførelse¹, en kvalitativ praksisafdækning blandt lokale uddannelsesudvalg og fagprofessionelle samt en kvantitativ analyse på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring (STIL)². Kortlægningen af virksomme indsatser er gennemført i 2. halvår 2023.

1.1 Udfordringsbilledet i relation til social- og sundhedsuddannelserne

På baggrund af eksisterende viden om frafald på hovedforløbet på social- og sundhedsuddannelserne³ er der i afdækningen af eksisterende viden identificeret en række personlige, strukturelle og organisatoriske faktorer, som har betydning for gennemførelse og frafald på social- og sundhedsuddannelserne. De identificerede frafaldsfaktorer kan analytisk kategoriseres efter, om de primært relaterer sig til selve skoleforløbet, til koblingen mellem skole- og oplæringsforløb eller til oplæringsforløbet.

Tilrettelæggelsen af skoleforløbet er en betydelig faktor for elevernes frafald. Konkret finder desk-top studiet af eksisterende viden om frafald og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne, at en del af frafaldet blandt elever på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb sker i forbindelse med skoleforløbet. Desk-top studiet over eksisterende viden om frafald og gennemførelse viser, at tre elementer gør sig gældende. Det første omhandler det samlede *faglige niveau og placeringen af fag* i skoleperioden, som samlet kan gøre, at eleverne føler sig stærkt fagligt udfordrede. Dernæst ses det, at elever oplever *manglende forberedelse på mødet med praksis* og derved oplever et praksis- og ansvarschok. Sidst ses det, at elever på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb er en divers gruppe, hvor der er stor variation i bl.a. elevernes motivation, faglige niveau, modenhed, robusthed, kulturelle baggrund og sproglige forudsætninger. Det er således af betydning, hvilket undervisningsmiljø der er på skolerne samt om *undervisningen differentieres* og tager afsæt i den enkelte elevs forudsætninger.

Rød tråd og kobling mellem skole- og oplæringsforløb er af betydning, da en stor del af frafaldet på social- og sundhedsuddannelserne sker i overgangen mellem skole og første oplæringsperiode. Konkret viser afdækningen af eksisterende viden, at det har betydning, at eleverne oplever en stærk *faglig sammenhæng mellem skole og oplæringsperiode*. Særligt er tilrettelæggelsen af den teoretiske undervisning i skolen og de læringsmål, som elevers oplæringsforløb tilrettelægges efter afgørende for, at eleverne oplever en rød tråd i deres uddannelsesforløb. Dernæst er det

¹ Særskilt afrapporteret i "Notat – Eksisterende viden om frafald på hovedforløbet på Social- og Sundhedsuddannelserne" vedlagt i bilag D

² Supplerende kvantitative analyser på baggrund af dataene fra STIL afrapporteres i bilag A og bilag B.

³ Der henvises her til bilag D

vigtigt for eleverne oplever en generel *social tryghed* i overgangen fra skole til oplæring. De gentagne skift i uddannelsen kan skabe utryghed og usikkerhed hos eleven. I den sammenhæng er det også af betydning for elevens gennemførelse, at der er *organisatorisk sammenhæng mellem skole- og oplæringsforløb*, dvs. at der skabes et samarbejde mellem skole/underviser og oplæringsenhed/oplæringsvejleder. Desk-top studiet viser, at *kommunikation mellem skole og oplæringssted* ligeledes er vigtig. Dette har til formål at sikre oplæringsstedet har tilstrækkeligt med kendskab til elevens faglige, social og psykiske forhold, da disse kan have betydning for både elevens læring og risiko for frafald på uddannelsen.

Derudover ses der i den eksisterende viden om frafald og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne, at **oplæringen** ligeledes er det tidspunkt i uddannelsen, hvor elever kan opleve en række udfordringer. Det har således betydning for elevernes frafald, hvordan eleverne bydes velkommen og får *introduktion i oplæringen*. Eleverne efterspørger klar og tydelig introduktion, og en mangel herpå kan betyde, at nogle elever oplever udfordringer ved at opnå faglig såvel som social tilknytning til oplæringen. Ligeledes er det vigtigt for elevernes gennemførelse, at de møder en *kvalificeret vejledning*, der består af systematisk feedback, som understøtter deres faglige udvikling. Kortlægningen viser ydermere, at *organiseringen af oplæringsvejlederne* har stor betydning for elevernes oplevelse og udbytte af oplæringen - særligt i den første oplæringsperiode. Her efterspørger eleverne systematisk vejledning, da det styrker elevernes faglige selvtillid og engagement. Dette stiller også krav til *oplæringsvejledernes kompetencer*. Oplæringsvejlederens sociale, relationelle og pædagogiske kompetencer er især vigtige for, at elever, der er psykisk eller socialt sårbare, får en meningsfuld og tryk oplæring, der således øger sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen

1.2 Virksomme indsatser, perspektivrige tiltag og inspirationsforslag

På baggrund af den samlede kortlægnings datamateriale er der identificeret en række indsatser og tiltag, som i større eller mindre grad er vurderet til at kunne medvirke til at reducere frafaldet og øge gennemførelsen, såfremt de bliver implementeret. Indsatserne og tiltagene er i varierende grad systematisk implementeret og evalueret, hvorfor der i denne afrapportering bliver anvendt tre analytiske niveauer, hhv. virksomme indsatser, perspektivrige tiltag og inspirationsforslag med fremadrettet potentiale.

Virksomme indsatser er indsatser, som på baggrund af en samlet analyse af tilgængelige data om indsatsen kan medvirke til at øge gennemførelsen og reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. **Perspektivrige tiltag** er tiltag eller mindre projekter, hvor datagrundlaget viser, at der er tendenser, der peger i retningen af, at tiltagene har en positiv virkning på elevens gennemførelse og kan medvirke til at reducere frafald på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. **Inspirationsforslag med fremadrettet potentiale** præsenterer forslag og ideer til indsatser og tiltag, som endnu ikke er implementeret eller afprøvet, men som blandt fagprofessionelle er vurderet til at have potentiale til at reducere frafaldet blandt elever på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb, såfremt de bliver implementeret.

Tabel 1 Oversigt over identificerede virksomme indsatser, perspektivrige tiltag og inspirationsforslag med fremadrettet potentiale

 Virksomme indsatser	 Perspektivrige tiltag
Fælles Fynsk Mentorkorps	Optimeret oplæringsvejledning - udvidede kommunikative og pædagogiske kompetencer
Galioner og hverdagscafé	Fastholdelseskonsulent til vejledning af elever og understøttelse af oplæringsvejledere
Simulation i første oplæring	Fællestræf der øger kendskab og tilknytning
Overgangssamtaler og Onboarding	Sprogstøtte på tværs af skole og oplæring
Gruppevejledning	
Deltids- og fuldtidsvejledere	

 Inspirationsforslag med fremadrettet potentiale	
Mulighed for uddannelsen på deltid	Ikke-sundhedsfaglige kompetencer hos undervisere og oplæringsvejledere Sammenhængende oplæringsvejleder Arbejds miljøindsats til styrkelse af læringsmiljø
Mulighed for udskydelse af oplæringsforløb	
Match mellem elev og oplæringssted	
Differentiering gennem øget didaktisering	
Bredere brug af Specialpædagogisk Støtte (SPS)	

1.3 Centrale elementer på tværs af indsatser og tiltag

De virksomme indsatser, perspektivrige tiltag og inspirationsforslag med fremadrettet potentiale er forskellige både i deres organisatoriske og faglige fokus, men kortlægningen finder på tværs af indsatserne og tiltagene en række gennemgående elementer og greb, som har betydning for indsatsernes virkningsfuldhed på frafaldet og gennemførelsen på social- og sundhedsuddannelserne.

Psykologisk tryghed og trivsel

På tværs af de identificerede indsatser er der et gennemgående fokus på at skabe psykologisk tryghed og trivsel hos social- og sundhedseleverne, da det blandt de fagprofessionelle er vurderet som værende et væsentligt vilkår, som understøtter elevernes gennemførelse. Flere indsatser og tiltag skaber fora, mødesteder eller faglige relationer, der udover et fagligt fokus også har til formål at sikre et socialt netværk blandt elever. Disse giver dem psykologisk tryghed og trivsel og derved øger deres tilknytning til uddannelsen både i skoleforløbet og under oplæringen og samtidig styrker læringsmiljøet. Fx ved etablering af mødesteder under oplæringen som foreslået i Galioner og Hverdagscafé (kapitel 5.5). Den psykologiske tryghed og trivsel er også et fagligt fokus i den fagprofessionelle relation mellem elever og oplæringsvejleder. Flere vejledningsindsatser såsom Fælles Fynske Mentorkorps (kapitel 5.3) eller overgangssamtaler (kapitel 5.6) har blandt andet fokus på at skabe stærke relationer til elever gennem systematiske arbejds gange som både indbefatter møder før, under og efter oplæringsperioden.

Socialt og fagligt fokus

Social- og sundhedsuddannelsen består af en divers elevgruppe, hvor der er stor variation i bl.a. elevernes alder, livssituation samt kulturelle og erhvervs mæssige baggrund. Det kan således være svært at finde et socialt element, som understøtter alle elevernes præferencer eller livssituationer. Derfor anvender flere indsatser et greb med at etablere et fagligt fokus som et fælles tredje eleverne i mellem, og i den kontekst skabes der et socialt tilhørsforhold. Det ses blandt andet i Galioner og hverdagscafé (kapitel 5.4) eller Fællestræf (kapitel 6.2).

Indsatserne er en del af skole- eller oplæringsforløbet.

En stor del af de identificerede indsatser og tiltag er en integreret del af elevernes uddannelsesforløb. Det betyder, at der er en faglig sammenhæng mellem de konkrete indsatser og elevernes læring, og det betyder, at mange af indsatserne er planlagt som en del af elevens undervisning eller oplæring. Kortlægningen vurderer, at dette er en væsentlig forudsætning for, at flere af indsatserne opnår en høj deltagelse samt engagement, og det vurderes at være med til at styrke den vigtige røde tråd gennem hele uddannelsesforløbet for eleverne.

Organiseret samarbejde mellem skole og oplæringssted

Flere af de indsatser og tiltag, der er identificeret i kortlægningen, er udarbejdet og implementeret i et tæt samarbejde mellem SOSU-skolerne og de lokale oplæringssteder. Kortlægningen finder, at denne tilgang skaber et fælles ejerskab over indsatserne, hvilket betyder, at både undervisere og oplæringsvejledere engagerer sig i indsatsen. Fagligt betyder denne tilgang også, at der skabes en sammenhæng og rød tråd mellem skole- og oplæringsforløb, da der for en række indsatser er en tværgående koordinering og dialog om eleverne. Det er elementer som vurderes til at have en positiv virkning i forhold til at øge gennemførelsen og reducere frafaldet blandt elever på social- og sundhedsuddannelserne.

Professionalisering af oplæringsvejlederfunktionen

På tværs af indsatserne og tiltagene er der et stærkt fokus på at sikre en professionalisering af oplæringsvejlederfunktionen. Professionaliseringen dækker over et øget fokus på sikre et stærkt fagligt miljø omkring oplæringsvejlederne og stærke og nye kompetencer. Dette eksemplificeres ved, at der i flere indsatser er fokus på kompetenceudvikling og organisering af oplæringsvejlederne. Kortlægningen finder, at det er et gennemgående element, at indsatserne arbejder med en professionalisering af oplæringsvejlederne for i tilstrækkelig grad at kunne understøtte indsatsens formål.

Du kan læse mere om de enkelte virksomme indsatser i kapitel 5, om perspektivrige tiltag i kapitel 6 og om inspirationsforslag med fremadrettet potentiale i kapitel 7.

1.4 anbefalinger

Kortlægningen giver anledning til flere anbefalinger til FEVU og Danske SOSU-skoler samt parternes medlemsorganisationer i det videre arbejde med at øge gennemførelse og reducere frafald på social- og sundhedsuddannelserne. Anbefalingerne falder inden for 3 spor.

Første anbefalingsspor udledes af kortlægningens indsigter om at virksomme indsatser, der kan reducere frafald og øge gennemførelse, i høj grad afhænger af, at aktørerne omkring uddannelserne finder fælles tværgående løsninger. Dette fordi de virksomme indsatser kun i mindre grad kan afgrænses til områder enkeltaktører har indflydelse og handlekompetence i forhold til. Med andre ord, aktørerne er afhængige af at lykkes sammen. Derfor anbefales det, at social- og sundhedsuddannelserne forskellige aktører, bl.a. med afsæt i indsigter fra kortlægningen, indgår forpligtende aftaler om at arbejde med fælles indsatser og initiativer på aktørernes tværs af skole og oplæring. Som led i disse forpligtende aftaler vil det være gavnligt med en central understøttelse af videndeling, implementeringsstøtte og erfaringsopsamling på tværs af landet. Der kan overvejes et bredt inddragende forum mellem undervisningsministeriet, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Danske SOSU skoler og parterne mfl.

Det andet anbefalingsspør handler om at videreudvikle på kortlægningens identificerede virksomme indsatser og perspektivrige tiltag ved at udvikle egentlige kernelementer, som kan sætte form og retning på nyudvikling af indsatser, der kan reducere frafald og øge gennemførelsen på social- og sundhedsuddannelserne. Kortlægningen har identificeret flere kendetegn, der går igen i flere af de virksomme indsatser. Kendetegn som med videreudvikling kan bruges til at udvikle egentlige kernelementer. Vigtigheden af udvikling af kernelementer ligger i, at der ikke for nu eller forventeligt fremadrettet kan udvikles koncepter eller generiske indsatsmodeller, som uden lokal tilpasning vil kunne implementeres i enhver kontekst. Til gengæld vil man med udvikling af kernelementer kunne få et redskab, der kan understøtte og sætte retning for lokale løsninger, som bygges op omkring virksomme elementer (kernelementer) og dermed øge sandsynligheden for, at nyudviklede indsatser vil få positiv betydning for elevernes gennemførelse.

Det tredje og sidste anbefalingsspør handler om fortsat vidensgenerering. Området er præget af mange lokale indsatser, som udvikles, afprøves og implementeres. Der er i mindre grad systematisk erfaringsopsamling og evaluering på tværs af indsatser og projekter, og der udvikles nye tiltag som afprøves i høj hastighed. Behovet for hurtig handling opstår, da udfordringerne med at sikre den nødvendige uddannede arbejdskraft er enorm, og der er derfor også høj bevågenhed og behov for at arbejde fokuseret med, at så mange elever som muligt succesfuldt gennemfører uddannelsen og er fagligt og personligt klar til at arbejde på social- og sundhedsområdet. Udvikling, afprøvning og implementering foregår derfor med stor hastighed og i mange forskellige kontekster. For at styrke muligheden for vidensdeling, god ressourceanvendelse og spredning af virksomme indsatser anbefales det, at der foretages en løbende systematisk opsamling af projekter og programmer, der igangsættes lokalt, og som kan understøtte den dynamiske udvikling, der er på området, samtidig med at der fortsat genereres og dokumenteres viden fra de mange gode lokale projekter.

1.5 Læsevejledning

Denne rapport er opbygget af i alt syv kapitler:

- **Kapitel 1** præsenterer nærværende tværgående sammenfatning af kortlægningens hovedfund og anbefalinger.
- **Kapitel 2** rummer indledning med kortlægningens baggrund, formål samt metodiske datagrundlag og tilgang.
- **Kapitel 3** beskriver kontekstuelle rammevilkår, der har betydning for social- og sundhedsuddannelserne.
- **Kapitel 4** præsenterer strukturelle, lovgivningsmæssige og personlige faktorer med betydning for gennemførelse og frafald på social- og sundhedsuddannelserne.
- **Kapitel 5** udfolder virksomme indsatser, der kan øge gennemførelsen og reducere frafald på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb.
- **Kapitel 6** beskriver perspektivrige tiltag, herunder indsatser, tiltag og mindre projekter, hvor der er tendenser, der peger på, at tiltagene har en positiv virkning på elevens gennemførelse og reduktion i frafald på social- og sundhedsuddannelserne.

- **Kapitel 7** skildrer mulige inspirationsforslag med fremadrettet potentiale i relation til det videre arbejde med gennemførelse og frafald på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb.

Yderligere indeholder rapporten **bilag A, B og C** der udfolder de metodiske begrundelser samt præsenterer en begrebsafklaring, samt **bilag D** – Notat om eksisterende viden om frafald på hovedforløbet på social- og sundhedsuddannelserne.

2. Indledning

Gennem en længere årrække har sundheds- og ældreområdet undergået en gennemgribende udvikling, hvor antallet af ældre gradvist stiger, og kompleksiteten i borgernes sygdomsbillede øges, samtidig med at nye teknologiske løsninger tages i anvendelse på området. Behovet for kompetente og veluddannede medarbejdere til social- og sundhedsområdet er derfor stigende, mens udfordringen med at rekruttere tilstrækkeligt med veluddannede medarbejdere til området fortsat er gældende. Konkret kigger vi som samfund ind i at mangle ca. 14.000 social- og sundhedsmedarbejdere i 2035⁴.

Frafaldet på hovedforløbet på social- og sundhedshjælper- og assistentuddannelsen efter seks måneder var hhv. 14 og 19 pct. blandt de elever som påbegyndte uddannelserne i 2021⁵. Efter to år, hvor social- og sundhedshjælperuddannelsen typisk er afsluttet, er frafaldet for elever for årgangene 2017-2020 21-23 pct. På social- og sundhedsassistentuddannelsen er 31-35 pct af eleverne frafaldet efter tre år som er den typiske længde på uddannelsen. Således gennemfører fire ud af fem elever, som påbegynder hovedforløbet på en social- og sundhedshjælperuddannelse og omkring to ud af tre elever på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Det høje frafald har i en årrække været forbundet med en række udfordringer i relation til at sikre, at vores ældre borgere får den nødvendige pleje nu og i fremtiden. Udfordringen kræver aktiv handling og effektive indsatser, der skal sikre, at elever på social- og sundhedsuddannelserne gennemfører deres uddannelsesforløb.

Fra politisk side samt fra de involverede parter er der derfor stort fokus på at kortlægge og afdække virkningsfulde indsatser, der kan øge gennemførelsen på social- og sundhedsuddannelserne samt reducere barrierer eller strukturelle forhindringer, så eleverne gennemfører deres social- og sundhedsuddannelse.

På denne baggrund har parterne bag Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU) – FOA, KL og Danske Regioner – og Danske SOSU-skoler bedt Rambøll om at lave en kortlægning, der tilvejebringer et solidt vidensgrundlag til at igangsætte og effektivt arbejde videre med virksomme indsatser, der kan øge gennemførelsen og reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb.

2.1 Kortlægningens formål og afgrænsning

Nærværende kortlægning har til formål at besvare følgende undersøgelsesspørgsmål:

1. **Udfordringsbilledet:** Hvad er de væsentligste barrierer for at reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelserne?
2. **Virksomme indsatser:** Hvilke virksomme indsatser kan identificeres (og potentielt data-understøttes) i forhold til at mindske frafald på hovedforløbet på social- og sundhedsuddannelserne?
3. **Anbefalinger:** Hvilke anbefalinger kan formuleres til virksomme indsatser, der kan bidrage til at øge gennemførelsen på social- og sundhedsuddannelserne?

På baggrund af kortlægningens datamateriale er der identificeret en række indsatser og tiltag, som i større eller mindre grad er vurderet til at kunne medvirke til at reducere frafaldet og øge gennemførelsen, såfremt de bliver implementeret. Indsatserne og tiltagene er i varierende grad systematisk implementeret og evalueret, hvorfor der i rapporten bliver anvendt tre analytiske niveauer, hhv. virksomme indsatser, perspektivrige tiltag og inspirationsforslag med fremadrettet potentiale.

⁴ Økonomisk Analyse – Rekruttering af velfærdsmedarbejdere nu og i fremtiden, Finansministeriet, september, 2023. Kilde: https://fm.dk/media/27317/oekonomisk-analyse_rekruttering-af-velfaerdsmedarbejdere-nu-og-i-fremtiden_web-a.pdf

⁵ Frafaldet opgjort efter seks måneder indeholder også frafaldet i prøveperioden.

Virksomme indsatser er indsatser, som på baggrund af en samlet analyse af tilgængelige data om indsatsen kan medvirke til at øge gennemførelsen og reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. Tilgængelige data varierer for indsatserne, men består som minimum af beskrivelser af indsatserne, interviews med fagpersoner om kendskab til indsatsen, erfaringsopsamlinger eller egentlige evalueringer af indsatsen samt kvantitative data fra STIL. Mindst 2 af 3 datakilder skal pege på, at indsatsen er virksom, for at indsatsen kategoriseres som en virksom indsats.

Perspektivrige tiltag er tiltag eller mindre projekter, hvor datagrundlaget viser, at der er tendenser, der peger i retningen af, at tiltagene har en positiv virkning på elevernes gennemførelse og kan medvirke til at reducere frafald på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. For perspektivrige tiltag kan der ikke på baggrund af tilgængelige data om indsatsen dokumenteres en positiv virkning, da der endnu ikke ligger systematiske erfaringsopsamlinger eller egentlige evalueringer, der understøtter vurderingen af tiltagenes virkning. Desuden har det ikke været muligt at finde belæg for tiltagets virkning i kortlægning af dataanalyser.

Inspirationsforslag med fremadrettet potentiale præsenterer forslag og ideer til indsatser og tiltag, som endnu ikke er implementeret eller afprøvet, men som blandt fagprofessionelle er vurderet til at have potentiale til at reducere frafaldet blandt elever på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb, såfremt de bliver implementeret. Inspirationsforslag med fremadrettet potentiale er identificeret gennem analysen af interviews med fagprofessionelle.

KORTLÆGNINGENS AFGRÆNSNING

I kortlægningen er der valgt ikke at inddrage emnerne vokselevløb som generelt har stor relevans. Parterne bag kortlægningen har ikke ønsket at inddrage **vokselevløb**, da dette behandles i andre sammenhænge. Emnet har derfor ikke fokus i denne kortlægning.

I kortlægningen er det ligeledes valgt ikke at inddrage de problematikker, der ligger rundt om **uddannelsens image**, da det er vurderet på baggrund af litteraturen, at uddannelsens image ikke har direkte betydning for elevernes gennemførelse af social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb, men i højere grad påvirker rekrutteringen til uddannelserne.

2.2 Metode og datagrundlag

Kortlægningen er metodisk baseret på forskellige dataindsamlingsaktiviteter og datakilder. I det følgende beskrives de konkrete dataindsamlingsaktiviteter samt datagrundlag.

KVALITATIV DATA OG METODE

Desk top-studie

Kortlægningen er indledt med et kvalificerende desk top-studie, der har til formål at kortlægge allerede eksisterende viden om frafaldsproblematikker på social- sundhedsuddannelsernes hovedforløb samt strukturelle og organisatoriske faktorer med betydning herfor. Desk top-studiet er rapporteret i et separat forudgående notat, der sammenfatter den væsentligste viden. I notatet præsenterer Rambøll også en række anbefalinger til, hvor parterne bag projektet bør fokusere for at få større viden, og hvor der mangler indsigt i strukturelle forhold med betydning for gennemførelsen samt viden om virksomme indsatser. Notatet er vedlagt som bilag D.

Eksplorative interviews med lokale uddannelsesudvalg

Der er gennemført 14 interviews med repræsentanter fra de 14 uddannelsesudvalg (LUU'er) i perioden august til september 2023. Interviewene har givet indblik i typiske barrierer/udfordringer og virksomme elementer, som opleves at have betydning for elevernes gennemførelse og frafald på social- og sundhedsuddannelserne (særligt hovedforløbet).

Interviews med kommuner og regioner

Der er gennemført 10 interviews med udvalgte oplæringsansvarlige fra udvalgte kommuner og regioner i perioden september til oktober 2023. De udvalgte oplæringsansvarlige er udvalgt på baggrund af en række objektive kriterier som geografi, institutionsstørrelse, frafald mv. Interviewene har givet indblik i potentielle udfordringer/barrierer og virksomme elementer, som de opleves i praksis af udvalgte oplæringsansvarlige for social- og sundhedsuddannelserne.

Dybdegående caseinterviews

Afslutningsvis er der gennemført syv dybdegående caseinterviews med relevante repræsentanter fra uddannelsesinstitutioner og oplæringssteder med viden og erfaring om konkrete indsatser, der har vist at bidrage til at reducere frafald og øge gennemførelsen. Interviewene er gennemført i perioden september til oktober 2023. Casene er blevet identificeret via forudgående interviews med LUU'er, kommuner og regioner. Foruden interviews er der også indhentet relevant skriftligt materiale om indsatsen i form af projektbeskrivelser, videoer og projektevalueringer.

Se bilag C for liste med deltagende organisationer, kommuner og regioner.

KVANTITATIVE DATA OG METODE

Data

I undersøgelsen af virksomme indsatser anvendes data fra STIL (Styrelsen for IT og Læring). Herfra har Rambøll adgang til en population bestående af alle elever, som har påbegyndt et hovedforløb på en social- og sundhedsuddannelse i perioden 1. januar 2017 til 31. maj 2023. Til populationen knytter sig en række baggrundskarakteristika på eleverne samt oplysninger om uddannelserne, opstarts- og afslutningstidspunkt såvel som afslutningsårsag.

Beskrivelse af elevoptag

Rambøll beskriver elevoptaget på den seneste fulde årgang 2022 og dertil udviklingen i elevernes demografi fra 2017 til 2022 for at opnå en forståelse af elevoptagets baggrund.

Beskrivelse af frafaldsbillede

Rambøll analyserer udviklingen i frafald i perioden 2017 til 2022 – først samlet for alle elevgrupper og dernæst på tværs af elevernes baggrundskarakteristika. Frafaldet analyseres efter en række tidshorisonter. Tidshorisonter viser andelen, som er frafaldet efter et givet antal måneder fra opstartsdatoen, målt på datoniveau.

Analyse af virksomme indsatser

Rambøll undersøger, om de identificerede virksomme indsatser tyder på mindsket frafald med baggrund i frafaldsstatistikkerne. Her korrigerer Rambøll på de enkelte skoler for elevoptagets baggrundskarakteristika, for at analysere om de virksomme indsatser tyder på at have mindsket frafaldet under hensyntagen til elevsammensætning og nationale tendenser på skolerne.

2.2.1 Metodiske opmærksomhedspunkter

I kortlægningen af virksomme indsatser er det væsentligt at bemærke, at der ikke er gennemført interviews med elever, og elevperspektivet for de enkelte indsatser dermed ikke er systematisk kortlagt. Dog er der flere af interviewpersonerne, der selv bringer elevperspektivet på banen set ud fra deres perspektiv, eller som selv har undersøgt elevperspektivet i deres egne respektive rapporter, erfaringsopsamlinger og/eller evalueringer. I forlængelse heraf har interviewpersonerne i forbindelse med de virksomme indsatser i høj grad bestået af ledere og projektledere og i mindre omfang lokale medarbejdere. Dernæst er et væsentligt opmærksomhedspunkt, at Rambøll kun har kendskab til de indsatser, vi har kunnet finde i desk-top, og som er blevet præsenteret for os gennem interviews. Derfor er det sandsynligt, at der findes andre indsatser, som kunne have været relevante at medtage, som vi ikke har kendskab til på nærværende tidspunkt.

Ved opgørelsen af elevoptag, udviklingen i frafald og indsatseres virkningsfuldhed er data fra STIL benyttet. Rambølls databearbejdning og opgørelse af nøgletal er ikke direkte overførbart til uddannelsesstatistikken, og vi henviser derfor til bilag C for en nærmere metodisk beskrivelse.

Det er værd at bemærke, at social- og sundhedsuddannelserne afprøver mange tiltag for at højne gennemførelsen. Konkret identifikation af indsatsernes virkningsfuldhed har derfor ikke været muligt. De kvantitative analyser, som berører indsatsernes virkningsfuldhed bør derfor udelukkende betragtes som indikerende for virkningsfuldhed og modsat ikke konkluderende.

3. Rammevilkår med betydning for social- og sundhedsuddannelserne

Det følgende kapitel optegner de væsentligste kontekstfaktorer, som gælder på social- og sundhedsområdet, og som udgør væsentlige rammevilkår for social- og sundhedsuddannelserne i forhold til fastholdelse på og gennemførelse af uddannelserne.

Den demografiske udvikling i Danmark indebærer et stigende antal ældre, der lever længere, et ændret sygdomsbillede med mere komplekse helbredsproblemer og dermed mere komplekse pleje- og behandlingsbehov – det er nogle af de tendenser, der udgør rammebetingelser for opgaveløsningen inden for social- og sundhedsområdet. Det stigende antal ældre sammenholdt med at mange kommuner og regioner oplever store udfordringer med at rekruttere medarbejdere til sundheds- og ældreområdet, medfører stigende arbejdskraftudfordringer, som medvirker til en presset dagligdag og et udfordret arbejdsmiljø flere steder. Den lokale arbejdskraftssituation er således en væsentlig kontekstfaktor for elever i oplæring, da dagligdagen og arbejdsmiljøet er en central del af elevernes læringsmiljø under oplæring.

Opbygningen af social- og sundhedsuddannelserne som en vekseluddannelse er en vigtig del af rammevilkårene for uddannelserne. Vekseluddannelsesprincippet gælder alle erhvervsuddannelser, men social- og sundhedsuddannelserne og særligt social- og sundhedsassistentuddannelsen adskiller sig fra de fleste andre erhvervsuddannelser, idet elever på andre erhvervsuddannelser typisk er tilknyttet det samme oplæringssted gennem hele deres uddannelse. Det bevirker, at elever på andre erhvervsuddannelser typisk oplever oplæringsstedet som 'hjemme', mens skolen er et sted, hvor eleverne mere oplever de 'er på besøg'. Omvendt forholder det sig for især social- og sundhedsassistentelever, idet de oplever mange skift og mange forskellige oplæringssteder. Flere social- og sundhedsassistentelever har en oplevelse af skolen som 'hjemme', mens de er på besøg under oplæringen.⁶⁷ Tilrettelæggelse af uddannelsen og de mange indbyggede skift udgør en indbygget strukturel ramme, der gør det vanskeligere for eleverne at opbygge relationer og tilknytning til oplæringsstederne. Mange skift og lavere tilknytning til oplæringsstederne kan således få betydning for frafaldet på social- og sundhedsuddannelserne og i særlig grad på social- og sundhedsassistentuddannelsen.

Elevgruppen på social og sundhedsuddannelserne er kendetegnet ved en meget høj grad af diversitet (alder, fagligt niveau, robusthed mv.). Diversiteten blandt elevgruppen vil forventeligt blive større over de kommende år i takt med uddannelsernes målgrupper udvides yderligere med eksempelvis flere mænd og EUV-elever. For at kunne imødekomme elevernes meget forskellige forudsætninger, stiller det store krav til undervisningsdifferentiering og til fx vejledningen under oplæringen⁸. Mange undervisere og oplæringsvejledere oplever ligeledes, at elevgruppen på uddannelserne allerede i dag i stigende grad er udfordret på en række områder, særligt i forhold til personlige anliggender eller forhold i privatlivet. Sammenholdt med stigende faglige krav i uddannelserne skaber det en situation, hvor en mere udfordret elevgruppe skal håndtere stigende faglige krav. Diversiteten i elevgruppen, suppleret med at nogle elever har personlige og private problemstillinger med betydning for deres gennemførelse på uddannelsen, er et væsentlig vilkår, som skal adresseres i arbejdet med at reducere frafald og øge gennemførelsen på social- og sundhedsuddannelserne.

⁶ Frafaltsanalyse – social- og sundhedsassistentuddannelsen i Region Nordjylland, Rambøll Management Consulting, 2021

⁷ Målgruppeanalyse af SOSU-elever i Københavns Kommune, Rambøll Management Consulting, 2023

⁸ Rekrutteringsanalyse – Mulighederne for rekruttering af elever til social- og sundhedsuddannelserne i Københavns Kommune, Rambøll Management Consulting, 2023

Ovenstående er således en række forhold som på forskellig vis kan have betydning for hvordan man kan øge gennemførelsen på social- og sundhedsuddannelserne. De er derfor væsentlige at have for øje ved vurdering af indsatser, der er relevante for at reducere frafald, og de muligheder der er for at påvirke det overordnede frafaldsbillede på området.

3.1 Elevoptaget på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb

Social- og sundhedsuddannelsernes elevoptag adskiller sig på flere parametre fra andre erhvervsuddannelser i forhold til elevernes baggrundskarakteristika, både sammenlignet med eleverne på de øvrige erhvervsuddannelser inden for hovedområdet omsorgs-, sundheds- og pædagogikuddannelser, men særligt sammenlignet med alle de øvrige erhvervsuddannelser.

Figur 3-1 præsenterer baggrundskarakteristika for social- og sundhedsassistentelever og -hjelpelever med opstart i 2022 og de første fem måneder af 2023. Social- og sundhedsuddannelserne har et meget højt optag af kvinder, som udgør mellem 85-87-pct. på hhv. social- og sundhedsassistent- og hjælperuddannelsen. Dertil er en stor andel af elevoptaget ældre elever. Den gennemsnitlige alder for opstart på social- og sundhedsassistentuddannelsen er 33,8 år, mens den er hele 36,3 år på social- og sundhedshjælperuddannelsen. Dette er betragteligt højere end på de øvrige omsorgs-, sundheds- og pædagogikuddannelser, hvor den gennemsnitlige alder ved opstart er omkring 28 år, og for de øvrige erhvervsuddannelser hvor gennemsnitsalderen ved opstart til sammenligning ligger mellem 25 og 26 år. Andelen af indvandrere udgør en forholdsvis stor andel af elevoptaget på uddannelsernes hovedforløb. På social- og sundhedsassistentuddannelsen er 27 pct. indvandrere, mens det på social- og sundhedshjælperuddannelsen er 45 pct. Til sammenligning er det 8 pct., som er indvandrere på de øvrige erhvervsuddannelser. Andelen af efterkommere er til gengæld stort set den samme på tværs af uddannelserne og ligger mellem 4 og 8 pct. Til sidst er karaktergennemsnittet lavere på uddannelserne, særligt på social- og sundhedshjælperuddannelsen, sammenlignet med de øvrige erhvervsuddannelser.

Figur 3-1 – Demografi for elevoptag, 2022-2023

UDDANNELSE		Social- og sundhedsassistentuddannelsen (n=5.679)	Social- og sundhedshjælperuddannelsen (n=4.093)	Begge social- og sundhedsuddannelser (n=9.772)	Hovedområdet 'Omsorg, Sundhed og Pædagogik' i øvrigt (n=2.455)	Øvrige erhvervsuddannelser (n=38.377)
BAGGRUNDSKARAKTERISTIKA						
 Køn	Kvinde	87 %	85 %	86 %	85 %	34 %
	Mand	13 %	15 %	14 %	15 %	66 %
 Alder	Gennemsnitlig alder ved opstart	33,8 år	36,3 år	34,9 år	28,3 år	25,7 år
 Herkomst	Indvandrer	27 %	45 %	34 %	10 %	8 %
	Efterkommer	6 %	4 %	5 %	8 %	4 %
	Dansk herkomst	67 %	51 %	60 %	83 %	87 %
 Karakter	Karaktergennemsnit	4,41	3,59	4,15	5,52	4,72
 Bopælsregion	Region Nordjylland	13 %	14 %	13 %	9 %	12 %
	Region Midtjylland	19 %	22 %	20 %	22 %	25 %
	Region Syddanmark	23 %	22 %	23 %	24 %	23 %
	Region Hovedstaden	29 %	28 %	29 %	28 %	24 %
	Region Sjælland	16 %	15 %	15 %	16 %	15 %

Kilde: Rambølls egne beregninger på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Tabellen indeholder baggrundskarakteristika for eleverne optaget i hele 2022 og de første fem måneder af 2023 på hhv. social- og sundhedsuddannelserne og de øvrige erhvervsuddannelser, herunder de øvrige uddannelser under hovedområdet

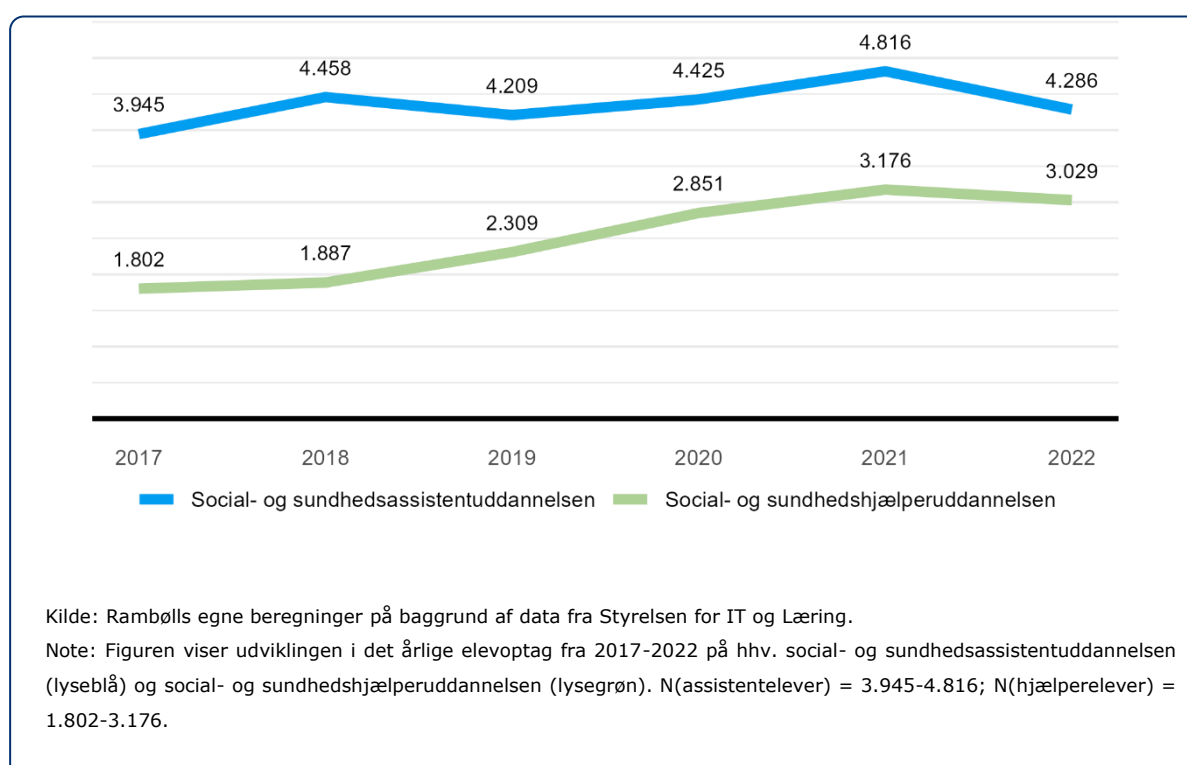
'Omsorg, sundhed og pædagogik'. Karakter dækker over karaktergennemsnittet for folkeskolens bundne prøvfag (En skriftlig og mundtlig prøve i dansk, en skriftlig prøve i matematik, en mundtlig prøve i engelsk og en fælles mundtlig prøve i fagene fysik/kemi, biologi og geografi). For de sidste to kategorier er eleverne fra social- og sundhedsuddannelserne ekskluderet.

På de fleste punkter adskiller social- og sundhedsuddannelserne sig således fra de øvrige erhvervsuddannelser – særligt sundhedshjælperuddannelsen, som på de fleste punkter adskiller sig mest fra de øvrige erhvervsuddannelser.

Som det fremgår af Figur 3-2, har udviklingen i elevoptag fra 2017 til 2022 været forholdsvis beskeden på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Over perioden er det årlige elevoptag blevet forøget med 341 elever fra 3.945 i 2017 til 4.286 i 2022. Dette skyldes bl.a. en betragtelig nedgang i elevoptaget fra 2021 til 2022. Tendensen peger på, at en voksende del af elevoptaget udgøres af ældre elever (se bilag A - figur 8.2) og elever med indvandrerbaggrund (se bilag A - figur 8.3). Derudover er det mandlige elevoptag vokset betragteligt med 56 pct. fra 2017 til 2022, men det er fortsat betragteligt lavere end det kvindelige elevoptag, som i 2022-2023 udgjorde 87 pct. af eleverne på social- og sundhedsassistentuddannelsen (se bilag A - figur 8.1).

Social- og sundhedshjælperuddannelsen har oplevet en betragtelig vækst fra 2017 til 2022. På social- og sundhedshjælperuddannelsen påbegyndte 1.802 elever i 2017 uddannelsen, mod 3.029 elever i 2022 (se Figur 3-2). Både den kvindelige og mandlige del af elevoptaget bidrager i betragtelig grad til denne udvikling (se bilag A - figur 8.1). Antallet af mandlige elever er, ligesom Derimod er det ligesom på social- og sundhedsassistentuddannelsen primært den ældre elevgruppe og elevgruppen bestående af indvandrere- og efterkommere, som driver den opadgående udvikling i elevoptaget på social- og sundhedshjælperuddannelsen. Sammenlignet med 2017 påbegyndte der i 2022 mere end dobbelt så mange elever på 30 år eller derover og mere end dobbelt så mange elever med indvandrer- og efterkommerbaggrund på social- og sundhedshjælperuddannelsen (se bilag A - figur 8.2 og figur 8.3).

Figur 3-2 – Udvikling i årligt elevoptag, 2017-2022

4. Faktorer med betydning for gennemførelse og frafald

I dette afsnit præsenteres en række faktorer med betydning for gennemførelse og frafald på social- og sundhedsuddannelserne. Indledningsvis beskrives frafaldsbilledet på social- og sundhedsuddannelserne og dernæst en række personlige, strukturelle og organisatoriske faktorer med betydning for frafald på social- og sundhedsuddannelserne. Disse frafaldsfaktorer tegner således det udfordringsbillede, som de virksomme indsatser (kapitel 5), perspektivrige tiltag (kapitel 6) samt inspirationsforslag med fremadrettet potentiale (kapitel 7) som præsenteres senere i rapporten, forsøger at adressere. De enkelte faktorer er identificeret med afsæt i undersøgelses desk-top-studie og kvalitative interviews med lokale uddannelsesudvalg samt kommunale og regionale oplæringssteder.

4.1 Frafaldsbilledet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb⁹

På social- og sundhedsassistentuddannelsen er 19 pct. af det elevoptag, som påbegyndte uddannelsens hovedforløb i 2021, frafaldet efter de første seks måneder af uddannelsen (se bilag B - figur 9.1¹⁰). Dette er højere end blandt elever med opstart i 2017-2020, hvor frafaldet efter seks måneder var omkring 14 pct. Efter det første år var dette steget til 27 pct. Året forinden (2020) var frafaldet efter det første år 15 pct., og fra 2017 til 2019 var det omkring 20 pct. Efter tre år, hvor uddannelsen typisk er afsluttet, er frafaldet for 2017-2019 mellem 31 og 35 pct. Det er således omkring to ud af tre elever, som påbegynder hovedforløbet på en social- og sundhedsassistentuddannelse, som ender med at gennemføre.

På social- og sundhedshjælperuddannelsen er der ikke nogen klar tendens i udviklingen i frafaldet over perioden 2017-2022. Generelt ligger frafaldet på 9-14 pct. efter seks måneder, hvilket gradvist vokser til omkring 14-19 pct. efter et år og 21-23 pct. efter to år (se bilag B - figur 9.1). Selvom frafaldet på uddannelserne følger hinanden forholdsvis tæt, ender frafaldet på social- og sundhedshjælperuddannelsen med at være betragteligt lavere end på assistentuddannelsen (se bilag B - figur 9.1).

For begge uddannelser og for alle frafaldshorisonter er frafaldet betragteligt højere blandt mandlige elever sammenlignet med kvindelige elever. Efter tre år er frafaldet på social- og sundhedsassistentuddannelsen 44 pct. blandt mænd og 33 pct. blandt kvinder, mens frafaldet på social- og sundhedshjælperuddannelsen efter to år er 29 og 22 pct. for hhv. mandlige og kvindelige elever (se bilag B - figur 9.2).

Frafaldet blandt elever under 30 år er også højere på både social- og sundhedsassistentuddannelsen og på social- og sundhedshjælperuddannelsen over alle frafaldshorisonter. Hvor der er en beskedent forskel mellem aldersgrupperne på social- og sundhedsassistentuddannelsen, er frafaldet betragteligt højere blandt de yngre elever på social- og sundhedshjælperuddannelsen (se bilag B - figur 9.3).

Frafaldet er forholdsvis ens blandt elever med dansk herkomst og indvandrere på social- og sundhedsassistentuddannelsen, og efter tre år har elever med dansk herkomst et frafald på 34 pct., mens det for indvandrere er 32 pct. Frafaldet er lidt højere for elever med efterkommerbaggrund, som efter tre år har et frafald på 40 pct. Modsat er billedet for social- og sundhedshjælperuddannelsen, hvor frafaldet er betragteligt højere blandt elever med dansk herkomst og efterkommere end for indvandrere. Allerede efter seks måneder er forskellen i frafald betragteligt. Her er frafaldet blandt indvandrere 8 pct., mod elever med dansk herkomsts 14 pct. og efterkommeres 16 pct.

⁹ De angivne frafaldstal i rapporten dækker også over omvalg – eksempelvis et skift fra social- og sundhedsassistentuddannelse til social- og sundhedshjælperuddannelsen.

¹⁰ Det er ukendt hvilken betydning covid-19 har på frafaldet i perioden 2020-2021.

Derefter stiger forskellen, og efter to år er frafaldet 25 pct. blandt elever med dansk herkomst og 29 pct. blandt elever med efterkommerbaggrund, mens frafaldet er 16 pct. blandt elever med indvandrerbaggrund. Generelt har indvandrere et lavere frafald sammenholdt med både elever med dansk herkomst og med efterkommerbaggrund (se bilag B - figur 9.4).

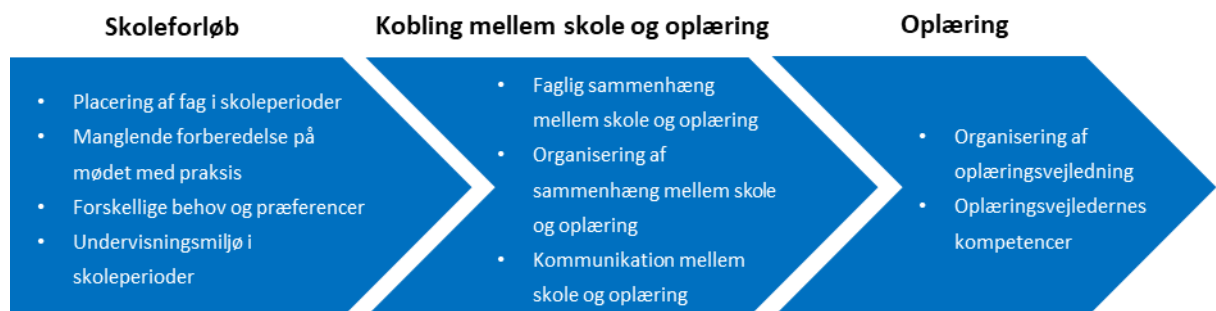
Regionalt er der også væsentlige forskelle. Social- og sundhedsassistentelever med bopæl i Region Syddanmark, Midtjylland og Sjælland har det laveste frafald efter et år (19-20 pct.), mens frafaldet er højest blandt elever med bopæl i Region Nordjylland og Hovedstaden. For social- og sundheds-hjælperelever er billedet lidt anderledes. Her har Region Hovedstaden det laveste frafald på 15 pct., mens frafaldet er 16-17 pct. i Region Midtjylland, Syddanmark og Sjælland og 19 pct. og derved højest blandt elever med bopæl i Region Nordjylland (se bilag B - figur 9.5).

4.2 Faktorer med betydning for frafald

I dette afsnit præsenteres en række personlige, strukturelle og organisatoriske faktorer, der vurderes at have betydning for de nuværende frafaldsproblematikker på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. De beskrevne faktorer er identificeret i litteraturen, bl.a. i nationale og mindre, lokale undersøgelser og er beskrevet mere dybdegående i notatet (se bilag D). Kapitlet opsummerer således fundene i notatet og supplerer med viden fra de gennemførte interviews med repræsentanter fra de lokale uddannelsesudvalg, oplæringsansvarlige fra udvalgte kommuner samt dybdegående caseinterviews med relevante repræsentanter fra uddannelsesinstitutioner og oplæringssteder.

De identificerede frafaldsfaktorer kan analytisk kategoriseres efter, om de primært relaterer sig til selve skoleforløbet, til koblingen mellem skole- og oplæringsforløb eller til oplæringsforløbet. Nedenstående figur illustrerer de identificerede faktorer, og hvilken del af uddannelsesforløbet de primært relaterer sig til.

Figur 4-1 Identificerede frafaldsfaktorer

4.2.1 Tilrettelæggelse af skoleforløbet

I dette delafsnit beskrives de frafaldsfaktorer, som primært relaterer sig til den del af elevernes uddannelsesforløb, som foregår på skolerne.

Fagligt niveau og placering af fag i skoleperioder

Kortlægningen viser, at en del af frafaldet blandt elever på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb sker i forbindelse med skoleforløbet. Litteraturen peger på, at dele af frafaldet skyldes, at særligt eleverne på social- og sundhedsassistentuddannelsen føler sig fagligt udfordrede af det faglige niveau i faget farmakologi og medicin håndtering, hvor der med ændringen af social- og sundhedsuddannelserne i 2017 blev indført flere prøver. Generelt oplever undervisere og oplæringsvejledere, at højere faglige krav har styrket elevernes faglighed, men en undersøgelse indikerer, at enkelte elever bliver overraskede over det faglige niveau, og at det kan føre til, at nogle elever frafalder uddannelsen.

Ud over det faglige niveau viser kortlægningen også, at placeringen af fag i skoleforløbet har betydning for frafaldet. Lokalt har skolerne forsøgt sig med at justere på placeringen af fag for at styrke elevernes tilknytning til uddannelsen, og de oplever, at placeringen af specifikke fag kan have betydning for elevernes tilknytning til uddannelsen. Eksempelvis kan placeringen af faget Farmakologi og medicinhåndtering senere på social- og sundhedsassistentuddannelsen sikre, at elever mødes af passende faglige krav i overensstemmelse med egen faglig progression på uddannelsen – og samtidig sikre, at de faglige krav i skolen følger elevernes forventede læring under oplæringen.

Manglende forberedelse på mødet med praksis

Litteraturen viser, at der i overgangen mellem skole og oplæring er en øget risiko for frafald, og at en af årsagerne til dette frafald skyldes, at eleverne føler sig uforberedte på det, de oplever i praksis under deres oplæring (se afsnit 4.2.2). I lyset af dette arbejder man mange steder med lokale tiltag, der undervejs i skoleforløbet skal klæde eleverne bedre på til deres oplæring og mødet med praksis. Det er tiltag som snusepraktik på grundforløbets 2. del, simulation eller færdighedstræning. Tiltagene er dog forskelligartede, og der er i litteraturen ikke dokumenterede effekter af tiltagene. I de kvalitative interviews nævnes ligeledes flere forskellige tiltag, der har til formål at klæde eleverne bedre på til oplæring og afbøde praksis- og ansvarshokket. Her er det imidlertid svært for informanterne at blive konkrete på virkningen deraf. En af de identificerede virksomme indsatser Onboarding arbejder med at forberede elever bedre til mødet med praksis. Læs mere i kapitel 5.6.

Undervisningsdifferentiering og undervisningsmiljø på skoler

Som beskrevet i kapitel 3, opleves eleverne på social- og sundhedsuddannelserne som en meget divers gruppe, hvor der er stor variation i bl.a. motivation, fagligt niveau, modenhed, robusthed, kulturel baggrund og sproglige forudsætninger. Der opleves desuden at være sket en udvikling i elevernes robusthed, hvor stadig flere elever beskrives som sårbare og/eller med særlige behov. Litteraturkortlægning og interviews peger på, at diversiteten i elevgruppen stiller nye krav til skolens tilrettelæggelse af skoleforløb og undervisningsmiljøer, hvis de skal imødekomme elevernes forskellige forudsætninger. Nogle undersøgelser indikerer, at tilpassede undervisningsmiljøer, der tager højde for elevernes kompetencer, forudsætninger og læringspræferencer øger elevernes mulighed for at gennemføre uddannelsen. Også i de kvalitative interviews fremhæves en tilpasset og varieret undervisningsmetodik som værende af stor betydning for både elevernes læring og for deres tilknytning til uddannelsen. Både undersøgelser og de aktuelle interviews peger omvendt på, at manglende undervisningsdifferentiering med afsæt i de enkelte elevs forudsætninger og fraværet af eksempelvis velfungerende støttefunktioner medfører et frafald blandt eleverne, særligt blandt de svageste elevgrupper.

Sprog – betydning for deltagelse i undervisning

Kortlægningen og litteraturen viser, at sproglige udfordringer udgør en særlig risiko for frafald på social- og sundhedsuddannelsen. Ligeledes peger både de kvalitative interviews og tidligere undersøgelser på, at tosprogede elevs højere frafald på uddannelsen ofte skyldes sproglige udfordringer. Litteraturen finder, at en relativ stor andel af eleverne ved indgangen til en social- og sundhedsuddannelse har sproglige vanskeligheder. I kortlægningen præciserer de fagprofessionelle, at flere af de tosprogede elever kan begå sig på 'hverdagsdansk', men at en større gruppe har behov for at forbedre deres fagsproglige kompetencer. Således peger både interviews og litteraturen på, at dansksproglige kompetencer er en forudsætning for, at eleven kan være i dialog med borgeren eller patienten, foretage den nødvendige dokumentation, reflektere over praksis samt videreformidle observationer samt indgå i og modtage oplæring på oplæringsstedet. I interviews uddyber de fagprofessionelle, at sproglige barrierer særligt kommer til udtryk i elevernes oplæringsperioder, hvor sproglige vanskeligheder og kulturelle forskelle kan blive en hindring for opgaveløsningen. Det handler fx om, at tosprogede elever er udfordret i forhold til at kende talemåder og særlige vendinger, der udfordrer deres kommunikation med borgerne og deres kolleger. Til trods for de sproglige

udfordringer er det de fagprofessionelles erfaring, at mange tosprogede elever er meget arbejdsomme, motiverede for uddannelsen og er præget af en stærk omsorgskultur. Samlet set, er der tale om en gruppe elever, som er motiverede, og som besidder en række andre kompetencer, der vægter højt i forhold til at kunne gennemføre uddannelsen. De er imidlertid udfordrede af sproglige og kulturelle barrierer og har derfor behov for mere tid og/eller særlig støtte for kunne styrke deres sproglige og kulturelle kompetencer for at kunne forbedre deres muligheder for at blive fastholdt på uddannelsen. Læs mere i kapitel 6.4.

4.2.2 Rød tråd og kobling mellem skole- og oplæringsforløb

I dette delafsnit beskrives de frafaldsfaktorer, som primært relaterer sig til de overgange, som eleverne oplever i skiftene mellem skoleforløb og oplæringsforløb.

Som nævnt viser data og tidligere undersøgelser, at der knytter sig en øget risiko for elevfracfald til overgangen mellem skole og oplæring. Flere undersøgelser beskriver således det praksis- eller ansvarschok, som eleverne oplever i overgangen mellem skole og oplæring. Eleverne oplever det bl.a. grænseoverskridende at varetage sårpleje eller personlig hygiejne hos borgere, samtidig med at ansvaret er større, end de forventede.

En anden faktor relaterer sig til en uoverensstemmelse mellem elevers forventninger til arbejdsopgaver i oplæringen og de opgaver, de reelt skal udføre. Flere undersøgelser peger på, at dette ansvars- og praksischok samt uoverensstemmelse i forventninger medvirker til elevfracfald - særligt i forbindelse med første oplæringsperiode.

Dette såkaldte praksis- og ansvarschok italesættes i mange af de gennemførte interviews, hvor informanterne peger på, at chokket især er stort for de yngre elever og for elever, som ikke tidligere har beskæftiget sig med plejerelaterede opgaver. I de aktuelle interview anvender flere respondenter betegnelsen 'de nye unge' om den nuværende unge generation. Respondenterne fortæller, at 'de nye unge' oplever et praksischok, fordi de ikke i så høj grad som tidligere ungdomsårgange har erfaring med at indgå på en arbejdsplads og mere generelt i et arbejdsfællesskab. Oplevelsen er, at en stigende del af elevgruppen har brug for at tillære sig de sociale og relationelle kompetencer, det kræver at indgå i et arbejdsfællesskab. De oplever, at læringsrummet dermed udvides til at omfatte nogle mere dannelsesmæssige kompetencer, som ligger ud over de traditionelle 'fag-faglige' kompetencer. Flere identificerede virksomme indsatser og perspektivrige tiltag arbejder med koblingen mellem skole- og oplæringsforløb, eksempelvis Fælles Fynsk (kapitel 5.3) og Fællestræf i Frederiksberg Kommune (kapitel 6.2).

Faglig sammenhæng mellem skole- og oplæringsforløb

Kortlægningen peger på, at elevers oplevelse af sammenhæng mellem det faglige indhold på skolen og i oplæringen er en betydende faktor for deres tilknytning til uddannelsen. Omvendt kan en manglende sammenhæng medføre, at eleverne oplever skole og oplæring som to forskellige verdener, og at de ikke kan anvende det, de lærer i skolen, når de kommer ud i praksis. Her kan eleverne opleve et meningstab, og at uddannelsen mangler relevans, som så kan føre til, at de vælger at stoppe på uddannelsen. Særligt er tilrettelæggelsen af den teoretiske undervisning i skolen og de læringsmål, som elevers oplæringsforløb tilrettelægges efter afgørende for, at eleverne oplever en rød tråd i deres uddannelsesforløb. Eleverne vil være bedre klædt på til opgaver i oplæringen og vil kunne internalisere faglig viden, hvis den faglige undervisning på skolen og de praktiske opgaver i oplæringen tager afsæt i en samlet fælles forståelse og oversættelse af elevens mål. Litteraturen peger på et behov for et styrket samarbejde mellem skole og oplæringssted for at sikre, at lærings-situationen relaterer sig til faglig teori fra skolen, så de konkrete opgaver understøtter elevernes læringsudbytte.

Både i litteraturen og de kvalitative interviews gives der eksempler på lokale tiltag, som er igangsat på social- og sundhedsskoler og oplæringssteder med henblik på at styrke sammenhængen i indhold og læringsmål på tværs af skole og oplæring. Der er bl.a. gennemført en undersøgelse af brugen af simulation i elevers oplæring, som viser, at simulation på kort sigt kan have positiv betydning for elevers brug af teori fra skolen i deres oplæring. I de kvalitative interviews fremhæves simulation også flere gange som værende et relevant tiltag for at styrke sammenhængen mellem teori og praksis. En af de virkningsfulde indsatser omhandler netop brugen af simulation i oplæringen. (Læs kapitel 5.5.)

Social tryghed

Kortlægningen af litteratur viser, at social tryghed et vigtigt parameter i relation til elevers tilknytning og gennemførelse af uddannelsen, og at de mange skift mellem oplæringssteder som særligt gør sig gældende for social- og sundhedsassistentuddannelsen kan være udfordrende for eleverne. Skiftene betyder, at elever gentagende gange skal etablere nye sociale relationer, samtidig med at de skal blive fortrolige med nye arbejdsgange, arbejdskultur mv., hvilket kan være forbundet med utryghed og usikkerhed. Flere undersøgelser viser, at dette kan øge risikoen for frafald – og at det især gælder for elever, som oplever psykiske og/eller sociale udfordringer ved skift i oplæringssted.

Organisering af sammenhæng mellem skole- og oplæringsforløb

Undersøgelser peger på, at etablering af strukturer for samt bedre organisering af samarbejde og sammenhæng mellem skole/underviser og oplæringssted/oplæringsvejleder kan understøtte elevers trivsel og tilknytning til uddannelsen og dermed forebygge frafald i overgangen mellem skole og oplæring. En tydeligere organisatorisk stilladsering af arbejdet omkring overgangene kan således understøtte en stærkere sammenhæng til gavn for eleverne. Litteraturen fremhæver et behov for styrket strukturel sammenhæng gennem organisering og tilrettelæggelse af processer, der både sker på et strategisk niveau, hvor rammer for fælles processer, samarbejdsmodeller mv. fastlægges, samt på et operationelt niveau, hvor konkrete arbejdsprocesser, samarbejdsmodeller mv. designes og implementeres. Særligt for elever, der er sårbare eller udfordrede, har det en betydning at sikre en sammenhængende organisering i overgangene samt gode organisatoriske og strukturelle rammer for samarbejdet.

Kommunikation mellem skole og oplæringssted

Både kortlægning og interviews viser, at frafald i forbindelse med oplæring i flere tilfælde skyldes, at oplæringsstederne kun har begrænset kendskab til eleverne, fx til faglige, sociale eller psykiske forhold med betydning for både elevernes læring og deres risiko for at frafalde uddannelsen. Flere undersøgelser indikerer, at styrket kommunikation og videndeling om elevernes potentielle støttebehov mellem skole og oplæringssted har stor betydning for elevernes oplevelse af oplæringen og i sidste ende for deres gennemførelse. Med denne vidensdeling kan oplæringssteder bedre understøtte den enkelte elev i at opnå faglige mål med afsæt i elevens faglige og sociale kompetencer og på den måde skabe en meningsfuld kobling mellem skole og oplæring.

Der findes en række bekendtgørelser og vejledninger¹¹, som regulerer muligheden for udveksling af oplysninger om elevers faglige forhold gennem brug af elevens uddannelsesbog. Både tidligere undersøgelser og de aktuelle interviews viser imidlertid, at strukturelle forhold har betydning for, at vidensdeling kun sker i begrænset omfang, og at flere skoler og oplæringssteder oplever udfordringer med at dele viden om elever med hinanden. Flere peger i interviewene på, at mulighederne for at dele viden om elever på tværs af skole og oplæringssted er begrænset, bl.a. grundet GDPR-regler og et behov for at have en databehandleraftale for at kunne dele oplysninger om elever med hinanden. Samtidig peges der på, at udveksling af relevant information om elever vanskeliggøres af, at skoler og oplæringssteder anvender forskellige administrative systemer. I praksis betyder dette, at eleven selv er ansvarlig for at videregive relevante oplysninger i forbindelse med oplæringen. Flere giver således udtryk for, at eleverne 'starter forfra' eller med en blank side, når eleverne påbegynder oplæringen – særligt i forhold til elevernes personlige forhold, som mange oplever som særligt bestemmende for elevernes evne til at forblive på uddannelsen. Manglende udveksling af relevant viden betyder ofte, at oplæringsvejlederes og underviseres muligheder for at handle rettidigt i forhold til elevernes problemstillinger begrænses med risiko for frafald.

I et forsøg på at styrke kommunikation om eleverne i overgangen mellem skole og oplæring arbejder man enkelte steder med afholdelse af overgangssamtaler mellem uddannelsesvejleder, oplæringsvejleder og elev for at dele relevant viden. Overgangssamtaler er nærmere beskrevet i kapitel 5.6.

4.2.3 Oplæringsforløbet

I dette delafsnit beskrives de frafaldsfaktorer, som primært relaterer sig til de perioder, eleverne er i et oplæringsforløb.

Velkomst og introduktion i oplæringen

I relation til overgang mellem skole og oplæring viser litteraturen, at den indledende introduktion og vejledning i oplæringen er en betydelig faktor i forhold til elevernes frafald. Undersøgelser viser, at elever efterspørger en klar og tydelig introduktion i starten af oplæringen – og at mangel herpå kan resultere i, at nogle elever oplever udfordringer ved at opnå faglig såvel som social tilknytning i oplæringen, hvilket kan øge risikoen for frafald. Der er tydelige indikationer på, at frafald kan forebygges med bedre organisering og strukturel sammenhæng i skole- og oplæringsforløb (se afsnit 4.2.2), samt ved at oplæringssteder skaber faste tilgange til introduktion i starten af oplæringen. Af de kvalitative interviews fremgår det, at man flere steder arbejder målrettet med at sikre en god introduktion for eleverne, og at dette bl.a. kan indgå som et vigtigt element ikke blot i introduktion til arbejdspladsen, men også som introduktion til elevnetværk for de elever, som starter i oplæring på det enkelte oplæringssted.

Organisering af oplæringsvejledning

En kvalificeret vejledning med hyppig og systematisk feedback har betydning for elevers udvikling og udbytte i oplæringen, men også i forhold til at forebygge frafald. Dette fremgår i de kvalitative interviews og i litteraturen, hvor undersøgelser indikerer, at kvalificeret oplæringsvejledning øger sandsynligheden for, at elever gennemfører uddannelsen. En fokuseret og kvalificeret faglig støtte fra oplæringsvejleder øger elevers oplevelse af at kunne efterleve de faglige krav, hvilket især er vigtigt i den første oplæringsperiode på hovedforløbet og for elever med faglige udfordringer.

¹¹ Fx "Nationalt rammepapir om roller og ansvar for skole, arbejdsgiver og oplæringsvirksomhed på social- og sundhedsassistentuddannelsen", der angiver rammer for udveksling af informationer om elever og Bekendtgørelse om erhvervsuddannelse - www.retsinformation.dk/eli/ta/2021/2499

En undersøgelse viser, at elever efterspørger en øget og mere systematisk vejledning i de første uger af oplæringen, og at fraværet heraf kan føre til faglig usikkerhed og oplevelse af praksis- og ansvarschok (se afsnit 4.2.1). Ifølge litteraturen er tidlig og kontinuerlig vejledning afgørende for at styrke elevers faglige selvtillid og engagement, mens en ikke systematisk vejledning, særligt i første oplæring på hovedforløbet, øger risikoen for frafald (se bilag D). Disse pointer fremgår også i de kvalitative interviews, hvor vejledning italesættes som vigtigt socialt støttepunkt med afgørende betydning for elevernes oplevelse og udbytte af oplæringen. Ydermere påpeger flere, at det relationelle har stor betydning for eleverne, hvor bl.a. en systematisk vejledning – og/eller en deltid eller fuldtids oplæringsvejleder kan sikre en relationel rød tråd, hvilket beskrives yderligere i kapitel 5.8.

I et skoleperspektiv peger interviewene også i retning af, at tilstedeværelse af oplæringsvejledere på skolen, for hvem vejledningsopgaven er en stor del af deres arbejdsfunktion, giver et bedre grundlag for at sikre udbytterige dialoger om elevernes læringsmæssige progression undervejs i deres uddannelsesforløb.

Oplæringsvejledernes kompetencer

Ud over systematik og kontinuitet i oplæringsvejledning fremhæver elever vigtigheden af at have en positiv relation til sin oplæringsvejleder. Oplæringsvejlederen er ikke alene en stærk sundhedsfaglig ekspertise, men vedkommende kan også øge elevens oplevelse af tilknytning til oplæringsenheden ved brug af stærke sociale, relationelle og pædagogiske kompetencer. Kortlægningen indikerer, at oplæringsvejlederens rolle, særligt i den første oplæringsperiode, er vigtig for, at eleven føler sig inkluderet, tryk og faglig tilstrækkelig, hvilket har stor betydning i forhold til at forebygge frafald. Oplæringsvejlederens sociale, relationelle og pædagogiske kompetencer er især vigtige for, at elever der er psykisk eller socialt sårbare, får en meningsfuld og tryk oplæring, der således øger sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen. Dette er beskrevet i perspektivrige greb i kapitel 6.

Både litteraturen og de kvalitative interviews påpeger, at det kræver tid og ressourcer at sikre, at oplæringsvejlederen har de rette rammer og kompetencer til at kunne yde en god vejledning. I litteraturen fremhæves det, at vejledning er forbundet med tab af arbejdskraft for det enkelte oplæringssted, da oplæringsvejlederen tages ud af driften. I de kvalitative interviews fremhæves prioritering af ressourcer til vejledning at være særlig vigtig i relation til oplæringen, da oplæringsvejlederens ressourcer ofte er begrænset grundet fokus på drift og andre forpligtelser. Supplerende hertil nævnes betydningen af oplæringsstedets lokale leder, da lederens fokus, prioritering og kompetencer er centrale for tilrettelæggelse og kvaliteten af elevernes oplæringsvejledning.

Litteraturen indikerer, at en strategisk og eksplicit stillingtagen til og formidling af forventninger til oplæringsvejlederen samt mulighed for, at oplæringsvejlederen kan tilegne sig de rette kompetencer, har afgørende betydning for kvaliteten i den vejledning, eleverne modtager. En god vejledning vil øge elevernes læring og trivsel og dermed reducere risikoen for frafald på uddannelsen.

5. Virksomme indsatser

Denne kortlægning har samlet identificeret seks indsatser som vurderes at være virksomme. I afsnittet præsenteres de seks indsatser enkeltvis, og beskrivelsen af hver indsats består af en indledende beskrivelse af indsatsens formål, indhold og implementering samt en samlet vurdering af indsatsens virkning på gennemførelse og frafald. Under hver indsats er angivet en beskrivelse af, hvilken frafaldsproblematik og målgruppe den er målrettet, samt hvilken organisationstype den er implementeret i.

5.1 Baggrund for vurdering af indsatsernes virkning

I identificering af virksomme indsatser er der med afsæt i en analyse af tilgængeligt data foretaget en samlet vurdering af, hvorvidt indsatserne kunne medvirke til at øge gennemførelsen og reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. Tilgængelige data varierer for indsatserne, men består som minimum af beskrivelser af indsatserne, interviews med fagpersoner om kendskab til indsatsen, erfaringsopsamlinger eller egentlige evalueringer af indsatsen samt kvantitative data fra STIL.

I identificeringen og udvælgelsen af indsatserne er der konkret anvendt følgende datakilder:

1. Interviews med lokale fagprofessionelle med henblik på at opnå større viden om indsatsernes virkning på gennemførelse og frafald blandt elever på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb.
2. Indhentning og analyse af tilgængelige beskrivelser af indsatserne samt erfaringsopsamlinger og evalueringer. I gennemgangen af materialet er der foretaget en faglig vurdering af evalueringernes datagrundlag og metodiske tilgang.
3. Gennemført kvantitativ analyse af data fra STIL. Se nærmere uddybning nedenfor.

Med afsæt i det samlede empiriske datagrundlag skal de enkelte indsatser være vurderet virkningsfulde af minimum to ud af tre af ovenstående datakilder for samlet at være vurderet som virkningsfulde. Idet det kvantitative datagrundlag for nogle indsatser er meget begrænset, vil en indsats således stadig vurderes som virksom, selv uden støtte fra de kvantitative analyser, hvis det lokale evalueringsmateriale har en tilstrækkelig tyngde og der blandt de fagprofessionelle er en samlet vurdering af indsatsen er virkningsfuld.

5.2 Kvantitative analyser

I forbindelse med vurdering af indsatsernes virkningsfuldhed er det meget vigtigt at bemærke, at social- og sundhedsskolerne afprøver mange tiltag for at mindske frafald – både de social- og sundhedsskoler, hvor der er identificeret indsatser, men også på mange af de øvrige skoler. Derfor er konkret identifikation af betydningen af de enkelte indsatser ikke mulig. Eventuelle resultater fra de kvantitative analyser bør således udelukkende betragtes som indikerende og ikke konkluderende for virkningsfuldhed, idet potentielle andre aktiviteter og tiltag på skolerne samt ikke observerbare faktorer blandt elevoptaget og/eller lokale tendenser kan medvirke til en relativ nedgang i frafaldet. Med det sagt, vil de undersøgte indsatser ofte være noget af det, som skolerne selv vurderer, har den største betydning for at nedbringe frafald, og det må derfor i nogen grad kunne forventes, at disse indsatser i nogen grad bidrager til eventuelle positive effekter på skolerne.

For at undersøge om en indsats er virkningsfuld, sammenlignes frafaldet på den eller de skoler, som afholder indsatsen, med det forventede frafald på den eller de samme skole(r). Det forventede frafald beregnes ud fra skolens eller skolernes elevsammensætning for en given årgang. Med andre

ord er det forventede frafald for en årgang på en social- og sundhedsskole det nationale frafaldsgennemsnit for den pågældende årgang, korrigeret for elevsammensætningen på skolen. Derved korrigerer vi både for elevoptagets demografi og generelle nationale tendenser i frafald.

Hvis skolen eller skolerne, som afholder en indsats, har et lavere frafald end det forventelige ud fra elevsammensætningen og årgang på det tidspunkt, hvor indsatsen afholdes og eventuelt for de elever, som indsatsen er målrettet, kan det være med til at indikere virkningsfuldhed (se bilag C 10.2 for en uddybet beskrivelse).

Ideelt set havde vi sammenlignet det faktiske frafald på en indsats skole med det forventede frafald uden indsatsen. Mange skoler afprøver dog forskellige initiativer til at nedbringe frafald, og derfor sammenholder vi reelt frafaldet på en skole med en indsats op imod en forventning, som er baseret på de andre indsatser, der afholdes på de øvrige skoler. Af denne årsag og pga. af de øvrige begrænsninger skal disse resultater udelukkende anses som indikerende for virkningsfuldhed.

5.3 Fælles Fynsk Mentorkorps

Fælles Fynsk Mentorkorps er et fælles kommunalt projekt mellem de 10 fynske kommuner, som har til formål at understøtte social- og sundhedselever i personlige og private udfordringer med henblik på at fastholde eleverne i uddannelse.

Formål og målsætning

Fælles Fynsk Mentorkorps understøtter kommunalt ansatte social- og sundhedselever i personlige og private udfordringer, hvis udfordringerne har en sådan karakter, at de har indflydelse på elevens mulighed for at gennemføre uddannelsen. Mentorerne arbejder med at reducere personlige barrierer for frafald, hvorimod den faglige og pædagogiske understøttelse i højere grad blev varetaget af underviserne på skolen. Af eksempler på udfordringer kan nævnes struktur og balance i privat- og skoleliv, konflikthåndtering, eksamens- og præstationsangst, opstartsvanskeligheder i forhold til skolestart, lavt selvværd og udfordringer i privatlivet. Odense Kommune fortæller, at mentorerne i høj grad bliver brugt i oplæringsperioderne og i starten af social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb, hvor eleverne oplever flere udfordringer.¹²

KORT OM INDSATSEN

Frafaldsproblematik

Fælles Fynsk Mentorkorps understøtter reduktion af frafaldet i forbindelse med overgangen til og i elevernes oplæringsperiode. Indsatsen arbejder både med oplæringsvejledernes organisering og kompetencer.

Målgruppe

Alle social- og sundhedshjælpere og -assistentelever, som er ansat i en af de 10 fynske kommuner; Assens, Faaborg-Midtfyn, Middelfart, Kerteminde, Langeland, Nordfyns, Nyborg, Odense, Svendborg og Ærø.

Institution

Indsatsen er gennemført på tværs af en række større og mindre kommuner på Fyn og vurderes som overførbart til andre lignende kommuner.

Periode for projektet

Indsatsen er for nuværende projektbaseret og udløber 31. oktober 2024. Mentorkorpset blev ansat pr. 1. november 2021 og opstartede deres aktiviteter med elevunderstøttelse fra 1. januar 2022.

¹² Fælles Fynsk Mentorkorps – Bilag til samarbejdsdeklaration. Pkt. A Værdimæssigt og fagligt grundlag (Internt materiale)

Beskrivelse af indsatsen

Der er ansat tre mentorer, der bevidst har forskellige uddannelsesmæssige baggrunde, hhv. socialrådgiver, ergoterapeut med erfaring fra psykiatrien og en fra specialskoleområdet. Mentorerne arbejder med dialog og redskaber til afhjælpning af problemstillinger og kan også arbejde med grupper eller på klasseniveau. Samarbejdet mellem mentor og elev indledes med en afklarende samtale, hvor det afdækkes, om eleven skal tilbydes flere samtaler, skal indgå i gruppebaserede samtaler eller skal henvises til andre tilbud, fx i egen kommune, misbrugsbehandling, rygestopkursus el.lign. Som udgangspunkt er rammesætningen pr. elev 60 minutter. Dette inkluderer administration (journalisering, forberedelse mv.). Dog kan dette variere efter problemstilling, metode og behov. Indholdet for samtalen vil også afhænge af den enkeltes problemstillinger. Samtalerne afholdes efter frivillighedsprincippet, og det tilstræbes, at samtalerne ligger uden for undervisningen. Samtalerne foregår primært på en af de tre social- og sundhedsskoler. Dog er der fleksibilitet, så samtaler med den enkelte elev også kan ske på fx oplæringsstedet efter behov. Dette kunne fx ske i forbindelse med uddannelsessamtaler, hvor mentor kan deltage som bisidder.¹³

Organisering og overførbarehed

Mentorerne er ansat af de 10 fynske kommuner i fællesskab, hvor kommunerne via en fordelingsnøgle betaler en fast procentdel, svarende til deres respektive antal af elever. Mentorerne sidder fysisk fire til fem dage på SOSU Fyns afdelinger i Odense, Svendborg og Middelfart, som de har delt imellem sig, og en dag om ugen sidder de samlet på et fælles kontor på Odense Rådhus. Leder og konsulent i uddannelsesafdelingen i Odense Kommune beskriver, at det er en styrke, at mentorerne er synlige ude på skolerne, hvilket gør, at flere af eleverne henvender sig til mentorordningen. I implementeringen er der således et stort fokus på at sikre, at mentorerne får en stærk tilknytning til social- og sundhedsskolerne. Det er vurderingen, at ordningen i vid udstrækning kan implementeres hos en lang række kommuner på tværs af landet, hvor der er et stærkt lokalt samarbejde kommunerne imellem, og som har tilknytning til samme social- og sundhedsskole. Indsatsen involverer i dag både mindre og større kommuner, hvorfor det er vurderingen, at indsatsen kan fungere i begge størrelser. Det er vigtigt at pointere, at implementeringen kræver en stærk koordinering mellem kommunerne og tæt inddragelse af social- og sundhedsskolerne for at lykkes.

Økonomiske ressourcer

Projektets egen evaluering beskriver, at den fælles mentorordning er en økonomisk god løsning for de enkelte kommuner på grund af den økonomiske aftale. Således vil det være omkostningstungt for de enkelte kommuner, hvis de hver især skulle opstarte og drifte løsningen alene. Projektet oplyser således, at det er vurderingen, at den økonomiske gevinst ved projektet er større for mindre kommuner i samarbejdet. Flere vurderer, at det slet ikke vil være muligt at ansætte egne mentorer på grund af den økonomiske ramme.

Virkningsfuldhed

Generelt lyder det samstemmigt fra kommunerne, at samarbejdet med Fælles Fynsk Mentorkorps både er velfungerende og relevant. Kommunerne henviser i stigende grad elever til mentorerne, da de oplever, at elever med personlige udfordringer bliver hjulpet og modtager værktøjer, som fastholder dem i uddannelse. Projektets evaluering viser, at de tre mentorer i Fælles Fynsk Mentorkorps indtil nu tilsammen har haft 2.517 samtaler fordelt på 474 personer, svarende til cirka hver tredje social- og sundhedselev på Fyn. I gennemsnit er der på uddannelsens hovedforløb 5,3 samtaler pr. person tilkoblet et mentorforløb. 45 pct. af samtalerne foregår på uddannelsens andet grundforløb, altså i begyndelsen af uddannelsen og ansættelsesforholdet, da begyndelsen af et uddannelsesforløb ofte er tidspunktet, hvor eleverne afklarer, om faget har deres interesse, og om de er uddannelsesparate.

¹³ Bilag til aftale om køb af ydelse stk. 3 og samarbejdsrklæringen stk. B Opgave og rollefordeling mellem Fælles Fynsk Mentorkorps og kommunerne (Internt materiale)

En spørgeskemaundersøgelse blandt de elever, som har modtaget mentorunderstøttelse, viser, at eleverne vurderer, at mentorsamtalerne har gjort en positiv forskel for deres trivsel på uddannelsen, hvor 67 pct. er enige i, at mentorsamtalerne har haft betydning for, om de er fastholdt i uddannelse/har gennemført uddannelsen.

Kortlægningens kvantitative analyser indikerer ligeledes, at der har været en reduktion i elevernes relative frafald¹⁴ på den fynske social- og sundhedsskole.¹⁵ Før indsatsen havde social- og sundhedsassistenteleverne tilknyttet SOSU Fyn efter ni måneder et frafald, der var 3,1 procentpoint lavere end det forventelige, korrigeret for elevsammensætningen.¹⁶ Efter indsatsen var frafaldet 4 procentpoint lavere end det forventelige niveau, korrigeret for elevsammensætningen. Der er således tale om en reduktion i det relative frafald på 0,9 procentpoint, efter indsatsen blev implementeret. For social- og sundhedshjælpereleverne var frafaldet efter ni måneder før indsatsen 0,9 procentpoint højere end det forventelige, mens det efter introduktionen af indsatsperioden faldt til 3,3 procentpoint lavere end det forventede niveau. Derved er frafaldet blevet reduceret med 4,2 procentpoint, sammenlignet med det forventelige, efter indsatsen blev implementeret. Lignende relative forbedringer fremgår for begge uddannelser, når frafaldet opgøres efter hhv. 3, 6 og 12 måneder. Dette understøtter, at mentorkorpset kan have bidraget til at reducere elevernes frafald.

Du kan læse mere om og finde relevante kontaktoplysninger på indsatsen her: www.sosufyn.dk/elevinfo/

¹⁴ Det relative frafald henviser til forskellen mellem den faktiske og forventelige frafald.

¹⁵ Samtlige elever, tilknyttet SOSU Fyn, er inkluderet i denne kvantitative analyse, selvom ordningen er frivillig for eleverne at deltage i, idet det ikke fremgår af dataene, hvem der deltager.

¹⁶ Se metode B i bilag C, afsnit 10.2.

5.4 Galioner og Hverdagscafé

SOSU Østjylland har etableret et elevnetværk, kaldet Galioner, som skal modvirke frafald i løbet af uddannelsen samt forbedre trivselsmiljøet for eleverne under hele uddannelsesforløbet. Galion-ordningen fungerer sammen med bl.a. Hverdagscaféer i oplæringsperioderne, hvor eleverne som hold først og fremmest kan sparre med deres Galioner og hinanden. Arbejdsgiverne, uddannelseskoordinatorer og en gennemgående underviser fra skolen er også inviteret og faciliterer processen.

Formål og målsætning

Galion-ordningen er en socialfaglig indsats, der har til formål at sikre et socialt netværk og øget støtte gennem skole- og oplæringsperioderne via et elevbåret netværk. Konceptet bag ordningen dækker over, at nye hold får tilkøbt en gruppe af elever, der er præcis én oplæringsperiode længere fremme i deres uddannelsesforløb. Galionerne vil være de faste sparringspartnere gennem hele deres uddannelse. Initiativet skal modvirke frafald i løbet af hovedforløbet og støtter særligt eleverne i starten af deres uddannelsesforløb. Som en del af ordningen er der etableret Hverdagscaféer, der har til formål at skabe et socialt netværk gennem uddannelsen, som eleverne nødvendigvis ikke møder på deres oplæringssted. Her skabes tid og rum til erfaringsudveksling mellem Galioner og elever, hvilket samlet skal medvirke til et tættere tilhørsforhold til deres arbejdsgiver og uddannelse samt øget elevtrivsel.

Beskrivelse af indsatsen

I Galion-ordningen bliver nyansatte elever som hold matchet med udvalgte ældre elever, kaldet Galioner. Hvis et hold eksempelvis har mange mænd, unge eller tosprogede m.m., skal der være Galioner, som eleverne kan spejle sig i. Det er skolen, der udvælger Galionerne. Gennem introforløb i skoleperioderne og Hverdagscaféer i oplæringsperioderne vidensdeler Galionerne med deres hold om emner relateret til deres praksis eller skoledel. I et samarbejde mellem de ansættende kommuner og SOSU Østjylland understøttes Galionerne i planlægning og afvikling af Hverdagscaféer. Galionerne modtager et diplom fra skolens ledelse, der beskriver den særlige indsats, som de udøver, og som de kan tage med videre i deres omsorgskarriere.

Galion-ordningen er implementeret i tre fokusområder for social- og sundhedsassistentelever samt social- og sundhedshjælperelever:

1. I hver skoleperiode afholdes et introforløb for holdet til hver oplæringsperiode. Her skabes en tidsramme til at eleverne frit kan spørge Galioner om den kommende oplæring. Denne indsats afsluttes med en social aktivitet. Arbejdsgiver, uddannelseskoordinatorer og en underviser fra skolen er også til stede, og fungerer som facilitatorer for dialogen.

KORT OM INDSATSEN

Frafaldsproblematik

Galion-ordningen understøtter fastholdelsen og gennemførelsen af social- og sundhedsuddannelsen, herunder de faktorer som opleves i forbindelse med oplæringsforløbet, såsom social tryk samt praksis- og ansvarschokket.

Målgruppe

Alle social- og sundhedshjælperelever og -assistentelever under hele uddannelsen.

Institution

Indsatsen er udviklet og implementeret af SOSU Østjylland i samarbejde med Silkeborg, Skanderborg og Favrskov Kommune. Den vurderes at kunne implementeres direkte i sammenlignelige størrelse kommuner og være til inspiration for øvrige kommuner.

Periode for projektet

Galion-ordningen er opstartet i 2020 i Silkeborg Kommune i samarbejde med SOSU-Østjylland. Senere hen er det udbredt til Skanderborg og Favrskov. Indsats Galion og Hverdagscafé har været fuldt implementeret siden 2022 og opkvalificeres løbende. De første pilotforløb blev afprøvet og evalueret i 2021.

2. En eller to Hverdagscaféer i alle oplæringsperioder, som en forebyggelsesindsats, hvor elever på tværs af forskellige oplæringssteder kan møde hinanden som hold. Til Hverdagscaféen er de samme gæster inviteret som til introforløbene forud for den pågældende oplæringsperiode. I Hverdagscaféen får eleverne mulighed for at drøfte gode/udfordrende oplevelser i oplæringen samt dilemmaer de har stået i, og de får mulighed for at sparre med hinanden om, hvordan man kunne have løst udfordrende situationer. Derudover er der også mulighed for, at eleverne kan lave en social aktivitet, hvilket også tilrettelægges af Galionerne.
3. En øget mødeaktivitet i starten af nyansatte elevers uddannelse mellem de nyansatte elever, deres Galioner, repræsentanter for arbejdsgiverne og en gennemgående underviser fra skolen. Denne øgede indsats i opstarten er for at styrke relationen til Galionerne og tilhørsforholdet til uddannelsen og arbejdsgiverne.

Indsats Galion og Hverdagscafé har været fuldt implementeret siden 2022 og opkvalificeres løbende. De første pilotforløb blev afprøvet og evalueret i 2021.

Organisering og overførbarehed

Galion-ordningen er implementeret for elever, der er ansat i Silkeborg, Skanderborg og Favrskov Kommune. SOSU Østjylland har erfaret, at indsatsen er velfungerende i disse mindre kommuner og er bevidste om, at implementeringen af denne indsats hos større kommuner vil fordrage en anden organisering. Dog er regelmæssig sparring mellem ældre og nye elever en socialfaglig indsats med stort potentiale samt en mulighed for rettidigt at skabe refleksioner hos eleverne. Det har været forsøgt at implementere ordningen i Aarhus Kommune, men her har det været sværere at lykkes med ordningen. SOSU Østjylland peger på, at eleverne i Aarhus kommune er spredt ud på flere oplæringsområder, hvor det i de mindre kommuner i højere grad er samlet omkring et eller to oplæringsområder. Derfor vurderer SOSU Østjylland, at indsatsen i den nuværende form erfarer som værende sværere at implementere i de større kommuner. I forhold til projektets organisering giver uddannelseschefen for SOSU Østjylland udtryk for, at det er vigtigt, at elevaktiviteterne ligger i arbejdstiden, idet eleverne i høj grad har andre forpligtelser og derfor har svært ved at deltage uden for arbejdstiden. Under afprøvning af hverdagscaféen viste det sig at have positiv betydning, at caféen bliver afviklet på forskellige lokalcentre, da eleverne herigennem får et tilhørsforhold til evt. kommende oplæringssted. Den nuværende praksis er, at Hverdagscaféen afholdes fra kl.13.00-15.00 på skolens matrikel, som er elevernes gennemgående fysiske ramme, hvor eleverne oplever tryk og relation. En af skolens undervisere er koordinator for indsats Galion og Hverdagscaféerne i tæt samarbejde med arbejdsgiverne. Det erfarer ydermere, at uddannelsesnetværkets vigtigste opgave er at understøtte dialogen mellem Galioner og deres hold og interagere mindst muligt i vidensdelingen.

Økonomiske ressourcer

Uddannelseschefen fra SOSU Østjylland fortæller, at indsatsen rundt regnet kræver ca. 20 timer om måneden for personalet fordelt på både skole- og oplæringsforløb samt udgifter til forplejning, eksempelvis kaffe, kage og t-shirts til Galionerne.

Virkningsfuldhed

Det er koordinatorens faglige vurdering, at eleverne får et bedre tilhørsforhold til uddannelsen i form af styrkede relationer til arbejdsgivere, eleverne på holdet, Galioner og undervisere. Det styrkede tilhørsforhold er med til at åbne op for samtalen om det, der fylder hos eleverne ift. rollen som elev, og dette gør det nemmere at håndtere problemerne, inden de vokser sig større. Koordinator fortæller også, at arbejdsgiverne fortæller, at fordi de er med i Hverdagscaféerne, så

oplever de, at eleverne hurtigere kontakter dem, hvis de oplever udfordringer. Ligeledes erfarer SOSU Østjylland, at projektet bidrager til, at eleverne er mere rustet til oplæringen og i mindre grad oplever praksischock, samt at indsatsen gør, at de hurtigere opsporer og får igangsat en indsats for de elever, som er frafaldstruede, og derved mindskes frafaldet blandt denne målgruppe.¹⁷
1819

I projektets evaluering beskriver elever, at det har en stor betydning, at Galionerne er ældre elever, som har stået i de samme situationer som dem selv. Dette gør det nemmere at åbne op, og Galionerne er med til at afmystificere uddannelsesforløbet og gøre eleverne trygge i forløbet. Her fortæller en elev: "Når man hører det fra andre, som lige har været igennem det, så skaber det mere ro, end hvis jeg hørte det fra en voksen". Galionernes svar og gode råd har en stor gennemslagskraft hos eleverne og den sociale relation som skabes fordi Galioner følger det samme hold, skaber løbende bedre og bedre kvalitet i dialogen i introforløbene og til Hverdagscaféerne. Evalueringen viser også, at dialoger på et hold sammen med Galionerne har en virkning på elevernes tilknytning, da eleverne har nogle at tale med, som de kan spejle sig i, hvilket skaber en holdtilgang mere end en individualiseret tilgang. Herved opnås en mere faglig tilgang med relevant refleksion over egen praksis, som udvikler personlige og faglige kompetencer hos eleverne såvel som Galionerne, der med fordel kan anvendes i deres erhverv. Ydermere giver det arbejdsgiverne og skolen en relevant og udbytterig indsigt i rollen som elev, som de efterfølgende kan arbejde videre med for at kvalificere uddannelsen. Det er uddannelsesnetværkets erfaring, at indsatsen er virksom og har sin relevans i en vekseluddannelse.

For yderligere at undersøge, om indsatsen fremstår virksom, undersøger vi udviklingen i frafaldet på SOSU Østjyllands afdeling i Silkeborg før og efter implementering af indsatsen. På skolen har der været en lille relativ forøgelse i frafaldet for social- og sundhedsassistentuddannelsen, mens udviklingen er uændret for social- og sundhedshjælperuddannelse. Undersøgelsespopulationen er dog meget lille, og analyserne har derfor en meget stor usikkerhedsmargin. Med dette in mente er det ikke muligt ud fra de kvantitative analyser at vurdere, om indsatsen tyder på at være virksom.

Du kan læse mere om galioner og hverdagscafé her: [Galioner og hverdagscafé eller I mål med SOSU](#)

¹⁷ Afrapporteringskabelon til projekt 'En aktiv unge-personalepolitik på SOSU-området som værktøj til øget gennemførelse og rekruttering' (Internt materiale)

¹⁸ En Aktiv Unge-personalepolitik på SOSU-området – som værktøj til øget gennemførelse og rekruttering. (Internt materiale)

¹⁹ Gallionsordning på SOSU-skole skaber tryghed og trivsel elever, Folkeskolen, 11. oktober 2022. Kilde: <https://www.folkeskolen.dk/praktik-sosu-sosu-underviser/gallionsordning-pa-sosu-skole-skaber-tryghed-og-trivsel-for-nye-elever/4679899>

5.5 Simulation i første oplæring

SOSU Nord har deltaget og ledet projektet 'Forsøg med simulation i første oplæring på social- og sundhedsassistentuddannelsen, der har til formål at udvikle viden om, hvordan brug af simulationsforløb i første oplæringsperiode indvirker på fastholdelse af eleverne i uddannelse i overgangen fra skole til oplæring samt på elevernes opnåelse af oplæringsmål.

Formål og målsætning

Projektet har to mål; dels at styrke social- og sundhedsassistentelevers motivation for at gennemføre social- og sundhedsassistentuddannelsen, dels at styrke oplæringsvejlederes og underviseres motivation for at anvende simulationsforløb som alternativ til dele af første oplæringsperiode på social- og sundhedsassistentuddannelsen.

Beskrivelse af indsatsen

Projektet afprøver simulationsforløb i første oplæringsperiode på social- og sundhedsassistentuddannelsen for at afbøde det praksischock, som flere elever oplever i forbindelse med deres første oplæring på uddannelsens hovedforløb. For mange elever er det første gang, de skal udøve pleje og omsorg for ældre borgere, hvorfor eleverne kan opleve utryghed og usikkerhed. Simulationsforløbene giver eleverne mulighed for at øve forskellige plejescenarier i en tryk ramme, hvor oplæringsvejleder og underviser er med på sidelinjen. Eleverne kan på den måde øve sig i et trygt rum, hvor de kan begå fejl, uden at det har menneskelige eller økonomiske konsekvenser.

Projektet er gennemført i 12 kommuner og omfatter 12 oplæringssteder samt 12 social- og sundhedsskoler. På hvert oplæringssted er der gennemført et fem dages simulationsforløb, også kaldet 'simulationsugen' med deltagelse af 4-6 elever, 1-2 oplæringsvejledere og en underviser fra den lokale social- og sundhedsskole.

Som del af projektet er der udviklet et AMU-kursus 'Simulation som pædagogisk metode', som skal klæde undervisere og oplæringsvejledere på til at arbejde med simulation som pædagogisk metode. AMU-kurset har en varighed på tre dage og blev (pilot)testet to gange i projektet. AMU-kurset udbydes nu som et fem dages kursus²⁰.

Organisering og overførbarehed

Flere af de deltagende kommuner og social- og sundhedsskoler har taget del i udvikling af simulationsforløb samt pilotafprøvning, og alle kommunerne har deltaget i den endelige afprøvning. Projektet er således velafprøvet i en bred kontekst og under forskellige forudsætninger, hvilket indikerer en god overførbarehed og implementering. Udviklingen og udbuddet af AMU-kurset 'Simulation

KORT OM INDSATSEN

Frafaldsproblematik

Simulation understøtter gennemførelsen på social- og sundhedsuddannelserne ved at have fokus på overgangen fra skole til oplæring, herunder mindsker praksischock, skabe en rød tråd og kobling mellem skole- og oplæringsforløb.

Målgruppe

Social- og sundhedsassistentelever i første oplæringsperiode på hovedforløbet. Primært fokus på unge elever (<25 år).

Institution

Indsatsen er gennemført i 12 kommuner i samarbejde med 12 social- og sundhedsskoler. Indsatsen vurderes som mulig at implementere bredt i landets 98 kommuner.

Periode for projektet

Projektet er gennemført i perioden 2021 til foråret 2023.

²⁰ Simulation som pædagogisk metode, Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser. Kilde: <https://www.sevu.dk/fevu/simulation-som-paedagogisk-metode>

som pædagogisk metode²¹ øger endvidere sandsynligheden for implementering i praksis – og flere kommuner har allerede købt AMU-kurset.

Ifølge SOSU Nord er det en forudsætning for anvendelsen af simulation, at også oplæringssteder anvender simulation for sikre størst mulig erfaring og viden, samt at der findes en ramme for samarbejdet mellem skoler og oplæringssted(er). Det er desuden væsentligt at være opmærksom på, at der på oplæringsstedet er lokale, seng og relevant udstyr som fx blodtryksmåler tilgængeligt til simulationen. Disse ting er ikke nødvendigvis ledige på oplæringsstedet, da de ofte er i brug og 'tilhører' borgerne.

Økonomiske ressourcer

Simulation kræver ressourcer i form af bl.a. omkostninger, så medarbejdere kan deltage i AMU-kurset. Derudover er det vigtigt, at undervisere og oplæringsansvarlige/-vejledere får fokuseret tid til at planlægge, forberede og gennemføre simulationsforløb.

Virkningsfuldhed

Både elever, oplæringsvejledere og undervisere har haft positive oplevelser med og udbytte af simulationsforløb. Oplevelse og udbytte er blevet evalueret ved hjælp af et spørgeskema og interviews og er samlet i en evalueringsrapport²². Her ses det, at det relative frafald er mindre i simulations- (39 pct.) end i kontrolgruppen (47 pct.). Dette kan skyldes, at der har været mindre frafald fra uddannelsen blandt elever i simulationsgruppen end elever i kontrolgruppen, men kan også skyldes, at eleverne ikke har ønsket at besvare spørgeskemaet. Interviewene viser, at stort set alle elever er begejstrede for simulationsforløbet og oplever det som en intens læreproces, og at simulationen giver dem en forståelse af teoretisk viden. En væsentlig grund til at simulationen understøtter elevens forståelse af teoretisk viden er den tætte kobling af teori og praksis. Simulation giver også mulighed for mere dialog og refleksion, ligesom eleven er i et bedømmelsesfrit rum, hvor der kan reflekteres tæt på konkrete handlinger, hvilket styrker elevens relation til oplæringsvejleder og de andre elever.

Evalueringens interviews med oplæringsvejledere og undervisere viser, at de har samme opfattelse af læringsudbyttet som eleverne: Simulation styrker elevernes refleksionskompetence, deres samarbejdsevne og forståelse af sammenhæng mellem teori og praksis og mellem skole og oplæring. Oplæringsvejlederne fremhæver endvidere ligesom eleverne, at de har fået en tættere relation til eleverne, end de har haft i traditionel oplæring.

²¹ Simulation som pædagogisk metode, Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser. Kilde: <https://www.sevu.dk/fevu/simulation-som-paedagogisk-metode>

²²"Hvis de vil have flere ind på den her uddannelse, så skal der være mere af det der simulation", Vibe Aarkrog, DPU, Aarhus Universitet, 2023

Kortlægningens kvantitative analyser indikerer også, at indsatsen sammen med de øvrige indsatser implementeret på SOSU Nord i perioden kan have reduceret frafaldet i starten af uddannelsen blandt skolernes unge elever, som indsatsen(-erne) særligt er målrettet. Sammenholdt med før indsatsen, falder de unge elevers frafald i starten af uddannelsen.²³ De unges frafald efter seks måneder er gået fra at være 3,6 procentpoint højere end det forventelige frafaldsniveau, korrigeret for elevsammensætning, til at være 0,3 procentpoint lavere, efter indsatsen blev implementeret. Sammenholdes udviklingen i frafaldet (relativt til det forventelige) blandt de unge elever med udviklingen blandt de ældre elever på SOSU Nord skoler, er de unges relative frafald reduceret med mere end de ældres. De unges frafaldsprocent, sammenholdt med det forventelige, er reduceret med 0,8 procentpoint mere end for de ældre elever. Lignende billede tegner sig, når der kigges på frafaldet efter tre og ni måneder. De kvantitative data indikerer således, at der har været en reduktion i målgruppens frafald. Da flere af indsatserne hos SOSU Nord berører samme afdelinger og målgruppe, er det imidlertid ikke muligt at adskille betydningen af nærværende indsats fra de øvrige indsatser hos SOSU Nord.

Du kan læse mere om projektet med simulation her: [Simulation i første oplæring](#)

5.6 Overgangssamtaler og Onboarding

Overgangssamtaler og Onboarding har til formål at mindske frafaldet på social- og sundhedsassistentuddannelsen ved at sikre bedre overgange og større sammenhæng mellem skole og oplæringsperiode.

Formål og målsætning

SOSU Nord erfarede, at frafaldet på social- og sundhedsassistentuddannelsen ofte skete i starten af uddannelsen, særligt ved første oplæringsperiode eller lige efter. Derfor blev projekt overgangssamtaler og Onboarding sat i værk med formålet at sikre eleverne en bedre sammenhæng mellem skole og oplæring i praksis, blandt andet ved at styrke og udvikle elevens læring og personlige udvikling i uddannelsen.

Udgangspunktet i overgangssamtalen er at skabe et trygt rum, hvor eleven har mulighed for at drøfte mulige problemstillinger sammen med sin kontaktlærer. Overgangssamtalerne skal sikre, at læring og personlig udvikling bæres videre fra en uddannelsesdel til den næste og dermed skaber flow gennem uddannelsen.²⁴ I onboarding skal eleverne både forberedes på oplæring (hvordan de kan bruge teori i praksis) og på at komme tilbage på skolen (hvordan de kan bruge praksis i teorien).

KORT OM INDSATSEN

Frafaldsproblematik

Overgangssamtaler og Onboarding understøtter bedre overgange mellem oplærings- og skoleforløb, herunder skaber en rød tråd og kobling mellem skole- og oplæringsforløb.

Målgruppe

Elever på social- og sundhedsuddannelsernes første skoleperiode, med særligt fokus på unge under 25 år.

Institution

Indsatsen er afprøvet hos SOSU Nord og Social- og sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg, Region Nordjylland og kommunerne i regionen. Det er vurderingen, at ordningen i vid udstrækning kan implementeres på andre social- og sundhedsskoler og i både større og mindre kommuner på tværs af landet.

Periode for projektet

Indsatserne er afprøvet siden september 2021. Der har været særligt fokus på dem, som kom i oplæring i 1A og oplæring 3.

²³ Se metode B og C i bilag C afsnit 10.2

²⁴ Overgangssamtaler – mellem skole og praktik.

Beskrivelse af indsats

Overgangssamtaler og Onboarding hos SOSU Nord er en del af projektet 'Regionalt samarbejde om øget gennemførelse i social- og sundhedsassistentuddannelsen', der gennemføres sammen med Social- og sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg, Region Nordjylland og kommunerne i regionen. I projektet er der fokus på at samle erfaringer om gode initiativer målrettet frafald, hvorfor der er arbejdet med flere elementer og iværksat forskellige initiativer²⁵, der tilsammen skal give et nuanceret billede af årsager til frafald samt styrke elevernes gennemførelse.

Onboarding skal klæde eleverne bedre på til deres første oplæringsperiode ved at onboarde eleverne forud for oplæringsperioden, undervejs og efterfølgende. Projektet består således af tre nedslag:

1. **Før oplæring** afholdes en introdag på skolen, hvor både undervisere, uddannelseskoordinatorer (kommuner) og kontaktlærer deltager. Her er fokus på at forberede eleverne på de krav og det ansvar, de møder i oplæringen.
2. **Fire uger inde i oplæringsperioden** modtager eleverne en ny case for at skabe yderligere refleksion om egen oplæring – i fællesskab med deres oplæringsansvarlige.
3. **Sidst i oplæringsperioden** tager en underviser ud på et oplæringssted (eleverne samles kommunevis). Her er fokus på at følge op på oplæringen samt at forberede eleverne på den kommende skoleperiode. Uddannelseskoordinator og underviser (kontaktlærer) deltager.

Overgangssamtalerne gennemføres som udgangspunkt i slutningen af en skoleperiode eller starten af en oplæringsperiode og igen i afslutningen af en oplæringsperiode eller starten af en skoleperiode. Det er kontaktlæreren, som faciliterer samtalen og kontakter såvel elev som oplæringsvejleder, så også oplæringsstedet er orienteret om, hvor og hvornår samtalen finder sted. Hvornår den konkrete samtale gennemføres afhænger af, hvor eleven er ansat. Nogle samtaler gennemføres ved fysisk fremmøde og andre virtuelt. Formen for samtalen afhænger af den enkelte elevs behov og varer som udgangspunkt 20-30 minutter.

Organisering og overførbarhed

I forhold til Onboarding er erfaringerne fra projektet, at eleverne værdsætter, at kommunerne er repræsenteret. Eleverne efterspørger også flere elevhistorier fra praksis, hvor de hører historier direkte fra andre elever, som projektgruppen arbejder videre med.

Det fremgår af projektets evaluering af overgangssamtaler, at det er en fordel, at kontaktlæreren kontakter oplæringsstedet i forhold til, hvad samtalen omhandler, så der ikke opstår misforståelser. Dertil erfarer SOSU Nord, at det kan være ressourcekrævende at koordinere besøgene i oplæringen, og der derfor bør afsættes tid over flere dage, så samtalen kan indpasses i elevens og oplæringsstedets program. Dette kræver fleksibilitet hos kontaktlæreren. I forlængelse deraf er det også vigtigt, at kontaktlæreren ser værdien i relationsarbejdet med eleven. Det er ligeledes vigtigt i organiseringen af indsatsen, at alle elever får tilbud om overgangssamtaler for at mindske risikoen for at overse elever, der kunne have gavn af tilbuddet.

Det er vurderingen på baggrund af erfaringerne fra de deltagende kommuner i projektet, at indsatsen kan implementeres hos andre kommuner og social- og sundhedsskoler. Det er dog afgørende, at samarbejdet mellem skole og underviser samt kommune og oplæringsvejleder er veletableret og understøttes med tæt løbende dialog, særligt under etableringsperioden. Ligeledes bemærkes det, at indsatsen kræver et stærkt og forpligtende samarbejde mellem kommunen og den lokale uddannelsesinstitution samt dedikerede ressourcer hos kontaktlæreren og uddannelseskoordinatorerne, da indsatsen kræver løbende koordinering.

²⁵ <https://sosunord.dk/om-SOSU-Nord/projekter/>

Økonomiske ressourcer

Begge indsatser er forbundet med ressourcer til planlægning og forberedelse for undervisere, oplæringsvejledere mv. Der skal således afsættes tid til, at oplæringsvejlederne i Onboarding kan deltage på introdagen, tale casen igennem med eleven i oplæringsperioden samt deltage i det afsluttende møde. Ligeledes skal der for overgangssamtaler afsættes tid til transport ud til oplæringssteder og skole samt tid til at afholde de enkelte samtaler. Begge indsatser kræver koordinering, og at skolen har kendskab til eleverne og de forskellige kommuner.

Virkningsfuldhed

Der foreligger på nuværende tidspunkt ingen afsluttende evaluering på projektet, hvorfor kortlægningens kvalitative vurdering beror på faglige vurderinger. De fagprofessionelle vurderer, at Onboarding har medvirket til, at eleverne har fået et mere retvisende billede af, hvad det kræver at være på en arbejdsplads og er blevet bedre forberedt herpå. Eleverne har været mere opsøgende og løsningsorienterede i deres oplæringsperiode og formår at tage et større ansvar for egen læring. De fagprofessionelle fortæller, at eleverne også giver udtryk for, at de oplever en større sammenhæng mellem skole og oplæring. Konkret har Aalborg Kommune på seneste oplæringshold oplevet, at 15 ud af 16 elever fortsat er på holdet, efter første oplæringsperiode er afsluttet, hvilket ikke er normal praksis.

I forhold til overgangssamtaler er det SOSU Nords faglige vurdering, at overgangssamtaler giver eleverne en tryghed, og at eleverne i højere grad føler sig set og hørt. Elevernes relation til kontaktlæreren bliver styrket, og eleverne giver udtryk for, at de i højere grad tør dele problemstillinger med deres kontaktlærer sammenlignet med kontaktpersonen på oplæringsstedet. Overgangssamtaler har også resulteret i, at SOSU Nord hurtigere har kunnet spotte elevernes udfordringer og tage det i opløbet samt give eleverne redskaber til at håndtere udfordringer, hvilket de vurderer har en positiv betydning for elevernes gennemførelse.²⁶²⁷

Vores kvantitative analyser indikerer, at indsatserne, sammen med de øvrige indsatser, kan have reduceret frafaldet i starten af uddannelsen blandt skolernes elever, som indsatsen(-erne) særligt er målrettet.

Sammenholdt med før Onboarding-indsatsen, falder særligt de unge, men også de ældre elevers frafald i starten af uddannelsen.²⁸ De unges frafald efter seks måneder er gået fra at være 3,6 procentpoint højere end det forventelige frafaldsniveau, korrigeret for elevsammensætning, til at være 0,3 procentpoint lavere, efter indsatsen blev implementeret på SOSU Nords skoler. For de ældre elever falder frafaldet fra at være 3,1 procentpoint højere end det forventelige inden indsatsen til at være 0,3 procentpoint højere efter gennemførelse af indsatsen. Lignende billede tegner sig, når der kigges på frafaldet efter tre og ni måneder.

Hos Aalborg-afdelingen falder frafaldet i starten af uddannelsen for de unge elever under 25 år efter implementering af overgangssamtaler, sammenholdt med før implementering.²⁹ De unges frafald efter seks måneder er gået fra at være 1,4 procentpoint højere end det forventelige frafaldsniveau, korrigeret for elevsammensætning inden indsatsen, til at være 2,8 procentpoint lavere, efter indsatsen blev implementeret. Lignende billede tegner sig, når der kigges på frafaldet efter tre og ni måneder.

²⁶ Overgangssamtaler – melleme skole og praktik.

²⁷ Regionalt samarbejde om øget gennemførelse i social- og sundhedsassistentuddannelsen

²⁸ Se metode B i bilag C afsnit 10.2

²⁹ Se metode B i bilag C afsnit 10.2

De kvantitative data indikerer således, at der har været en reduktion i begge målgruppers frafald. Da flere af indsatserne berører samme afdeling og målgrupper hos SOSU Nord, er det imidlertid ikke muligt at adskille betydningen af nærværende indsats fra de øvrige indsatser hos SOSU Nord.

Du kan læse mere om projektet 'Regionalt samarbejde om øget gennemførelse i social- og sundhedsassistentuddannelsen' her: [Overgangssamtaler og Onboarding](#)

5.7 Gruppevejledning

Uddannelse København har startet projektet 'Rundt om gruppevejledning', som tilbydes Sundhedsforvaltningens oplæringssteder for social- og sundhedselever med formålet om at optimere og kvalificere vejledningsindsatsen og fastholde elever.

Formål og målsætning

Projektet har til formål at styrke vejledningsindsatsen ved at indføre gruppevejledning for eleverne, hvilket bl.a. indebærer en opkvalificering af oplæringsvejlederne på det enkelte oplæringssted, så de bliver i stand til at gennemføre gruppevejledning for egne social- og sundhedselever. Gruppevejledning har bidraget til at kvalificere vejledningspraksis og udvidet rummet for forskellige vejledningsmuligheder ift. flere elevtyper og dermed til understøttelse af et professionelt læringsmiljø.

Beskrivelse af indsatsen

Oplæringsstederne har haft frie rammer for tilrettelæggelsen og mulighed for lokal tilpasning af gruppevejledningen. Der har fx været forskel på, hvor mange elever der har været pr. gruppevejledning, som har bestået af to til syv elever. Elevens afdeling på oplæringsstedet, oplæringsstedets størrelse og elevens uddannelse (assistent vs. hjælper) har bl.a. haft betydning for elevsammensætningen.

Der har også været forskel på, hvor ofte gruppevejledningen afholdes. På enkelte oplæringssteder er det planlagt en gang om ugen, mens det på andre typisk er planlagt hver anden uge. På tværs af oplæringssteder er det oplæringsvejledere, der har varetaget indsatsen – oftest med deltagelse af uddannelsesansvarlige, der har det lokale ansvar for understøttelse af læringsmiljøet. I planlægningen af den lokale indsats er lederne tillige inviteret med for at sikre en organisatorisk forankring af indsatsen. Gruppevejledningen har ikke haft til hensigt at fjerne den individuelle vejledning. De to formater kan noget forskelligt og kan eksistere sideløbende. Individuel vejledning kan være hensigtsmæssigt i mange sammenhænge, fx for elever, der har svært ved at indgå i gruppevejledning.

KORT OM INDSATSEN

Frafaldsproblematik

Gruppevejledning understøtter kvaliteten i oplæringsvejledningen og understøtter elevernes mulighed for at dele deres viden og deres erfaringer med hinanden.

Målgruppe

Social- og sundhedshjælpere og -assistentelever.

Institution

Københavns Kommune – Uddannelse København.

Periode for projektet

Projektet er igangsat i 2019 og løbende afprøvet indtil 2022. Det er i dag implementeret bredt i Københavns Kommune.

Organisering og overførbarhed

Evalueringen af gruppevejledning beskriver, at implementeringen af gruppevejledningen er tilrettelagt med høj grad af fleksibilitet og mulighed for lokal tilpasning, og at der således ikke er udarbejdet en fast model for, hvordan gruppevejledningen kan og skal implementeres. Nogle oplæringssteder har valgt en implementeringsstrategi, hvor de først har defineret, hvordan de ønsker, at gruppevejledningen skal tilrettelægges og herefter har udrullet modellen for hele oplæringsstedet. Andre oplæringssteder har valgt en anden implementeringsstrategi, hvor gruppevejledningen implementeres i etaper for at få erfaringer undervejs eller for at modne organisationen til gruppevejledningen.

Oplæringsvejlederne spiller en nøglerolle i implementeringen af gruppevejledningen, da det primært er dem, der planlægger og afholder gruppevejledningen. I forhold til at implementere gruppevejledningen og få den til at fungere efter hensigten er det derfor også afgørende, at oplæringsvejlederne er i stand til og føler sig kompetente til at kunne varetage gruppevejledningen, når kompetenceudviklingen er afsluttet. Oplæringsvejlederne har som en del af projektet modtaget opkvalificering af Uddannelse København, bestående af to uddannelsesdage samt fire gange sparring og vejledning.

Økonomiske ressourcer

Organisering med deltagelse af flere elever i større gruppevejledninger resulterer i, at ressourcer til medarbejdere som tovholder og ansvarlig er mindre. Ligeledes er de administrative omkostninger ved indsatsen færre end ved de individuelle vejledninger, da der er færre koordineringstimer og lokalebooking.

Virkningsfuldhed

Evalueringen af gruppevejledning peger på, at gruppevejledning i højere grad forbereder eleverne på at indgå i den hverdag, de kommer ud til efterfølgende, hvor de skal samarbejde med kolleger. I gruppevejledningen indgår eleverne i grupper, hvor de lærer at lytte til hinanden og reflektere over egen praksis. Oplæringsvejlederne fremhæver, at de oplever, at eleverne er blevet styrket i at tale i plenum³⁰, og at det dermed styrker dem til den arbejdsmæssige hverdag, de vil møde efter endt uddannelse.

Evalueringen peger endvidere på, at eleverne lærer af hinanden, når de dels lytter til hinandens fremlæggelser og oplæringsvejlederens feedback, og dels indgår i gruppedrøftelser og refleksionsøvelser. Deltagelsen af flere elever under vejledningen bibringer ny viden, som eleverne med fælles sparring kan bygge videre på. Desuden fremhæver eleverne, at det er inspirerende at høre, hvordan andre elever griber forskellige arbejdsområder an.

Samlet viser evalueringen, at gruppevejledningen øger elevernes tryghed i oplæring og styrker tilknytning, som er medvirkede til at forebygge frafald på uddannelsen.

Det har ikke været muligt at undersøge betydningen af indsatsen kvantitativt, da elevdataene ikke har kunnet kobles til de specifikke oplæringssteder. Vi kan derfor ikke opgøre, hvilke elever der har været tilknyttet de 18 oplæringssteder, som har afholdt indsatsen.

Du kan læse mere om gruppevejledning her: [Gruppevejledning](#)

³⁰ Evaluering af "rundt om gruppevejledning", Rambøll Management Consulting, december 2021.

5.8 Deltids- og fuldtidsvejledere

Deltids- og fuldtidsvejledere har til formål at sikre en højere kvalitet af oplæringsvejledningen og dermed bidrage til, at eleverne opnår og udvikler de fornødne kompetencer under oplæringsperioden.

Formål og målsætning

Indførelse af deltids- og fuldtidsvejledere har til formål at sikre, at både social- og sundhedshjælperelver og -assistenter tilbydes samme høje kvalitet af vejledning uanset oplæringssted i kommunen ved at professionalisere vejledningen. Ved at have deltids- og fuldtidsvejledere er målsætningen at støtte eleverne bedre i overgangene mellem skole og oplæringsperiode i hele uddannelsesforløbet ved at lade den samme vejleder følge eleven fra start til slut i deres uddannelse. Idet særlige medarbejdere får et fast vejledningsansvar for eleverne, og at de forankres centralt, er intentionen, at det bliver muligt at sætte tidligt ind med støtte til elever med behov og derved forebygge frafald. Et fast vejledningsansvar har også til formål at skabe kontinuitet ved, at eleven får en gennemgående relation i alle oplæringsperioder.

Beskrivelse af indsatsen

I Vejen Kommune har de valgt at ansætte oplæringsvejledere på deltid, dvs. at de er ansat 2/3 som oplæringsvejledere og 1/3 i den daglige drift. Organisatorisk er Vejen Kommune gået fra at have 30 til 15 oplæringsvejledere på tværs af social- og sundhedsområdet. I Esbjerg og Middelfart Kommune har man siden hhv. 2017 og 2022 haft oplæringsvejledere ansat som fuldtidsvejledere. I begge kommuner har der været fokus på opkvalificering af kompetenceniveau i form af dels den grundlæggende oplæringsuddannelse (AMU), dels moduler om bl.a. gruppesamtaler, tværprofessionelt samarbejde og assertiv kommunikation. Dette har man valgt at gøre for bl.a. at sikre et nærværende fokus på faglighed og læring. Deltids- og fuldtidsvejledere varetager en fast vejlederrolle for elever igennem deres oplæring hos kommunen. Vejlederen varetager således ikke den løbende vejledning, ej heller vejledningsansvaret for social- og sundhedsassistentelever på det regionale sundhedsvæsen.

Organisering og overførbarehed

Det er vurderingen fra hhv. Vejen og Esbjerg Kommune, at deltids- og fuldtidsvejledere kan overføres til andre kommuner, men der bør være et fokus på tilpasning af indsatsen til den givne kontekst og kommunestørrelse. Esbjerg Kommune var den første til at indføre denne model, og siden har andre kommuner fulgt trop og opnået samme gode erfaringer, heriblandt Middelfart Kommune.

KORT OM INDSATSEN

Frafaldsproblematik

Deltids- og fuldtidsvejledere understøtter de frafaldsfaktorer, som er identificeret i oplæringsforløbet, herunder oplæringsvejlederens kompetencer, systematisk vejledning og velkomst og introduktion.

Målgruppe

Alle social- og sundhedshjælper- og assistentelever i oplæringsperioden.

Institutionstype

Deltidsvejledere (2/3 af deres arbejdstid) er anvendt i Vejen Kommune, og fuldtidsvejledere er anvendt i Esbjerg og Middelfart Kommune. Det er vurderingen, at ordningen kan anvendes, såfremt fagligt personale- og økonomiske ressourcer er til rådighed. Der bør overvejes lokale tilpasninger.

Periode for projektet

Deltidsvejledere er anvendt siden 2020 i Vejen Kommune og fuldtidsvejledere siden hhv. 2017 og 2022 i Esbjerg og Middelfart Kommune.

Det er således væsentligt for de regionale og kommunale organisationer, som ønsker at anvende modellen, at en række faglige ressourcer vil blive taget ud af den daglige drift med henblik på at sikre vejledning til eleverne. Regionale og kommunale organisationer skal således vurdere, om det er muligt at rekruttere yderligere fagligt personale i deres nærområde som erstatning for det, der indgår i vejlederrollen.

Økonomiske ressourcer

Kommunerne giver udtryk for, at løsningen i sin etablering og drift kræver både personale- og økonomiske ressourcer. Derimod er det ikke kommunernes erfaring, at indsatsen kræver øgede udgifter at drifte sammenlignet med den tidligere model. I Esbjerg Kommune er derfor ikke sat flere midler af, men man har holdt samme udgiftsniveau som tidligere.

Virkningsfuldhed

Interviews med de enkelte kommuner og gennemgang af evalueringsrapporter indikerer, at fuldtids- eller deltidsoplæringsvejledere lokalt har bidraget til, at eleverne er mere tilfredse med deres oplæringsforløb samt et fald i frafaldet blandt social- og sundhedshjælper og -assistentelever.

Ifølge Vejen Kommune har indførelse af deltidsvejledere betydet, at de har opbygget større erfaring, større kompetencer og et stærkere fagligt fællesskab hos deres oplæringsvejledere, som har gjort det nemmere at tage hånd om elevernes individuelle forhold. Dette samtidig med, at oplæringsvejledere gennem deres ansættelse i driften fastholder viden om fagligheden og kulturen på oplæringsstedet.

Evalueringer og interviews fra Esbjerg og Middelfart Kommune viser, at fuldtidsvejlederne skaber et mere ensartet og vedvarende tiltag og gør det muligt at have en mere nærværende vejledning gennem oplæringsforløb og derved tage hånd om elevernes individuelle behov. Dertil oplever Esbjerg Kommune for hele perioden 2017-2022 et elevfrafald på social- og sundhedsassistentuddannelsen, som er lavere end den forventelige, korrigeret for elevsammensætninger.³¹ For social- og sundhedshjælperuddannelsen er frafaldet uændret. I Middelfart Kommune er frafaldet derimod højere i indsatsperioden, korrigeret for elevsammensætningen for både social- og sundhedshjælperuddannelsen og -assistentuddannelsen.³²

Du kan læse mere om projektet med deltids- og fuldtidsvejledere her: [Deltids- og fuldtidsvejledere](#)

³¹ Da Esbjerg har haft indsatsen i hele dataperioden, har det ikke været muligt at lave en formel før/efter-sammenligning. Derved er denne kvantitative analyse i særdeleshed af indikerende karakter.

³² Se metode A og B i bilag C afsnit 10.2

6. Perspektivrige tiltag

I dette kapitel præsenteres en række tiltag, som samlet er vurderet som værende perspektivrige for det videre arbejde med at mindske frafaldet og øge gennemførelsen. De perspektivrige tiltag er tiltag eller mindre projekter, hvor datagrundlaget viser, at der er tendenser, der peger i retningen af, at tiltagene har en positiv virkning på elevernes gennemførelse og kan medvirke til at reducere frafald på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. For perspektivrige tiltag kan der ikke på baggrund af tilgængelige data om indsatsen dokumenteres en positiv virkning, da der endnu ikke ligger systematiske erfaringsopsamlinger eller egentlige evalueringer, der understøtter vurderingen af tiltagenes virkning. Og det har ikke været muligt at finde belæg for tiltagets virkning i kortlægningens kvantitative data.

6.1 Optimeret oplæringsvejledning – udvidede kommunikative og pædagogiske kompetencer

I kortlægningen er der identificeret en række lokale tiltag, som har til formål at sikre, at oplæringsvejledningen har den højeste mulige kvalitet. Flere skoler og oplæringssteder fortæller således, at de i de senere år har haft stort fokus på at sikre de rette rammer og kompetencer til deres oplæringsvejledere, herunder sociale, relationelle og pædagogiske, da de vurderer, at bl.a. de nye unge øger sandsynligheden for, at eleverne gennemfører uddannelsen. Eksempelvis har Aalborg Kommune valgt, at det for oplæringsvejlederne er muligt at få yderligere kompetenceudvikling i form af kurset 'Pædagogik og kommunikation' på University College Nord (UCN)³³ ud over det obligatoriske basismodul (AMU). Kurset har bl.a. fokus på at give oplæringsvejlederne kompetencer til at løse kommunikative og pædagogiske udfordringer i vejledningen samt få viden om, hvordan voksne lærer, ungdomskulturen og læringsmæssige hensyn i forhold til elever. Der er ca. 40 ud af i alt 120 oplæringsvejledere, som har fået den ekstra uddannelsesmulighed de senere år. Aalborg Kommune fortæller, at oplæringsvejlederne oplever at få en bredere pædagogisk og didaktisk forståelse, som gør det muligt for oplæringsvejlederne at hjælpe forskellige elever med forskellige tilgange. Det betyder, at oplæringsvejledere får bedre mulighed for at løse den samlede vejledningsopgave mere kompetent og derved bedre understøtte evt. problemstillinger eller behov, som måtte opstå i samarbejdet med den enkelte elev³⁴.

6.2 Fastholdelseskonsulent til vejledning af elever og understøttelse af oplæringsvejledere

I desk-top studiet³⁵ ses det, at det har betydning for elevernes frafald, at de får en tidlig og kontinuerlig støtte og vejledning undervejs i deres oplæringsperiode. Flere interviews med kommunale og regionale oplæringssteder peger på, at en gennemgående og tæt kontakt med eleverne i oplæringsperioden har betydning for elevernes frafald, men at det kan være udfordrende grundet manglende ressourcer, vagtplaner, afholdelse af ferie m.m. at imødekomme dette for oplæringsvejlederne. For at sikre en større støtte og bibeholde de faglige ressourcer i driften, har Vejen Kommune ansat en socialrådgiver som fastholdelseskonsulent. Fastholdelseskonsulenten har til formål at sikre støtte, råd og vejledning af både elever og oplæringsvejledere med formålet at skabe et godt uddannelsesmiljø og herved mindske frafaldet. Fastholdelsesvejlederen afholder introsamtaler med alle elever for at afdække behov for særlig støtte, vejlede om praktiske forhold og sygdomsmeldinger m.m. samt understøtte etableringen af netværksgrupper blandt elever i oplæring i Vejen Kommune. Det være sig særligt for de nye unge samt de med sociale og psykiske udfordringer. For at sikre en løbende kapacitetsopbygning blandt oplæringsvejlederne er fastholdelseskonsulenten også ansvarlig for supervision af oplæringsvejlederne samt står til rådighed for løbende sparring, såfremt oplæringsvejlederne oplever behov for støtte, eksempelvis ved elever med særlige behov. Her kan

³³ <https://www.ucn.dk/efteruddannelse/akademiuddannelse/akademiuddannelsen-i-sundhedspraksis/paedagogik-og-kommunikation>

³⁴ Aalborg Kommune oplyser, at det koster ca. 70.000 kr. pr. person i vikardækning at sende en medarbejder kurset.

³⁵ Bilag D

fastholdelseskonsulenten som en velkendt person facilitere samtaler mellem eleven, uddannelseskoordinator og oplæringsvejleder. Vejen Kommune oplever, at fastholdelseskonsulenten understøtter en høj faglig tilgang til eleverne, som betyder, at eleverne har opnået en stærkere tilknytning til oplæringsstedet.

6.3 Fællestræf, der øger kendskab og tilknytning

Elevernes risiko for frafald kan som tidligere beskrevet bl.a. tilskrives det såkaldt praksis- eller ansvarschok, som eleverne oplever i overgangen mellem skole og oplæring samt en uoverensstemmelse mellem elevens forventninger til oplæringen og det, de møder i virkeligheden. Interviews afholdt i forbindelse med kortlægningen viser, at der ude lokalt er flere tiltag som har forsøgt at klæde elever bedre på til deres oplæring og mødet med praksis, herunder styrke relationer og tilknytning til både fag og arbejdsplads og skabe gode rammer for oplæringen.

Hos Frederiksberg Kommune og Region Hovedstaden har de erfaret, at både social- og sundhedsassistentelever ofte har et lavt kendskab til socialpsykiatrien og i nogle tilfælde har hørt historier om psykisk sygdom, hvilket betyder, at nogle elever er utrygge forud for deres oplæringsperiode i socialpsykiatrien. Ligeledes har de erfaret, at oplæring i socialpsykiatrien kan virke udfordrende både fagligt og personligt for en række elever. For sikre eleverne større viden om arbejdet og formålet med oplæringen i socialpsykiatrien samt understøtte en faglige udvikling undervejs i oplæringen har Frederiksberg Kommune og Region Hovedstaden udviklet 'Fællestræf'.

Tiltaget består af fem fællestræf, som afholdes forud for eller undervejs i oplæringsperioden. Hvert træf har selvstændige faglige eller sociale emner, som skal styrke eleverne i deres oplæring. Inden oplæringen afholdes et fællestræf med fokus på introduktion til socialpsykiatrien, og undervejs er der fokus på eksempelvis tilknytning, relationer, medicinbehandling, bevidsthed om magt som vilkår i den pædagogiske relation m.m. På fællestræffene møder eleverne hinanden fra deres hold på skolen og kan i dette forum drøfte de udfordringer, de står i, sammen med andre i tilsvarende situation. Ud over at træffene kan bidrage til at forebygge ensomhedsfølelse hos eleverne, bliver det også et forum, hvor viden og erfaring deles. Træffene planlægges af de uddannelsesansvarlige, og oplæggene arrangeres af oplæringsvejledere og andre relevante fagpersoner.

Tiltaget er ikke evalueret, men de fagprofessionelle oplever, at 'Fællestræf' stimulerer til refleksion hos eleverne og skaber en kobling mellem oplevelser i praksis og den teoretiske ramme for oplæringsperioden. De fagprofessionelle oplever, at det styrker elevernes tilknytning til uddannelsen og oplæringsstedet.

6.4 Sprogstøtte på tværs af skole- og oplæringsperioder

Tosprogede elevs frafald på social- og sundhedsuddannelserne tilskrives, som tidligere beskrevet, manglende dansksproglige kompetencer. Sproglige kompetencer, som er en forudsætning for at gennemføre uddannelsen. Det gælder både i teoretiske studier og praktiske oplæringer, hvor sproglige barrierer kan hindre forståelsen af fagligt indhold og effektiv kommunikation under oplæring, fx i plejesituationer. Derudover kan sprogudfordringer påvirke elevernes selvtillid og evne til at integrere sig i undervisningsmiljøet, hvilket yderligere øger risikoen for frafald.

For at imødegå udfordringerne med frafald blandt elever, især tosprogede, har SOSU Esbjerg og SOSU Nord indført sprogstøtteundervisning. Disse indsatser har til formål at styrke elevernes sproglige færdigheder, hvilket er afgørende for deres faglige udvikling og succes i både skole- og oplæringsperioder.

I Esbjerg er sprogstøtteundervisningen et samarbejde mellem SOSU Esbjerg og Esbjerg Kommune, som sikrer, at sprogstøtten er mulig for eleverne gennem hele uddannelsesforløbet. Underviserne

på SOSU Esbjerg spiller en nøglerolle i at identificere elevernes behov og planlægge undervisningen. Når eleverne ansættes, fører kommunen en dialog med dem for at integrere sprogundervisningen i deres overordnede uddannelsesplan. Dette sikrer en forventningsafstemning med hver elev om deres uddannelsesforløb, hvilket SOSU Esbjerg oplever, forbedrer elevernes engagement og deltagelse i sprogundervisningen. Denne tilgang gør sprogstøtteundervisningen til en integreret og væsentlig del af elevernes samlede uddannelsesforløb. Eleverne deltager i sprogstøtteundervisningen på skolen én gang om ugen, også undervejs i deres oplæring. Denne regelmæssige undervisning sikrer, at eleverne kontinuerligt udvikler deres sproglige færdigheder og kan reflektere over deres faglighed, hvilket er afgørende for succes i både skole- og oplæringsforløbet. Hos SOSU Nord er indsatsen forankret i skolens daglige drift, hvor alle elever screenes for sproglige og matematiske udfordringer. Dette giver et grundlag for at tilbyde relevant støtte til relevante elever gennem deres uddannelsesforløb på tværs af skole- og oplæringsperiode. Ud over tosprogede elever tilbydes dette også til elever over 25 år med dansk baggrund, som ofte kæmper med ordblindhed eller lignende vanskeligheder.

Indsatsernes virkningsfuldhed har ikke været mulig at evaluere, da det nuværende kvalitative evalueringmateriale er begrænset, og det ikke har været muligt at evaluere kvantitativt. Kvantitativt skyldes det for SOSU Esbjerg vedkommende, at indsatsen er blevet implementeret senere, end uddannelsesdataene dækker. For SOSU Nord har det ikke i tilstrækkelig grad været muligt at identificere de relevante elevgrupper.

Dog antyder mindre interne kvalitative evalueringer fra indsatser samt fagprofessionelles vurderinger, at sprogstøtteundervisning har en positiv indvirkning på elevernes gennemførelse. Det er således de fagprofessionelles erfaring, at eleverne oplever en stærkere tilknytning til skolen og en forbedret evne til at omsætte teori til praksis. Ligeledes oplever de fagprofessionelle fra SOSU Nord, at sprogstøtteundervisningen bidrager til at gøre eleverne mindre skamfulde over deres sprogudfordringer, da de er en del af et fællesskab med andre i samme situation. SOSU Esbjerg og Esbjerg Kommune oplever desuden, at sprogstøtteundervisning på tværs af skole- og oplæringsperiode bidrager til at opnå en nødvendig ro og et sprogligt overskud hos eleverne til at engagere sig i den faglige udvikling, hvilket styrker læring i både skole- og oplæringsforløb samt mindsker frafaldet hos eleverne.

7. Inspirationsforslag med fremadrettet potentiale

I dette kapitel præsenteres en række forslag og ideer til tiltag, som forventes at have et fremadrettet potentiale. Det er forslag og ideer, som interviewede fagprofessionelle, ledere og medlemmer af de lokale uddannelsesudvalg har præsenteret i dataindsamlingen, og som de vurderer rummer et potentiale til at reducere frafaldet blandt elever på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb.

Nedenfor præsenteres de enkelte forslag/ideer med potentiale med det formål at give relevante aktører viden om de faglige overvejelser og ønsker fra praksis og derved pege på de elementer, der med fordel kan undersøges, udvikles og afprøves fremadrettet.

Inspirationsforslagene er opdelt inden for fire forskellige temaer og præsenteres med inspirationsforslagets grundidé og angivelse af, hvorfor tiltaget vurderes at have potentiale i forhold til at medvirke til at reducere frafald.

7.1 Fleksibel tilrettelæggelse af uddannelsesforløbet

Der er i interviewene udtrykt flere tanker om og ideer til, hvordan man kan indrette uddannelsen på en mere fleksibel måde. Det er forventningen, at et mere fleksibel og individuelt tilpasset uddannelsesforløb vil kunne øge gennemførelsen, idet der kan tages hensyn til de faglige eller personlige forhold, som kan føre til, at den enkelte elev bliver frafaldstruet. Det er hovedsageligt for de elever, der bliver frafaldstruede som følge af et praksis- og ansvarschok i mødet med praksis i oplæringen, samt de elever der har vanskeligt ved at varetage en fuld arbejdsuge, at et fleksibel tilrettelagt uddannelsesforløb vil kunne have en gavnlig effekt. Forslagene tager afsæt i tilgangen: Vi har de elever, vi har, og vi skal indrette uddannelsen, så den matcher den elevgruppe, der er på uddannelserne. Ikke omvendt: Vi skal arbejde på kun at tiltrække de elever, der kan fungere i det eksisterende uddannelsesstilbud.

Interviewene peger i retning af, at en mere fleksibel tilrettelæggelse af uddannelserne bl.a. kan omhandle følgende elementer.

Mulighed for at tage uddannelsen på deltid

Inspirationsforslaget går ud på at tilrettelægge uddannelsesforløbet, så eleven ikke nødvendigvis skal gennemføre uddannelsen på fuld tid. Der vil for dette forslag skulle foretages ændringer i gældende regler, således at oplærings- såvel som skoleperiode ikke nødvendigvis skal tilrettelægges som fuldtid. Forslaget tager afsæt i, at man oplever grupper af elever, som har svært ved at honorere kravet om en fuld arbejdsuge, men som vurderes til at kunne gennemføre uddannelsen, hvis belastningen var mindre. Derved vil uddannelsesforløbet forlænges, men dette vil give elever, der har vanskeligt ved at varetage et fuldtids studie/arbejde fx pga. personlige eller sociale forhold, en større sandsynlighed for at gennemføre uddannelsen.

Mulighed for udskydelse af oplæringsforløb

Nogle elever på særligt social- og sundhedsassistentuddannelsen bliver udfordret af de krav eller forhold, som kendetegner nogle af oplæringsforløbene, fx i forbindelse med den somatiske oplæringsperiode eller de udgående opgaver i hjemmeplejen. Oplevelsen er, at nogle elever vil kunne profitere af at have mere tid til at samle erfaring, øge sproglige kompetencer og opbygge personlig robusthed, inden de kommer ud i de pågældende oplæringsforløb. Disse elever vil med andre ord forventeligt kunne profitere af at udskyde oplæringsforløbet ved at tage en pause, hvor man arbejder i plejesektoren og dermed opbygger kompetencer til at håndtere de mere udfordrende og fra-

faldsudløsende elementer i oplæringen. Muligheden for at udskyde udvalgte oplæringsperioder forventes dermed at kunne reducere frafald, der skyldes sproglige udfordringer og frafald grundet praksis- og ansvarschok.

Et alternativ til udskydelse af den somatiske oplæringsperiode er, at den for udvalgte elever og ud fra særlige kriterier kan placeres i kommunalt regi. Dette så elever, der er sårbare overfor skift, vil kunne imødekommes på denne del. Vurderingen er, at man i en række kommuner godt vil kunne indfri de faglige kompetencemål, som gælder for det somatiske oplæringsforløb i et kommunalt tilbud, da man allerede varetager somatiske opgaver i kommunale tilbud. Det er forventningen, at elever i risiko for frafald i forbindelse med skift af oplæringssted vil kunne opleve en større grad af tryk ved at forblive i kommunalt regi (og fx kunne beholde den samme oplæringsvejleder) og dermed være i mindre risiko for at falde fra.

Match mellem elev og oplæringssted

At sætte fokus på match mellem elev og oplæringssted er ikke i sig selv en øget fleksibilitet i uddannelsen. Men flere steder oplever elever det som et lotteri, hvor man kommer i oplæring, og at der ikke tages hensyn til præferencer og ønsker. Ved at arbejde mere systematisk med at sikre gode match mellem elev og oplæringssted vil man forventeligt også kunne begrænse frafaldet, idet en af frafaldsproblematikkerne også kan henføres til, at der både fagligt og personligt ikke har været god overensstemmelse mellem elevens ønsker og behov og det specifikke oplæringssted. Dette vil give eleven en oplevelse af en mere fleksibel uddannelse, hvor deres ønsker og behov i højere grad imødekommes.

7.2 Differentiering af undervisning

Elevgruppen er, som tidligere beskrevet, en meget bred og divers gruppe. Som nævnt italesætter nogle 'de nye unge' elever, som har behov for ekstra støtte – både i forhold til det faglige og i forhold til det at fungere i et arbejdsfællesskab. For nogle af disse elever er deres oplæringsforløb den første gang, de stifter bekendtskab med en arbejdsplads og de krav, som knytter sig til at have et job. Det er dermed også en målgruppe, som sandsynligvis vil kunne profitere af, at der gives øget mulighed for undervisningsdifferentiering, og at der bl.a. er mulighed for at træne nogle elevers sociale og relationelle kompetencer. Disse tanker afspejler, at man oplever et frafald fra uddannelsen, som er foranlediget af et behov for en undervisningsstil og støtte, som ikke bliver imødekommet på uddannelsen. En øget mulighed for differentiering og støtte til elever med støttebehov vil dermed kunne reducere dette frafald.

Tilkendegivelserne i interviewene viser, at en øget differentiering af undervisningen kan øges på flere måder.

Differentiering gennem øget didaktisering³⁶

En måde at tage højde for den diverse elevgruppe med forskellige læringsforudsætninger og -stile er at lave undervisningsdifferentiering gennem øget didaktisering af det faglige indhold i undervisningen. Dette vil forventeligt kunne reducere frafald, der fx skyldes, at en elev har læse- og skriveudfordringer. Med en øget didaktisering og tilpasning af undervisningsmetoder og -materialer til elevernes behov, er det forventningen, at frafald under skoleperioder kan reduceres, ligesom eleverne vil opleve sig stærkere rustet til den efterfølgende oplæringsperiode. Der kan søges inspiration til, hvordan man kan arbejde med øget didaktisering og tilpasning af undervisningsmetoder til elevernes forskellige læringsstile og behov i folkeskolens arbejde med inklusion og differentieret undervisning.

³⁶ Med didaktisering henvises til at konvertere og tilpasse indhold, materialer og aktiviteter til den konkrete undervisningskontrakt. Herunder henlyntagen til elever med forskellige forudsætninger og læringsstile, således at undervisningen er tilpasset, tilgængelig og meningsfuld for den enkelte elev.

Bredere brug af Specialpædagogisk Støtte (SPS)

Reglerne for SPS tolkes forskelligt og ofte ret snævert. Interviewene tegner således et billede af, at der er elever, hvis støttebehov ikke 'passer ind' i de gældende kategorier for støtte, og at der dermed er elever, som ikke modtager den støtte, de har behov for. Med den elevgruppe, der er på social- og sundhedsuddannelserne i dag, er det sandsynligt, at en øget og mere fleksibel adgang til specialpædagogisk støtte og eventuelt en tydeligere kommunikation omkring mulighederne i SPS vil kunne øge gennemførelsen på uddannelserne.

7.3 Funktionerne som underviser og oplæringsvejleder

I afdækningen af betydende faktorer for frafald ses det, at behovet for også at arbejde med læring i forhold til de ikke-sundhedsfaglige aspekter ved arbejdslivet og professionen som social- og sundhedshjælper eller -assistent er vigtige for at forebygge frafald. Skal disse behov kunne imødekommes, vil der sandsynligt være en positiv gevinst ved, at undervisere og oplæringsvejledere sikres de rette kompetencer for at kunne imødekomme disse behov. Samtidig ses det, at en af de store bagvedliggende årsager til frafald er manglende rød tråd og sammenhæng mellem skole og oplæring og altså dermed sammenhængen i uddannelsen.

Der er flere måder at arbejde med at styrke kompetencerne hos undervisere og oplæringsvejledere:

Ikke-sundhedsfaglige kompetencer hos undervisere og oplæringsvejledere

Der er i afsnit 6.1 om perspektivrige tiltag beskrevet oplæringsvejlederes kompetenceudvikling inden for kommunikation og pædagogik. Fagpersoner peger på, at også andre kompetenceområder og undervisere og andre fagpersoner vil kunne understøtte elevernes gennemførelse bedre, hvis kompetencer udvides. Øget kompetenceniveau hos undervisere, oplæringsvejledere og eventuelt andre fagprofessionelle, der er omkring eleverne, vil kunne sikre, at elever, der udfordres i gennemførelsen grundet andre forhold end de faglige, vil kunne få den nødvendige vejledning, og at undervisningen kan tilrettelægges, så deres behov kan imødekommes. Derfor vil frafaldet sandsynligt kunne reduceres, hvis oplæringsvejledere og undervisere sikres supplerende og specifikke kompetencer målrettet de udfordringer, der knytter sig til at være på arbejdsmarkedet og på social- og sundhedsområdet. Det kan være kompetencer inden for pædagogik, psykologi, didaktik, facilitering, kommunikation o.lign, f.eks. via diplom i erhvervspædagogik, AMU-kurser for oplæringsvejledning, kommunikation, formidling og didaktik.

Sammenhængende oplæringsvejledning

I både litteraturen og i mange interviews fremhæves det, at elevernes oplevelse af manglende sammenhæng i uddannelsen er kilde til frafald. Derfor vil et potentielt greb til at reducere elevfracald være at sikre en mere sammenhængende vejledning ved at gentænke organiseringen af vejledningen. Det kan fx ske ved, at man etablerer en oplæringsvejlederfunktion på tværs af skole- og oplæringsforløb, så det er samme oplæringsvejleder eller et oplæringsteam, der følger en elev hele vejen i uddannelsesforløbet. Dette vil også kunne begrænse de gener, nogle elever oplever ved mange skift i uddannelsen, da oplæringsvejledningen forventeligt vil kunne være en gennemgående stabiliserende faktor. I interviewene peges der på, at tilstedeværelsen af en gennemgående oplæringsvejleder gennem hele uddannelsesforløbet vil give eleven bedre mulighed for at udvikle en stærkere personlig relation til sin oplæringsvejleder, hvilket vurderes at kunne styrke elevens tilknytning til uddannelsen og dermed mindske risikoen for frafald.

7.4 Fokus på arbejdsmiljø til styrkelse af læringsmiljø

Praksis- og ansvarschok samt elevernes trivsel under oplæring er en af de store faktorer med betydning for, om elever gennemfører uddannelsen. Oplæringsforløbene foregår ude på arbejdspladserne, og dermed indgår eleverne på den arbejdsplads og i det arbejdsmiljø, der er på det pågældende sted. Arbejdsmiljøet er dermed af væsentlig betydning for elevens daglige læringsmiljø i oplæringen.

Derfor er det forventeligt, at indsatser der retter sig mod arbejdsmiljøet og arbejdspladsen som læringsmiljø, vil kunne have en gavnlig virkning for elevernes gennemførelse af uddannelsen. Ved at sætte fokus på, at arbejdspladsen er elevernes læringsmiljø, og at arbejdsmiljøet og den måde eleverne indgår på arbejdspladsen, har betydning for elevernes trivsel, læring og tilknytning, er det sandsynligt, at man vil kunne opnå en positiv virkning i forhold til at øge gennemførelsen på uddannelsen.

8. BILAG A – BESKRIVELSE AF ELEVGRUNDLAG

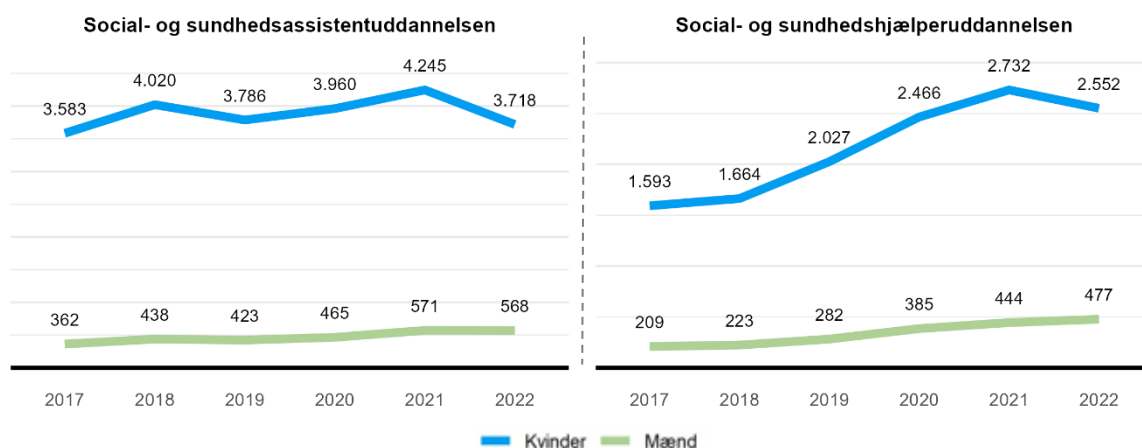
8.1 Elevoptaget på social- og sundhedsuddannelserne – køn

Figur 8-1 viser udviklingen i det årlige elevoptag fra 2017 til 2022 for kvinder (lyseblå) og mænd (lysegrøn). Til venstre i figuren fremgår social- og sundhedsassistentuddannelsen, mens social- og sundhedshjælperuddannelsen fremgår til højre i figuren.

Den store afstand mellem linjerne viser tydeligt den store og vedvarende forskel i elevoptaget mellem kvinder og mænd. På social- og sundhedsassistentuddannelsen har elevoptaget for kvinderne været svagt stigende fra 2017 til 2021, men med en væsentligt fald fra 2021 til 2022 på 12 pct., og derfor voksede det årlige kvindelige elevoptag med 135 elever fra 2017 til 2022. Det mandlige elevoptag er vokset med 208 elever over samme periode fra 362 til 568. Selvom stigningen er lidt højere end stigningen blandt kvinder, er det en stor stigning relativt til størrelsen på det mandlige elevoptag, som er vokset med 56 pct. over perioden. Idet det mandlige elevoptag er så forholdsvis beskedent, er det dog fortsat en lille andel af det samlede elevoptag på social- og sundhedsassistentuddannelsen, som udgøres af mænd.

På social- og sundhedshjælperuddannelsen er det kvindelige elevoptag vokset betragteligt fra 1.593 til 2.552 i perioden 2017 til 2022 svarende til en forøgelse i det årlige elevoptag på næsten tusinde elever. Dette svarer til en stigning på 60 pct. Dette er til trods for, at elevoptaget blandt kvinder, ligesom på assistentuddannelsen, faldt fra 2021 til 2022. Det mandlige elevoptag er i samme periode over fordoblet fra 209 til 477 elever, men mænd udgør også for denne uddannelse en fortsat beskedent andel af det samlede elevoptag. Over den seneste årrække er andelen af mandlige elever vokset fra 11 til 14 pct. samlet set på social- og sundhedsuddannelserne, og kvinder udgør derfor en faldende men stadig klart størst andel af elevoptaget.

Figur 8-1 – Udvikling i årligt elevoptag, fordelt på køn, 2017-2022

Kilde: Rambølls egne beregninger med data fra Styrelsen for IT og Læring

Note: Figurene viser udviklingen i det årlige elevoptag fra 2017-2022 på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen til venstre, og Social- og Sundhedshjælperuddannelsen til højre. Linjerne viser det årlige antal elever, der påbegyndte uddannelserne for hhv. kvinder (lyseblå) og mænd (lysegrøn). $N(\text{assistentelever}) = 3.945-4.816$; $N(\text{hjælperelever}) = 1.802-3.176$.

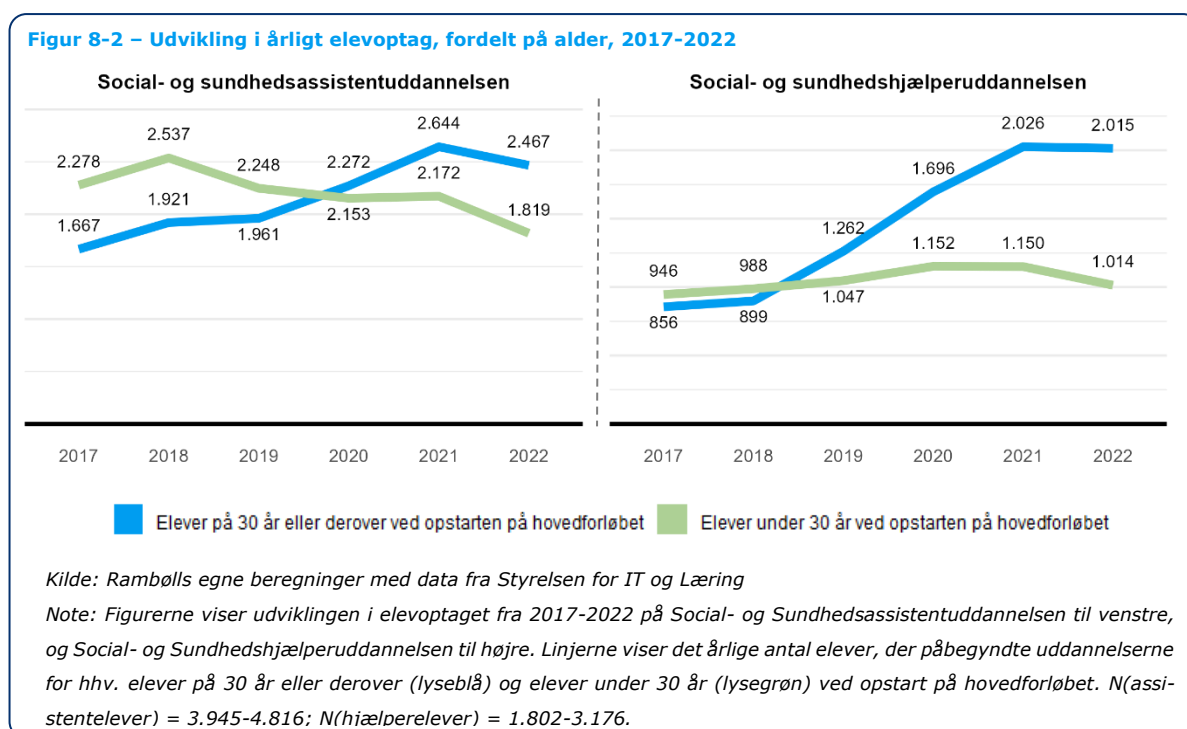

8.2 Elevoptaget på social- og sundhedsuddannelserne – alder

Figur 8-2 præsenterer udviklingen i det årlige elevoptag fordelt på elevernes alder ved opstarten på hovedforløbet. Den grønne linje illustrerer elevoptaget blandt elever under 30 år, mens den lyseblå linje illustrerer elevoptaget blandt elever på 30 år eller derover. I figuren til venstre fremgår social- og sundhedsassistentuddannelsen, mens social- og sundhedshjælperuddannelsen fremgår til højre.

Af figuren til venstre fremgår det tydeligt, at en større andel af elevoptaget på assistentuddannelsen i 2022 er 30 år eller derover sammenlignet med 2017. I 2017 var der 1.667 påbegyndte elever på mindst 30 år, mens det tal i 2022 var steget til 2.467 elever svarende til en vækst på knap 48 pct. Modsat er antallet af elever under 30 år på opstartstidspunktet faldet fra 2.278 til 1.819 fra 2017 til 2022. Dette svarer til et fald på 20 pct. Dermed udgjorde elever på 30 år og derover 58 pct. af elevoptaget i 2022, mens gruppen af ældre elever udgjorde 42 pct. af elevoptaget i 2017.

Samme mønster gør sig gældende for social- og sundhedshjælperuddannelsen. Her vokser antallet af social- og sundhedshjælperelever på 30 år eller derover fra 856 i 2017 til 2.015 i 2022, hvilket er en forøgelse på 135 pct. Samtidig er der en meget beskedne vækst blandt elevgruppen under 30 år, hvor elevoptaget vokser fra 946 elever opstartet i 2017 til 1.014 i 2022 –7 pct. højere. I 2017 var lige under hver anden elev som påbegyndte hjælperuddannelsen 30 år eller derover, mens de ældre elever udgjorde to ud af tre af de elever, som påbegyndte hjælperuddannelsen i 2022. Derved er den store vækst på hjælperuddannelsen hovedsageligt drevet af den ældre elevgruppe.

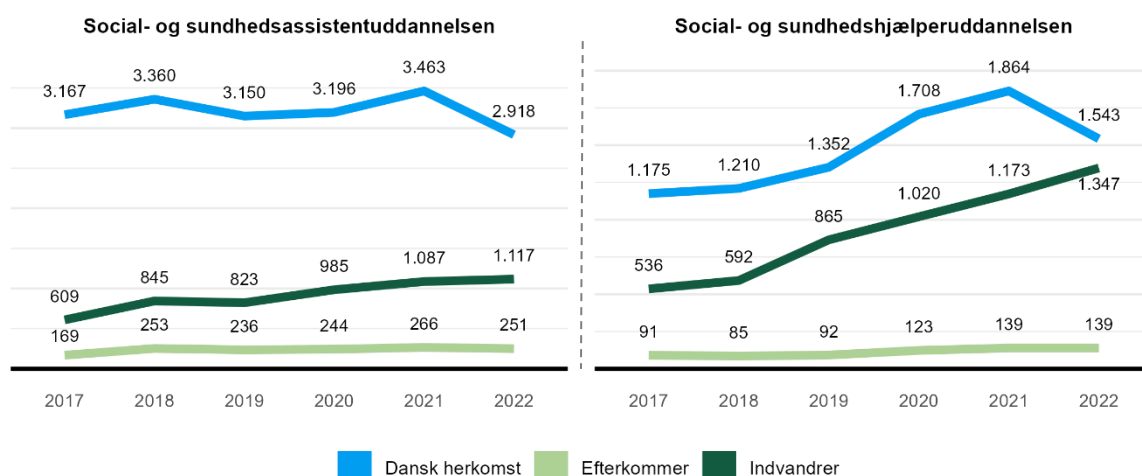
8.3 Elevoptaget på social- og sundhedsuddannelserne – herkomst

Figur 8-3 præsenterer udviklingen i elevoptaget fordelt på herkomst. Den lysegrønne graf illustrerer den del elevoptaget, der er efterkommere, den mørkegrønne graf, den del der er indvandrere, mens den lyseblå graf illustrerer den del af elevoptaget, der har dansk herkomst. Af figuren til venstre fremgår social- og sundhedsassistentuddannelsen, mens social- og sundhedshjælperuddannelsen fremgår af figuren til højre.

På både assistent- og hjælperuddannelsen udgør indvandrere og efterkommere en voksende andel af elevoptaget. 15 pct. af elevoptaget på assistentuddannelsen blev udgjort af indvandrere i 2017, var 26 pct. eller godt hver fjerde elev i 2022 indvandrere, hvilket bl.a. skyldes et fald i elevoptaget af elever med danske herkomst i 2022. For efterkommere er stigningen ikke lige så stor. Fra 2017 til 2022 stiger andelen af efterkommere fra 4 til 6 pct., svarende til en stigning på 2 procentpoint. I absolutte tal blev 2.918 elever med dansk herkomst optaget på assistentuddannelsen i 2022, hvilket var 249 færre end i 2017. Modsat blev 1.117 indvandrere og 251 efterkommere optaget på assistentuddannelsen, hvilket er en forøgelse på 83 pct. for indvandrere og 49 pct. for efterkommere.

På hjælperuddannelsen blev der i 2022 optaget flere både med dansk herkomst og ikke-danske herkomst end i 2017. Dog er udviklingen betragteligt større blandt indvandrere og efterkommere, hvor 1.468 indvandrere og 139 efterkommere blev optaget i 2022, hvilket er hhv. 137 pct. og 53 pct. højere end i 2017. Modsat steg elevoptaget af elever med dansker herkomst til 1.543 i 2022 svarende til en stigning på 31 pct. sammenlignet med 2017. Derved er knap hver anden elev, som opstarter på hjælperuddannelsen i 2022 enten indvandrere eller efterkommer, mens det til sammenligning var hver tredje i 2017.

Figur 8-3 – Udvikling i årligt elevoptag, fordelt på herkomst, 2017-2022

Kilde: Rambølls egne beregninger med data fra Styrelsen for IT og Læring

Note: Figurene viser udviklingen i elevoptaget fra 2017-2022 på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen til venstre, og Social- og Sundhedshjælperuddannelsen til højre. Linjerne viser det årlige antal elever, der påbegyndte uddannelserne for hhv. elever med dansk herkomst (lyseblå) og indvandrere eller efterkommere (lysegrøn). $N(\text{assistentelever}) = 3.945-4.816$; $N(\text{hjælperelever}) = 1.802-3.176$.

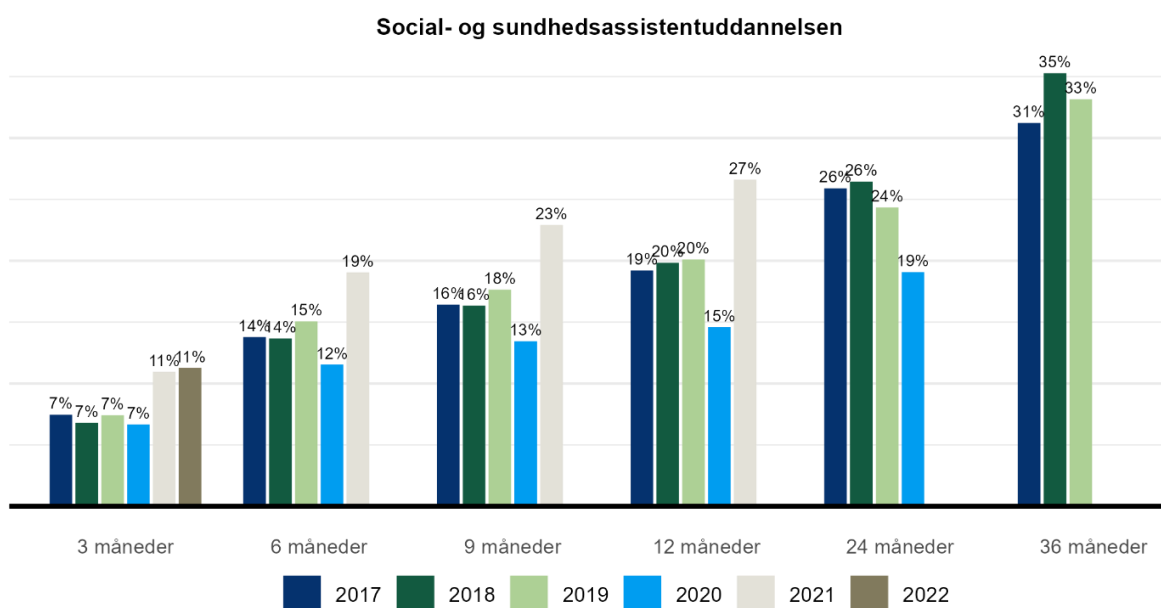
9. BILAG B – FRAFALDSBILLEDE

9.1 Udviklingen i frafald, 2017-2022 – overordnet

Figur 9-1 viser frafaldsprocenten på social- og sundhedsassistentuddannelsen efter en række tidspunkter fra hovedforløbets påbegyndelse for årene 2017 til 2022.

På social- og sundhedsassistentuddannelserne var omkring 7 pct. af eleverne med opstart i 2017 til 2020 frafaldet uddannelsen 3 måneder efter påbegyndt hovedforløb. Blandt elever med opstart i 2021 og 2022 er frafaldsandelene væsentligt højere efter 3 måneder. I disse to år falder over hver tiende elev fra i løbet af de første 3 måneder. Efter 6 måneder er frafaldet omkring fordoblet, og elever med opstart fra 2017 til 2019 har mellem 14-15 pct. frafald, mens næsten hver femte elev med opstart i 2021 er frafaldet på dette tidspunkt. Frafaldet opgjort efter seks måneder indeholder også frafaldet i prøveperioden. 2020-årgangen har til sammenligning lavt frafald, og her er 12 pct. frafaldet efter 6 måneder. Efter 9 måneder forsætter samme mønster, og efter et år var omkring hver femte elev fra årgangene 2017-2020 frafaldet, mens det til sammenligning var 15 pct. blandt elever med opstart i 2020. Modsat var 27 pct. af social- og sundhedsassistenteleverne frafaldet uddannelsen efter et år blandt elever på 2021-årgangen svarende til mere end hver fjerde. Frem mod uddannelsens andet år forsætter frafaldet med at stige, men dog væsentlig mindre end i løbet af det første år. Efter 2 år var hver fjerde elev på årgangene 2017-2020 frafaldet og hver femte blandt elever på 2020-årgangen. Efter 3 år, hvilket er omkring længden på den typiske social- og sundhedsassistentuddannelse, er omkring hver tredje elev frafaldet for årgangene 2017-2019.

Figur 9-1 – Udvikling i frafald på social- og sundhedsassistentuddannelserne, 2017-2022

Kilde: Rambølls egne beregninger med data fra Styrelsen for IT og Læring

Note: Figurerne viser udviklingen i frafaldsprocenten på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen i årene 2017-2022. Hver søjle viser, hvor stor en andel af eleverne optaget i hhv. 2017 (mørkeblå), 2018 (mørkegrøn), 2019 (lysegrøn), 2020 (lyseblå), 2021 (lysegrå) og 2022 (brun), der er faldet fra efter hhv. 3, 6, 9, 12, 24 og 36 måneder. Beregningerne inkluderer kun elever, hvor afstanden mellem opstarts- og opgørelsestidspunktet er større end frafaldshorisonten, se afsnit 10.2 for beskrivelse.

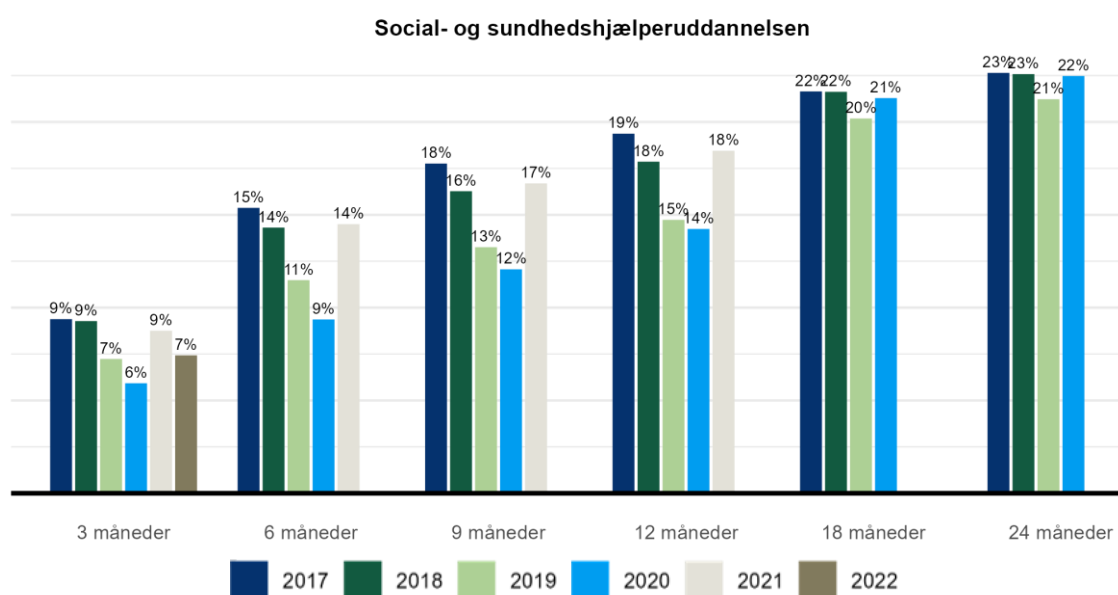
N = 1.826 – 4.462

Med andre ord bliver uddannelsen gennemført af omkring to ud af tre af de elever, som påbegynder en social- og sundhedsassistentuddannelsen. På årgangene 2017 til 2019 er frafaldet forholdsvis ens, mens 2020-årgangen har et væsentligt lavere frafaldt og 2021-årgangen har et væsentligt højere frafald.

Figur 9-2 viser frafaldsprocenten på social- og sundhedshjælperuddannelsen efter en række frafaldshorisonter fra uddannelsens påbegyndelse for årene 2017 til 2022.

På social- og sundhedshjælperuddannelsen er der ikke nogen betydelig systematisk udvikling i frafaldet på tværs af årgangene. Efter 3 måneder var frafaldet blandt elever med opstart i 2017, 2018, og 2021 9 pct., mens frafaldet var 6 pct. og lavest for 2020-årgangen. Den seneste 2022-årgang havde et frafald på 7 pct. efter 3 måneder. Efter 6 måneder er frafaldet forsat højest blandt elever med opstart i 2017, 2018 og 2021, hvor frafaldet var 14-15 pct. For elever med opstart i 2019 og 2020 var frafaldet 9-11 pct. Frafaldet opgjort efter seks måneder indeholder også frafaldet i prøveperioden. Efter et år er lige under hver femte elev med opstart i enten 2017, 2018 og 2021 frafaldet, mens 14-15 pct. blandt elever med opstart i 2019-2020. Forskellen mellem årgangene udgligner sig dog i løbet af det andet år, og efter to år har alle årgangene 2017-2020 et frafald på 21-23 pct. Derved var frafaldet på hjælperuddannelsen forholdsvis lavt i løbet af uddannelsens andet år for årgangene 2017-2018, mens frafaldet var forholdsvis højt for 2019-2020-årgangene.

Figur 9-2 – Udvikling i frafald på social- og sundhedshjælperuddannelserne, 2017-2022

Kilde: Rambølls egne beregninger med data fra Styrelsen for IT og Læring

Note: Figurerne viser udviklingen frafaldsprocenten på Social- og Sundhedshjælperuddannelsen i årene 2017-2022. Hver søjle viser, hvor stor en andel af eleverne optaget i hhv. 2017 (mørkeblå), 2018 (mørkegrøn), 2019 (lysegrøn), 2020 (lyseblå), 2021 (lysegrå) og 2020 (brun), der er faldet fra efter hhv. 3, 6, 9, 12, 18 og 24 måneder efter påbegyndelsen på hovedforløbet. Beregningerne inkluderer kun elever, hvor afstanden mellem opstarts- og opgørelsetidspunktet er større end frafaldshorisonter, se afsnit 10.2 for beskrivelse.

N = 1.306 – 2.309.

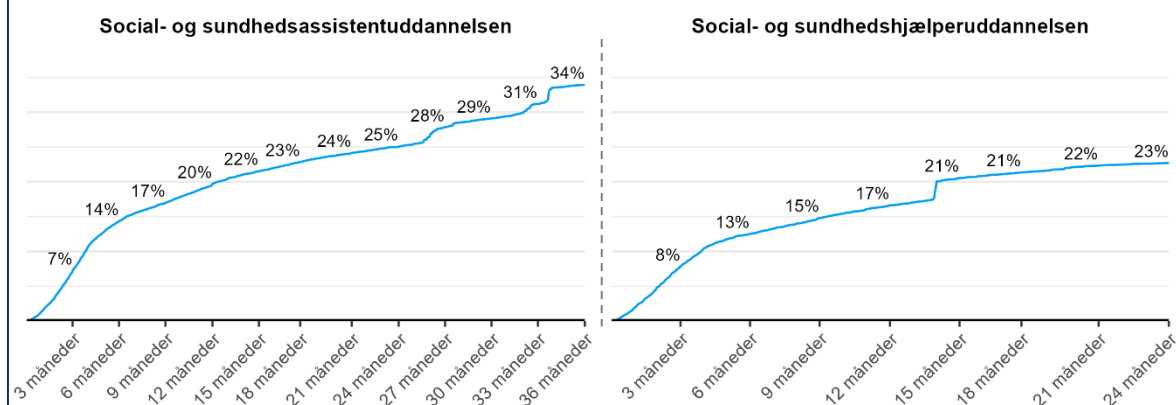
Figur 9-3 viser udviklingen i frafald efter påbegyndt hovedforløb samlet for elever, der har påbegyndt social- og sundhedsassistent og -hjelperuddannelserne i perioden fra 2017 til hhv. maj 2020 (assistenter) og til maj 2021 (hjelpere). Social- og sundhedsassistentuddannelsen er vist til venstre, mens social- og sundhedshjelperuddannelsen er vist til højre.

Generelt er frafaldet på både assistent- og hjælperuddannelsen særligt stigende i starten af uddannelserne. I løbet af det første halve år frafalder 14 pct. af assistentelever og 13 pct. af hjælperelever. Herefter aftager frafaldskurven, og frafaldet stiger til 25 pct. efter to år på assistentuddannelsen, hvilket er lidt højere end frafaldet på 23 pct. på hjælperuddannelsen efter samme periode. Assistentuddannelsen har således – på nær efter tre måneder – et lidt højere frafald end hjælperuddannelsen. I løbet af assistentuddannelsens sidste år forsætter frafaldet med at stige, og efter 36 måneder er frafaldet 34 pct. Frafaldet på assistentuddannelsen ender derved med at være betragteligt højere end på hjælperuddannelsen.

Det er værd at bemærke, at frafaldet stiger forholdsvis stabilt efter den 6. måned, men med væsentlige spring. På assistentuddannelsen stiger frafaldet særligt omkring den 26. og 33. måned på uddannelsen. På hjælperuddannelsen ses der er betragteligt spring omkring den 14. måned i forløbet fra 17,5 til 20,1 pct. Det vil imidlertid kræve yderligere undersøgelse at finde ud af de specifikke årsager til disse spring i frafaldsprocenten, som evt. skal findes i skolernes registreringspraksis.

En forholdsvis stor andel af de elever, som falder fra, frafalder i løbet af de første 6 måneder. På assistentuddannelsen er 22 pct. af de elever, som frafalder uddannelsen, allerede faldet fra efter 3 måneder, mens 42 pct. af de elever, som frafalder uddannelsen, er faldet fra i løbet af det første halve år. Dette mønster er endnu tydeligere på hjælperuddannelsen, hvor over hver tredje elev, som frafalder uddannelsen, allerede er faldet fra i løbet af de første 3 måneder.

Figur 9-3 - Udvikling i frafald på social- og sundhedsuddannelserne, samlet for 2017-2020/2021

Kilde: Rambølls egne beregninger med data fra Styrelsen for IT og Læring

Note: Figurene viser udviklingen i frafaldsprocenten på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen til venstre, og Social- og Sundhedshjelperuddannelsen til højre. Grafen viser hvor stor en andel af eleverne, der er faldet fra (y-aksen) efter et givet antal måneder (x-aksen) efter påbegyndelsen på hovedforløbet. For social- og sundhedsassistenterne inkluderes alle elever, der er påbegyndt på hovedforløbet i perioden fra januar 2017 til og med maj 2020, mens det for social- og sundhedshjælpere er fra januar 2017 til og med maj 2021. $N(\text{assistenter}) = 14.452$; $N(\text{hjelpere}) = 10.366$.

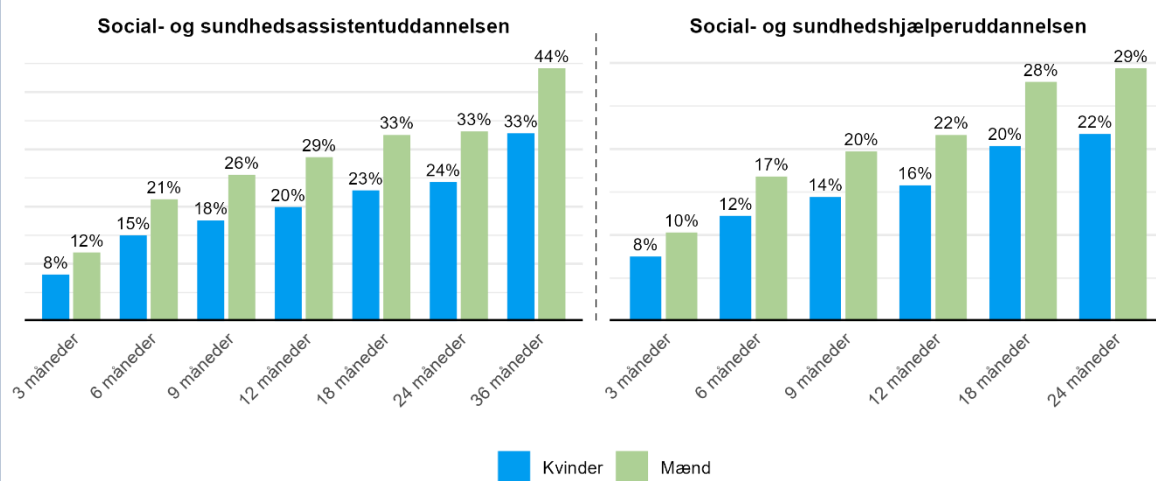
9.2 Udviklingen i frafald, 2017-2022 – køn

Figur 9-4 præsenterer frafaldet for mænd og kvinder på social- og sundhedsassistentuddannelsen (til venstre) og -hjælperuddannelsen (til højre). For både hjælpere og assistenter er det tydeligt, at mandlige elever har et betragteligt højere frafald end de kvindelige elever. For de mandlige elever på assistentuddannelsen har 44 pct. frafaldet efter tre år modsat et frafald på 33 pct. for de kvindelige elever.

På hjælperuddannelsen er frafaldet efter to år 29 pct. blandt de mandlige elever, mens frafaldet er 22 pct. blandt de kvindelige elever. Dette er allerede tydeligt i det indledende forløb.

Uddannelsernes reelle kønsfordeling på social- og sundhedsskolerne bliver derfor hurtigt endnu mere skæv end dét, som fremgår af det initiale elevoptag.

Figur 9-41 – Udvikling i frafald på social- og sundhedsuddannelserne fordelt på køn, samlet for 2017-2020

Kilde: Rambølls egne beregninger med data fra Styrelsen for IT og Læring

Note: Figurerne viser frafaldsprocenten på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen til venstre, og Social- og Sundhedshjælperuddannelsen til højre. Søjlerner viser, hvor stor andel af hhv. de kvindelige (lyseblå) og mandlige (lysegrøn) elever, der er faldet fra efter 3, 6, 9, 12, 18, 24 og 36 (assistenter) måneder. Beregningerne inkluderer kun elever, hvor afstanden mellem opstarts- og opfølgningstidspunktet er større end frafaldshorisonten, hvorfor antallet af observationer bliver mindre i frafaldshorisonten, se afsnit 10.2 for beskrivelse. N(assistenter) = 14.452-26.139; N(hjælpere) = 10.366-

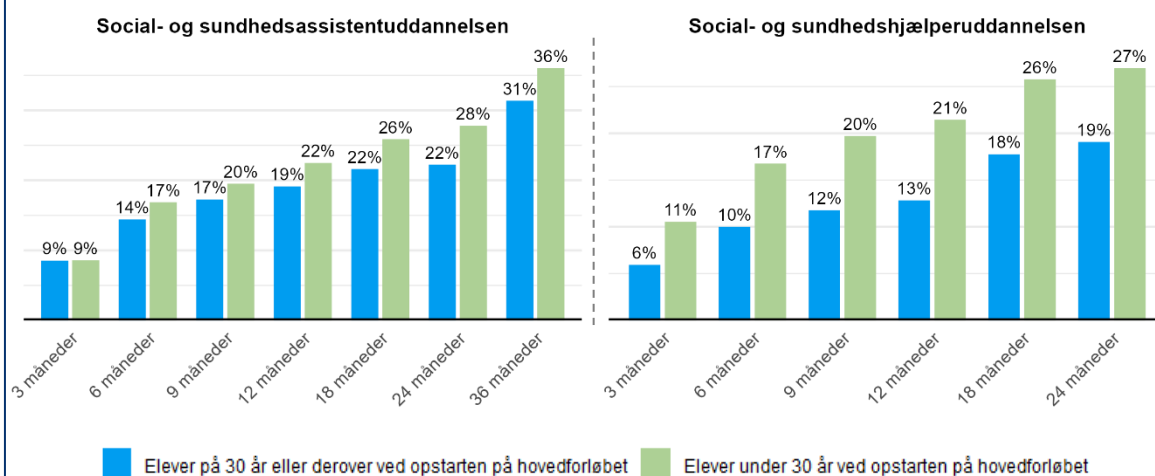
9.3 Udviklingen i frafald, 2017-2022 – alder

Figur 9-5 viser frafaldet for elever, som er hhv. over og under 30 år ved opstarten på hovedforløbet. På social- og sundhedsassistentuddannelsen (til venstre) er frafaldet forholdsvis sammenligneligt i starten af forløbet. Efter seks måneder har aldersgrupper et frafald på hhv. 14 og 17 pct, hvilket gradvis stiger til 19 pct. for elever på 30 år eller derover og 22 pct. for elever under 30 år efter et år. Derfra stiger forskellen mellem de to grupper lidt mod det tredje år, hvor elever på mindst 30 år har et frafald på 31 pct, mens elever under 30 år har et frafald på 36 pct.

På social- og sundhedshjælperuddannelsen er forskellen mellem elever under 30 år og elever på 30 år eller derover forholdsvis stor – allerede tidligt på uddannelsen. Efter seks måneder er frafaldet væsentligt større blandt de yngre elever. Elever under 30 år ved opstarten har et gennemsnitligt frafald på 17 pct. efter seks måneder, mens det gennemsnitlige frafald er 10 pct. for de ældre elever. Herfra vokser forskellen mellem de to grupper, og efter et år er frafaldet hhv. 13 og 21 pct. for

elever på 30 år og derover og eleverne under 30 år. Efter to år er frafaldet vokset til hhv. 19 og 27 pct.

Figur 9-52 – Udvikling i frafald på social- og sundhedsuddannelserne fordelt på alder, samlet for 2017-2020

Kilde: Rambølls egne beregninger med data fra Styrelsen for IT og Læring

Note: Figurerne viser frafaldsprocenten på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen til venstre, og Social- og Sundhedshjælperuddannelsen til højre. Søjlerne viser, hvor stor andel af elever på hhv. 30 år eller derover (lyseblå) og under 30 år (lysegrøn) ved opstarten på hovedforløbet, der er faldet fra efter 3, 6, 9, 12, 18, 24 og 36 (assistenter) måneder. Beregningerne inkluderer kun elever, hvor afstanden mellem opstarts- og opgørelsetidspunktet er større end frafaldshorisonten, hvorfor antallet af observationer bliver mindre i frafaldshorisonten, se afsnit 10.2 for beskrivelse. $N(\text{assistenter}) = 14.452-26.139$; $N(\text{hjælpere}) = 10.366-15.054$.

9.4 Udviklingen i frafald, 2017-2022 – herkomst

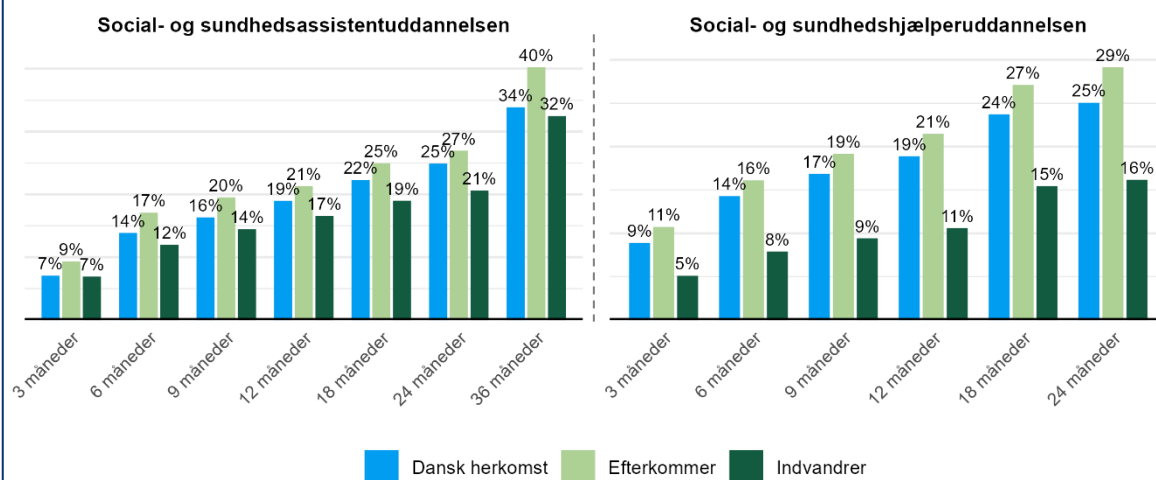
Figur 9-6 præsenterer udviklingen i frafaldet fordelt på herkomst. De blå søjler viser frafaldet for elever med dansk herkomst, mens de lysegrønne og mørkegrønne søjler viser frafaldet blandt elever, som er hhv. indvandrere eller efterkommere.

På social- og sundhedsassistentuddannelsen (til venstre) er frafaldet forholdsvis ens blandt elever med dansk herkomst, indvandrere og efterkommere i starten af forløbet. I takt med at frafaldshorisonten øges, bliver forskellene i elevgruppers frafald dog mere udtalte. Andelen af efterkommere, der frafalder, er generelt højere, mens andelen af indvandrere er lavest. Efter 36 måneder er 40 % af efterkommere faldet fra, hvilket er ca. 7 procentpoint mere end for indvandrere og elever med dansk herkomst, hvis frafaldsprocent ender på hhv. 32 og 34 pct. efter 36 måneder.

På landets social- og sundhedshjælperuddannelser er forskellene mere markante. Her har indvandrere et betragteligt lavere frafald end elever med dansk herkomst og efterkommere. Efter seks måneder er frafaldet blandt indvandrere 8 pct., mod elever med dansk herkomsts 14 pct. og efterkommeres 16 pct. Denne forskel vokser gradvis til efter 2 år at være hhv. 16 pct. for indvandrere, 25 pct. for elever med dansk herkomst og 29 pct. for efterkommere. På den måde er frafaldet for indvandrere 9 procentpoint lavere end for elever med dansk oprindelse og 13 procentpoint lavere end for efterkommere. Variationen i elevernes frafald fordelt på herkomst er således større på hjælperuddannelsen.

Herudover adskiller uddannelserne sig også ved, at frafaldet for elever med dansk herkomst for assistentuddannelsen ligger i den lave ende, mens det er i den høje ende for hjælperuddannelsen sammenlignet med eleverne med anden etnisk herkomst.

Figur 9-6 – Udvikling i frafald på social- og sundhedsuddannelserne fordelt på herkomst, samlet for 2017-2020

Kilde: Rambølls egne beregninger med data fra Styrelsen for IT og Læring

Note: Figurerne viser frafaldsprocenten på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen til venstre, og Social- og Sundhedshjælperuddannelsen til højre. Søjlerne viser, hvor stor andel af elever, der er hhv. af dansk herkomst (lyseblå) og indvandrere eller efterkommer (lysegrøn), der er faldet fra efter 3, 6, 9, 12, 18, 24 og 36 (assistenter) måneder. Beregningerne inkluderer kun elever, hvor afstanden mellem opstarts- og opgørelsestidspunktet er større end frafaldshorisonten, hvorfor antallet af observationer bliver mindre i frafaldshorisonten, se afsnit 10.2 for beskrivelse. $N(\text{assistenter}) = 14.452-26.139$; $N(\text{hjælpere}) = 10.366-15.054$.

9.5 Udviklingen i frafald, 2017-2022 – regioner

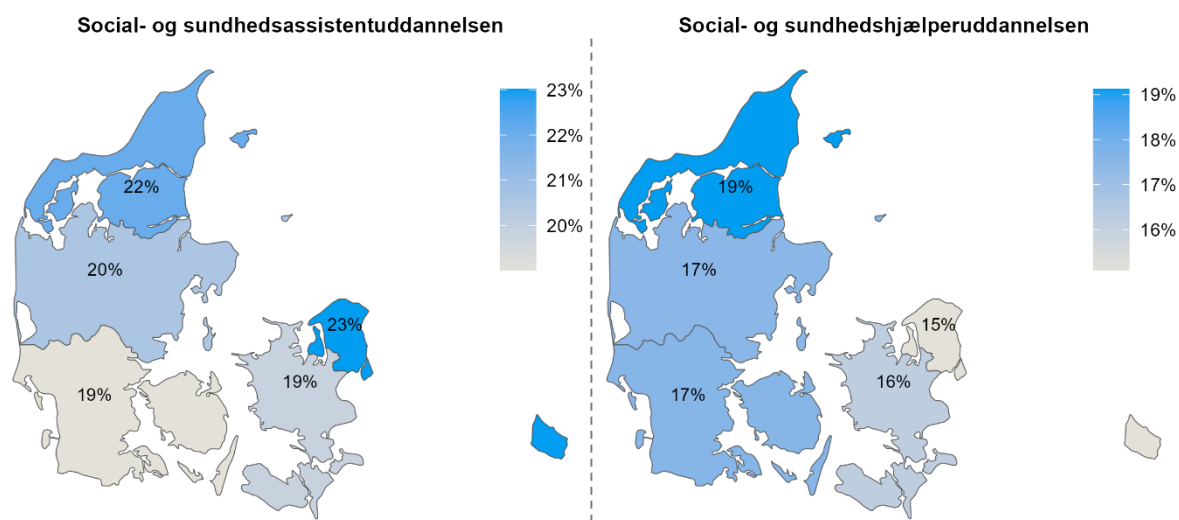
Figur 9-7 illustrerer det regionale frafald efter 12 måneder for social- og sundhedsassistenter (til venstre) og -hjælper (til højre) baseret på bopæl for de elever, der har påbegyndt på uddannelserne i perioden 2017 til maj 2022. Jo større en andel af eleverne bosat i en given region, der falder fra, des mere blå er den pågældende regionen.

Af figurerne fremgår det, at Region Nordjylland er blandt de regioner med højeste frafaldsprocenter efter 12 måneder for begge social- og sundhedsuddannelser med hhv. 22 og 19 pct. for assistent- og hjælperuddannelsen. Region Hovedstaden har den højeste frafaldsprocent efter 12 måneder for social- og sundhedsassistenter med et frafald på 23 pct. I kontrast klarer social- og sundhedsassistenterne bosat i Region Hovedstaden sig bedst. Denne gruppe elever har det laveste frafald med sine 15 pct. Region Midtjylland, Syddanmark og Sjælland er forholdsvis ens med et frafald på 19-20 pct. efter 12 måneder på assistentuddannelsen og et frafald på 16-17 pct. efter 12 måneder på hjælperuddannelsen.

Generelt er social- og sundhedsassistenternes frafald højere i samtlige regioner efter de 12 måneder sammenlignet med social- og sundhedshjælpernes frafaldsprocent.

Figur 9-73 – Regionalt frafald efter 12 måneder på Social- og Sundhedsuddannelserne, 2017-2022

Kilde: Rambølls egne beregninger med data fra Styrelsen for IT og Læring

Note: Figurerne illustrerer frafaldsprocenten på Social- og Sundhedsassistentuddannelsen til venstre, og Social- og Sundhedshjælperuddannelsen til højre fordelt på elevernes bopælsregion. Fra-faldet angiver, hvor stor en andel af eleverne opstartet på uddannelserne i perioden 2017 til maj 2022 i hver region, der er faldet fra uddannelsen efter 12 måneder. N=25.357 (assistenter), 14.080 (hjælpere).

10. BILAG C – METODISKE BEGRUNDELSER

10.1 Begrebsafklaring og terminologi

Nedenfor fremgår en begrebsafklaring i relation til de begreber, der anvendes i indeværende rapport. Denne er baseret på erhvervsuddannelsesområdet terminologi fra 1. januar 2022³⁷ samt Rambølls egne begrebsbetegnelser*.

Begreb	Beskrivelse
Social- og sundhedshjælper	Social- og sundhedshjælpere bliver uddannet til professionel omsorg, pleje og praktisk hjælp. Uddannelsen varer 2 år og 2 måneder inkl. grundforløbets 1. og 2. del, som hver varer 20 uger.
Social- og sundhedsassistent	Social- og Sundhedsassistenter varetager opgaver som tidlig opsporing af sygdom, sundhedsfremme, sygdomsforebyggelse, omsorg og pleje. Uddannelsen varer 3 år, 9 måneder og 3 uger inkl. grundforløbets 1. og 2. del, som hver varer 20 uger. Når uddannelsen er afsluttet, skal der søges autorisation som social- og sundhedsassistent, før titlen kan benyttes.
Oplæringsperiode/oplæring	Blev tidligere kaldt praktik og kendes som oplæringsforløb. Social- og sundhedsuddannelserne består af et grundforløb og et hovedforløb, der veksler mellem skoleperioder og perioder i oplæring på en arbejdsplads. Oplæringsperioderne varierer i længde og antal afhængigt af uddannelsestype.
Oplæringssted	Elever fra social- og sundhedshjælper og assistentuddannelsen kommer i oplæring på en række forskellige arbejdspladser, bl.a. plejehjem, hjemmeplejen, hospital og psykiatri.
Oplæringsmål	Blev tidligere kaldt praktikmål, og refererer til de mål der sættes for eleven i oplæringsperioden.
Vejleder	Vejleder bruges i denne rapport som betegnelse for oplæringsvejleder. Vejlederne tilrettelægger og gennemfører vejledning til elever, som er i oplæring.
Læringsmiljø	De omgivelser, rammer, relationer og kulturer, der tilsammen skaber betingelserne for et individs eller en gruppes læring.
Rekrutteringsgruppe*	Rekrutteringsgrupperne er i analysen defineret som personer uden en kompetencegivende uddannelse, og som i to år hverken har påbegyndt eller gennemført en uddannelse
Rekrutteringsvolumen*	Rekrutteringsvolumen henviser til, hvor stor en andel de enkelte rekrutteringsgrupper udgør af den samlede befolkning i Storkøbenhavn.
Rekrutterbarhed*	Rekrutterbarhed henviser til størrelsen på elevoptaget fra de enkelte rekrutteringsgrupper i forholdt til deres volumen i Storkøbenhavn.
Gennemførelsespotentiale*	Gennemførelsespotentiale henviser til frafaldssandsynligheden, dvs. sandsynligheden for, at en elev frafalder i løbet af 36 måneder efter påbegyndelse på enten GF2 eller

³⁷ Ny terminologi på erhvervsuddannelsesområdet, Undervisning og Beskæftigelsesministeriet: <https://www.uvm.dk/trepart/trepart-om-flere-laere-pladser-og-entydigt-ansvar/ny-terminologi>

hovedforløb eller aldrig påbegynder hovedforløb på en social- og sundhedsuddannelse efter gennemført GF2 (efter sommeren 2015). Jo lavere frafaldssandsynlighed, desto højere er gennemførelsespotentialet.

10.2 Kvantitative analyse

Den kvantitative del af rapporten bygger på datasæt for uddannelsesforløb leveret af Styrelsen for It og Læring, STIL. Styrelsen hører ind under Børne- og undervisningsministeriet og er alment anerkendt for at have et højt datakvalitetsniveau. Datasættet indeholder information om alle elever, der har påbegyndt en social- og sundhedsuddannelse på hovedforløbet enten som social- og sundhedsassistent eller social- og sundhedshjælper i perioden 1. januar 2017 til 31. maj 2023 på én af landets uddannelsesafdelinger. Det er disse elever, der udgør analysens population.

For hver elev tilkøbes der baggrunds- og uddannelsesmæssige oplysninger. Baggrundsoplysningerne inkluderer køn, alder, etnicitet og bopælsregion. De uddannelsesmæssige oplysninger inkluderer folkeskolekarakterer, institutions- og afdelingsnummer, uddannelsesstypen, identificeret ud fra uddannelseskode udd6, samt start- og sluttidspunkt for social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb.

10.2.1 Frafaldsbillede

Baseret på disse variable identificerer vi de elever, der frafalder den social- og sundhedsuddannelse, de er indskrevet på. Frafaldsprocenten efter x måneder ($x = 3, 6, 9, \dots$) angiver andelen af påbegyndte individer på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb, som er frafaldet uddannelsen inden for x måneder. I denne forbindelse anvendes de eksakte start- og slutdatoer til at beregne den enkeltes elevs status for at få det mest præcise frafaldsbillede. Bemærk, at dette adskiller sig fra metoden, der f.eks. anvendes ved uddannelsesstatistikken, hvor frafald på statustidspunktet altid opgøres ultimo måned. Dette medfører, at en elev, som påbegynder sin uddannelse d. 1. januar og frafalder uddannelsen d. 15. januar, 14 dage efter opstart, hos uddannelsesstatistikken først vil registreres som "Afbrudt" efter 31 dage, mens vi med vores opgørelsesmetode vil registrere frafaldet efter 14 dage. Denne forskel medfører, at den rapporterede frafaldsprocent - særligt opgjort i månederne umiddelbart efter uddannelsens påbegyndelse, vil afvige fra dem, der rapporteres i datahusets statistikbank for social- og sundhedsuddannelserne.

I selve beregningen af frafaldsprocenten ekskluderer vi de elever, der endnu ikke har været indskrevet på uddannelsen i x måneder, da disse ikke har haft muligheden for at gennemføre de første x måneder. For eksempel, i beregning af frafaldet efter 24 måneder består elevpopulationen udelukkende af elever, som startede mere end 24 måneder før datasættets slutdato d. 31. maj 2023. I dette eksempel vil vi således kun inkludere de elever, der påbegyndte hovedforløbet i perioden fra januar 2017 til maj 2021 (begge måneder inklusive). Herudover fjernes de igangværende elever, der burde være afsluttet. Dette er elever, der er noteret som værende i gang med uddannelsen, men som har en afslutningsdato inden 31. maj 2023.³⁸

For Figur 9-1 til Figur 9-3, der alle viser frafaldet over tid, vælger vi desuden at sikre, at populationen er ens på tværs af frafaldshorisonten for en givet periode. I Figur 9-1 betyder dette konkret, at f.eks. alle 2022-søjlerne indeholder 2022-elevoptaget. Dette metodiske valg medfører, at det kun er muligt at måle frafaldet efter 3 måneder for denne årgang. I princippet kunne de første 11 måneders elevoptag af 2022 anvendes til at måle frafaldet efter 6 måneder, de første 8 måneder af 2022's elevoptag til at måle frafaldet efter 9 måneder osv. På den måde vil populationen dog

³⁸ Der er her tale om meget få elever.

blive mindre og mindre for samme farve søjle, hvorfor vi i princippet vil kunne opleve, at frafaldsprocenten falder selvom opgørelsestidspunkt forlænges med 3 måneder. For at undgå dette bruger vi "hele årgange". I Figur 9-1 er populationen for frafaldshorisonterne (søjlerne) i et givet år derved ens. Samme logik gælder for 9-2. I 9-3 inkluderes elevoptaget til og med maj i hhv. 2020 og 2021 til at beregne frafaldet efter hhv. 36 måneder for social- og sundhedsassistentelever og 24 måneder for social- og sundhedshjælperelever. I de øvrige frafaldsanalyser, er det altid tilstræbt at inkludere en så stor andel af elevpopulationen som mulig.

10.2.2 Identificering af potentielt virksomme indsatser

Udover, at klarlægge frafaldsbilledet på social- og sundhedsuddannelsen, anvender vi frafaldet på de forskellige afdelinger til at identificere, hvorvidt det tyder på, at indsatserne bidrager til at reducere frafaldet. Her bruger vi flere forskellige metoder (beskrives nedenfor), men fælles for metoderne er, at det faktiske frafald på den/de skole/skoler, der har implementeret indsatsen, sammenlignes med det nationale frafaldsgennemsnit for årgangen korrigeret for elevsammensætning på den/de pågældende skole/skoler. Ved at korrigerer for elevsammensætningen tager vi højde for at nogle skoler kan have en elevsammensætning med en overvægt af elever med høj/lav frafaldsandsynlighed. Det nationale frafald for en årgang korrigeret for elevsammensætningen kalder vi det forventede frafald. Hvis det faktiske frafald på en skole er lavere end det forventede frafald kan det indikere, at skolen/skolerne bidrager til at mindske elevernes frafald.

Det er meget vigtigt at understrege, at det pba. af denne metode ikke er muligt at konkludere, hvorvidt det er de undersøgte indsatser, som nedbringer fraværet. Det skyldes, at social- og sundhedsskolerne simultant afprøver flere forskellige tiltag, hvilket alene umuliggør estimeringen af betydningen af én specifik indsats. Med det sagt vil de undersøgte indsatser ofte være det, som skolerne selv vurderer har den største betydning for at nedbringe frafald, og det må derfor forventes, at disse i nogen grad bidrager til eventuelle positive effekter på skolerne.

Derudover er der indsatser på mange af de andre social- og sundhedsinstitutioner, og vi sammenligner derfor reelt indsatsen op imod de andre indsatser. På den måde vil en indsats kun kunne være virksom, hvis den er mere effektiv end de øvrige indsatser som skolerne afholder. Endelig er der med stor sandsynlighed er ikke observerbare faktorer blandt elevoptaget og/eller lokale tendenser, der påvirker frafaldet, men som ikke er inkluderet i modellen.

Overordnet kan analyser derfor kun bidrage med indsigter i, hvorvidt frafaldet på en institution eller afdeling er lavere end det forventelige pba. elevsammensætningen, hvilket kan være med til at indikere, at den pågældende institution/afdeling har lykkedes med at nedbringe frafaldet. Hvorvidt det er den pågældende indsats der er virksom bør kvalificeres med kvalitative indsigter.

Det forventede frafald beregnes som beskrevet ovenfor ud fra skolens elevsammensætning og årgang. Det gør vi med en regressionsmodel, hvor den afhængige variabel er en binær variabel for frafald efter en specifik tidshorisont (eksempelvis 3 måneder, dvs. 1 hvis eleven er frafaldet efter tre måneder og 0 hvis eleven ikke er faldet fra efter 3 måneder). Til at forudsige frafald bruger vi elevernes demografiske baggrund i form af alder (kubisk), køn og herkomst, samt nationale tendenser i form af startåret for hvornår eleverne påbegyndte på hovedforløbet. Dette giver os en model, som vi kan bruge til at forudsige frafaldsandsynligheden for hver enkelte elev. Ved at tage gennemsnittet af de prædikerede frafaldssandsynligheder for eleverne på en skole eller institution opnår vi en forventet frafaldsprocent for skolen/institutionen. Når vi tester en indsats, bruger vi alle øvrige skoler (og ikke skolen/skolerne med indsatsen) til at estimere modellens parametre.

Alt efter indsatsens opbygning og indføring anvender vi tre metoder, som alle gør brug af ovenstående teknik til beregning af forventet frafald.

Metode A anvendes for de indsatser, der har været implementeret i hele den tidsperiode, som data dækker. I disse tilfælde er det ikke muligt at estimere en potentiel effekt af indsatsen ved at sammenligne på institutions-/afdelingsniveau, da der ikke er nogen tilgængelig periode uden indsatsen. Vi undersøger derfor blot, om frafaldet generelt er lavere på skolen med en indsats end det man bør forvente pba. elevsammensætningen. Hvis det faktiske frafald er mindre end det forventede frafald, kan det i dette tilfælde indikere, at der er noget på den pågældende indsatsskole, der gør, at eleverne er mindre tilbøjelige til at falde fra end hvad man kunne forvente ud fra vores model. Med det sagt kan vi ikke konkludere, at det er indsatsen, som driver forskellen, da det ligeledes kan være andre initiativer eller andre forskelle i elevsammensætningen, som vi ikke kan identificere.

Metode B anvendes for de indsatser, hvis starttidspunktet deler populationen, således det er muligt at estimere det forventede frafald både før og efter indsatsen er blevet implementeret. Hvis det faktiske frafald er højere (mindre) end det forventede frafald før indsatsen blev implementeret, vil det generelt indikere, at indsatsskolen/skolerne har et højere (lavere) frafald, end hvad skolens/skolernes elevsammensætning kan forklare. Hvis det faktiske frafald falder (stiger) mere (mindre) end det forventede i perioden efter indsatsen er implementeret, betyder det, at frafaldet på indsatsskolen er blevet relativt reduceret sammenholdt med elevsammensætningen og nationale tendenser. Dette indikerer, at der kan have været noget på indsatsskolerne, som har mindsket frafaldet, hvilket kan indikere, at indsatsen har været virksom.

Metode C anvendes som supplement til metode B for de indsatser, der er målrettet specifikke demografiske subgrupper af indsatsskolens elever. Dette kan f.eks. være elever under 30 år. I disse tilfælde sammenlignes afvigelserne mellem målgruppens faktiske og forventede frafald med afvigelserne mellem de resterendes elevers faktiske og forventede frafald internt på indsatsskolen før og efter indsatsen er blevet implementeret. Såfremt målgruppens frafald relativt til det forventede frafald bliver reduceret med relativt mere end det relative frafald blandt de øvrige elever på indsatsskolen efter indsatsen er implementeret, betyder det ligeledes, at frafaldet er blevet formindsket for de elever, som indsatsen berører. Dette kan indikere, at der indsatsskolerne har gavnnet den elevgruppe, som indsatsen er målrettet, hvilket kan indikere, at indsatsen har været virksom.

10.3 Interviewede organisationer, kommuner og regioner

- Bornholms Sundheds- og Sygeplejeskole
- Diakonissestiftelsen
- Randers Social- og Sundhedsskole
- Social- og Sundhedsskolen Esbjerg
- Social- og Sundhedsskolen Fredericia-Vejle-Horsens
- Social- og Sundhedsskolen Fyn
- Social- og Sundhedsskolen Midt- og Vestjylland
- Social- og Sundhedsskolen Nykøbing Falster
- Social- og Sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg
- Social- og Sundhedsskolen Syd
- SOSU H
- SOSU Nord
- SOSU Østjylland
- Zealand Business College

- Aalborg Kommune
- Esbjerg Kommune
- Frederikssund Kommune
- Greve Kommune
- Hjørring Kommune
- Kalundborg Kommune

- Middelfart Kommune
- Thisted Kommune
- Vejen Kommune
- Region Hovedstaden
- Region Nordjylland

11. BILAG D – NOTAT: EKSISTERENDE VIDEN OM FRAFALD PÅ SOCIAL- OG SUNDHEDSUDDANNELSERNE

11.1 Indledning

Rambøll Management Consulting (herefter Rambøll) udfører på vegne af parterne bag Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU) – FOA, KL og Danske Regioner – og Danske SOSU-skoler en undersøgelse af virksomme indsatser, der kan øge gennemførelsen og reducere frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. Konkret skal undersøgelsen bidrage med følgende:

1. **Udfordringsbilledet:** Hvad er de væsentligste strukturelle og lovgivningsmæssige barrierer for at reducere frafaldet på SOSU-uddannelserne?
2. **Virksomme indsatser:** Hvilke virksomme indsatser kan identificeres (og potentielt data-understøttes) i forhold til at mindske frafald på hovedforløbet på social- og sundhedsuddannelserne?
3. **Anbefalinger:** Hvilke anbefalinger kan formuleres til virksomme indsatser, der kan bidrage til at øge gennemførelsen på social- og sundhedsuddannelserne?

I dette notat præsenterer Rambøll resultaterne af undersøgelsens indledende desk top studie, som har haft fokus på at kortlægge allerede eksisterende viden om frafaldsproblematikker på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb samt virksomme indsatser på området. I notatet præsenterer Rambøll også en række anbefalinger til, hvor parterne bag projektet bør fokusere for at få større viden, og hvor der mangler indsigt i strukturelle forhold, som har betydning for gennemførelsen samt viden om virksomme indsatser.

Projektets endelige afrapportering vil tilvejebringe viden om virksomme indsatser som kan mindske frafaldet samt anbefalinger til styrket praksis på området. Udover desk top studiet gennemfører projektet kvalitative interviews med lokale uddannelsesudvalg samt kommunale og regionale aktører samt repræsentanter for udvalgte indsatser. Derudover vil rapporten indeholde relevante kvantitative analyser over frafald og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne.

I notatet er der valgt ikke at inddrage emnerne voksenelevløb og sprogindsatser, da parterne bag projektet har vurderet, at disse er undersøgt og behandles tilstrækkeligt i andre sammenhænge. I notatet er det ligeledes valgt ikke at inddrage de problematikker, der ligger rundt om uddannelsens image, da det er vurderet på baggrund af litteraturen, at uddannelsens image ikke har direkte betydning for elevernes gennemførelse af uddannelsen, men i højere grad påvirker rekrutteringen.

11.1.1 Metode og datagrundlag

Desk top studiet er gennemført på baggrund af en **søgestrategi**, som sikrer transparens og systematik. Søgestrategien er udarbejdet med udgangspunkt i Rambølls erfaring og viden om forskningskortlægninger via metoden Rapid Evidence Assessment (REA) – se nærmere beskrivelse nedenfor. Ligeledes har parterne bag projektet bidraget med relevant litteratur. På baggrund heraf er der ydermere gennemført en håndholdt søgning via hjemmesider, hos vidensaktører samt hos Rambølls netværk. Endelig har Rambøll søgt i litteratur, rapporter og analyser i enkelte udvalgte databaser via Rambølls interne biblioteksfunktion.

Der er foretaget en **screeningsproces** af abstracts i alt identificeret materiale, eksempelvis rapporter, analyser mv. Ud fra de foruddefinerede inklusions- og eksklusionskriterier er det vurderet,

hvilket materiale der derefter er inkluderet i det videre arbejde. Dernæst er der foretaget en kvalitetsvurdering af det inkluderet materiale. Kvalitetsvurderingen beror især på kriterier for metodisk kvalitet (pålidelighed af resultater med udgangspunkt i normer for de konkrete forskningsdesign).

Der er samlet identificeret 41 og anvendt 35 rapporter, evalueringer og studier i desk top studiet. I bilag – Litteraturliste – er en oversigt over det inkluderet materiale.

11.2 Baggrund

I dette afsnit præsenteres indledningsvis en overordnet beskrivelse af det nuværende frafaldsbillede på social- og sundhedsuddannelserne. Afsnittet vil danne grundlag for de senere præsenterede organisatoriske udfordringer, som påvirker fastholdelsesproblematikker.

Den gennemgåede litteratur viser, at der findes en lang række nationale, regionale og lokale undersøgelser, der beskriver frafaldet på social- og sundhedsuddannelserne. Der anvendes i undersøgelserne en række forskellige definitioner af frafald, datagrundlag og metodiske tilgange. Fra-faldet på social- og sundhedsuddannelserne beregnes ud fra forskellige uddannelsesdata, hvor der i nogle undersøgelser bruges lokale uddannelsesdata, og i andre undersøgelser anvendes nationale uddannelsesdata. I opgørelserne defineres frafald oftest efter henholdsvis 1, 3 eller 6 måneder efter start på uddannelsen. Disse forhold betyder, at der på området er en lang række forskellige tal, der beskriver frafald på social- og sundhedsuddannelserne, men også at disse ikke nødvendigvis er sammenlignelige, da de kan bero på forskellige datakilder, ligesom de siger noget om frafald på forskellige tidspunkter i uddannelsesforløbet. Det samlede frafald på social- og sundhedsuddannelserne viser, at frafaldet på hovedforløbet er højt og ligger over det gennemsnitlige frafald på erhvervsuddannelserne generelt.

Flere lokale undersøgelser peger på, at frafaldet på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb er størst i forbindelse med oplæringen (se litteraturlisten nr. 1, 4, 9, 10 og 12). En undersøgelse finder, at ca. 2/3 af elevfracfaldet sker i forbindelse med et oplæringsforløb. På tværs af litteraturen er der bred enighed om, at frafaldet er mest markant blandt unge. En enkelt undersøgelse finder, at frafaldssandsynligheden blandt elever i 30'erne og 40'erne samlet set er lavere end blandt yngre elever (se litteraturlisten nr. 1).

I den afdækkede litteratur er der indikationer på, at bredden i karakteristika hos den nuværende gruppe af elever på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb er af betydning for gennemførelse. Elevgruppens karakteristika er mangfoldige og der er tale om en divers gruppe af elever. Af data fra Børne- og Undervisningsministeriets datavarehus (STIL) ses, at elevgruppen har en aldersmæssig spredning fra 16 år for de yngste elever og 66 år for de ældste. En stor andel af eleverne beskrives i litteraturen som at have forskellige læse- og skrive- og sproglige færdigheder, ligesom der beskrives kulturelle forskelle blandt eleverne. En undersøgelse fra Københavns Kommune finder, at skoler og oplæringssteder i stigende grad oplever elever, som er sårbare, eksempelvis lider af angst, har sociale udfordringer eller manglende socialt netværk, er af betydning for elevernes sandsynlighed for at gennemføre uddannelsen (se litteraturlisten nr. 2 og 32).

11.3 Forklarende faktorer og anbefalinger

I dette afsnit præsenteres en række strukturelle og organisatoriske faktorer, som er identificeret i litteraturen som værende betydende faktorer for de nuværende frafaldsproblematikker på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb.

De enkelte faktorer er kortlagt med afsæt i nationale og mindre lokale undersøgelser. På tværs af disse studier finder Rambøll ingen systematiske afprøvninger eller opsamlings for konkrete indsatstyper eller tiltag på tværs af skoler, kommuner eller regioner. Det vil derfor i notatets anbefalingsafsnit løbende blive påpeget, hvorvidt og hvordan Rambølls undersøgelse med fordel vil kunne bygge videre på den eksisterende viden.

11.3.1 Rød tråd og sammenhæng i uddannelsen

Faglig sammenhæng mellem skole- og oplæringsforløb

Litteraturen indikerer, at en af årsagerne til elevernes frafald i forbindelse med oplæringen kan skyldes en manglende sammenhæng mellem det faglige indhold i skoleforløbet og oplæringen. Flere undersøgelser, der har brugt elevinterviews i afdækningen, finder, at der er en oplevelse af en sammenhæng imellem uddannelsens faglige indhold som betydende faktor for elevernes tilknytning til social- og sundhedsuddannelserne og forebyggelse af frafald. Særligt finder undersøgelserne, at tilrettelæggelsen mellem den teoretiske undervisning i skoleforløbet og de læringsmål, som elevernes oplæringsforløb tilrettelægges efter, er afgørende (se litteraturlisten nr. 2, 3, 9 og 12). Flere undersøgelser finder således, at hvis elevernes faglige undervisning på skolen og de praktiske opgaver i den efterfølgende oplæringsperiode tager afsæt i en samlet fælles forståelse og oversættelse af elevens mål, så vil det hjælpe eleverne til at føle sig klædt på til de enkelte opgaver samt internalisere faglige begreber. Det vil i sidste ende fremme deres præstationer under oplæringen og skabe en bedre rød tråd i uddannelsen. Lokale undersøgelser indikerer, at der er behov for en styrket samarbejdsrelation mellem skoler og oplæringssteder, så læringssituationerne tydeligere relaterer til det teoretiske indhold fra skoleforløbet, og konkrete opgaver kan udvikles med henblik på at styrke elevernes læringsudbytte (se litteraturlisten nr. 2, 3, 9 og 12). Litteraturen viser, at der lokalt på social- og sundhedsskolerne og oplæringsstederne er igangsat og afprøvet tiltag og prøvehandling, som skal sikre en større sammenhæng og rød tråd i indhold og læringsmål på tværs af skole- og oplæringsforløb. Senest er der gennemført en større undersøgelse af betydningen af simulation i elevernes oplæringsophold på social- og sundhedsuddannelserne, som viser, at simulationsforløbet på kort sigt kan have positiv indvirkning i forhold til, at eleverne oplever at kunne bruge teoretisk viden fra skolen i deres oplæring (se litteraturlisten nr. 33).

Anbefaling

Rambøll finder på tværs af litteraturen en række indikationer på, at en styrket faglig sammenhæng mellem undervisningen i skoleforløb og praksislæring i oplæringsforløb vil kunne have en gavnlig virkning på elevernes gennemførelse af uddannelsen. Litteraturen indikerer, at det handler om at understøtte den eksplicite sammenhæng mellem det, eleven lærer i skoleforløbet, og omsætning af dette i praksis i oplæringen. Der er i den identificerede litteratur primært enkelte mindre lokale projekter, men ingen længevarige og evaluerede eksempler på tiltag, som kan sikre større sammenhæng lokalt mellem uddannelsernes aktører, så de bedst muligt understøtter faglig sammenhæng for eleven. Det er således Rambølls vurdering, at der med fordel kan igangsættes en mere systematisk afprøvning af flere mulige løsningsmodeller ude lokalt på skoler og oplæringssteder for at opnå større viden om konkrete tiltag, ligesom Rambøll i det videre arbejde søger efter praksis-eksempler, hvor der har været fokus på at styrke faglig sammenhæng mellem skole- og oplæringsforløb.

Organisering af sammenhæng mellem skole- og oplæringsforløb

Litteraturen om elevernes frafaldsmønstre indikerer, at der i overgangene mellem skole- og oplæringsperioder er øget risiko for frafald (se litteraturlisten nr. 1, 2, 6, 19, 20 og 32). En undersøgelse peger på, at organisering af sammenhæng mellem underviser på skolen og den ansvarlige for oplæring på oplæringsenhederne kan være en stærk driver for øget tilknytning for eleverne og dermed forebyggelse af frafald. Litteraturen peger på, at indretning af strukturer og organiseringen af samarbejde og sammenhæng mellem uddannelsens aktører (skole/underviser og oplæringsenhed/oplæringsvejleder) kan understøtte elevernes trivsel og tilknytning til uddannelsen (se litteraturlisten nr. 2). Litteraturen peger således på, at en tydeligere organisatorisk stilladsering af arbejdet vedrørende overgangene kan understøtte sammenhæng i det samlede uddannelsesforløb til gavn for elevernes tilknytning. Litteraturen identificerer, at behovet for styrket strukturel sammenhæng, gennem organisering og processer, både sker på et strategisk niveau, hvor rammerne for fælles processer, samarbejdsmodeller o.lign. fastlægges, og på det operationelle plan, hvor de konkrete arbejdsprocesser, samarbejdsmodeller mv. designes og implementeres (se litteraturlisten nr. 2, 6 og 19). En undersøgelse peger på, at det er særlig vigtigt for elever, der af den ene eller anden grund er sårbare, at sikre en sammenhængende organisering ved overgangene mellem skole- og oplæringsperioder og gode organisatoriske og strukturelle rammer for samarbejdet mellem uddannelsens aktører (se litteraturlisten nr. 2).

Anbefaling

Rambøll finder primært enkelte mindre lokale projekter, men ingen længevarige og evaluerede eksempler på, hvordan en organisering og stilladsering af overgangene mellem skolen og oplæring skal indrettes, så de bedst muligt understøtter sammenhæng for eleven. Rambøll vil i den kommende undersøgelse se nærmere på, hvilke virksomme greb og indsatser der er afprøvet på tværs af skoler og oplæringssteder med henblik på opnå større viden.

Kommunikation mellem skole og oplæringssted.

Som beskrevet tidligere sker en række elevfracfald fra uddannelsen i forbindelse med oplæringsforløbene. Flere undersøgelser viser, at dette i nogle tilfælde skyldes, at oplæringsstederne og den enkelte oplæringsvejleder kun i begrænset omfang har kendskab til særlige forhold, der gør sig gældende for elevens læring, eksempelvis faglige og/eller sociale eller psykiske behov, som elever måtte have (se litteraturlisten nr. 2, 3, 4, 9 og 18). Flere af undersøgelser indikerer, at styrket videndeling om elevens faglige og sociale støttebehov mellem skole og oplæringssted er af stor betydning for, hvilken oplevelse eleverne får i oplæringen og senere fastholdelse og gennemførelse af social- og sundhedsuddannelserne. Denne videndeling gør det muligt for oplæringsstederne at understøtte eleven i at opnå faglige mål med afsæt i elevens faglige og sociale kompetencer. At forbedre kommunikationen på disse områder er afgørende for at skabe en mere sammenhængende og meningsfuld oplevelse for eleverne, når de bevæger sig mellem skole og oplæringssted. Enkelte undersøgelser indikerer, at strukturelle forhold har betydning for, at denne videndeling ikke finder sted i tilstrækkeligt omfang (se litteraturlisten nr. 2 og 4). Således oplever flere skoler og oplæringssteder udfordringerne med at dele viden om eleven med hinanden, eksempelvis om faglige og sociale støttebehov.

I dag findes en række bekendtgørelser og vejledninger, som informerer om muligheden for udveksling af oplysninger om elevens faglige forhold gennem brug af elevens uddannelsesbog. Senest angives der i "Nationalt rammepapir om roller og ansvar for skole, arbejdsgiver og oplæringsvirksomhed på social- og sundhedsassistentuddannelsen" om rammerne for udveksling af informationer om eleven. Der kan dog ikke i litteraturen findes indikationer på implementering af hensigterne fra det nationale rammepapir, og på baggrund af litteraturen vurderer Rambøll, at kendskabet er be-

grænset, og at der er et behov for vidende om elevens støttebehov, fx grundet funktionsnedsættelse eller andre særlige omstændigheder, der har betydning for elevens sandsynlighed for at gennemføre uddannelsen.

Flere undersøgelser viser, at flere skoler og oplæringssteder i dag oplever et behov for en databehandlingsaftale mellem skoler og oplæringssteder for at kunne videregive disse oplysninger mundtligt eller skriftligt mellem hinanden på vegne af eleven. Det betyder, at eleven i praksis er ansvarlig for at videregive relevante oplysninger i forbindelse med oplæringen. Enkelte skoler og oplæringssteder videndeler i videst muligt omfang inden for den nuværende lovgivning om elevernes sociale og faglige forudsætninger, herunder hvis eleven modtager specialpædagogisk støtte (SPS) eller har haft gavn af særlige didaktiske metoder eller har relationsdannelsesbehov, som oplæringsstedet skal være opmærksomme på. Dette gøres konkret på SOSU Nord ved at der afholdes overgangssamtaler mellem uddannelsesvejleder, oplæringsvejleder og elev (se litteraturlisten nr. 4).

Anbefaling

Den nuværende litteratur indikerer, at der er behov for større og mere systematisk videndeling mellem skole og oplæringssted om elevens behov og forudsætninger, men der er kun enkelte beskrevne tilgange som i dag anvendes, eksempelvis overgangssamtaler, til trods for øvrige eksisterende muligheder. Rambøll anbefaler derfor, at FEVU og Danske SOSU-skoler begynder med at undersøge kendskabet til og behovet for yderligere implementering af Nationalt rammepapir om roller og ansvar for skole og oplæringsvirksomheder på social- og sundhedsuddannelserne³⁹, samt at der arbejdes videre med udvikling af et digitalt uddannelsesoverblik. Dernæst finder Rambøll det relevant at afklare, om der er yderligere juridiske bestemmelser, som gør sig gældende i forhold til, hvilken viden der må og kan deles mellem skole og oplæringssted om eleven. Dernæst anbefales det at afsøge mulighederne for, i hvilket omfang et system (IT-understøttelse) til udveksling af viden, som er betydende for elevens gennemførelse, kan være et centralt element i en styrket praksis, som både sikrer rette anvendelse af tid og ressourcer og sikrer tryghed og involvering af den enkelte elev.

11.3.2 Tilrettelæggelse af uddannelsesforløbet

Placering af fag i skoleperioder

Som beskrevet indledende i notatet indikerer den gennemgået litteratur, at en andel af eleverne på social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb falder fra i forbindelse med skoleforløb. Noget af dette frafald kan ifølge litteraturen tilskrives, at nogle elever på social- og sundhedsassistentuddannelsen oplever sig udfordret af det faglige niveau i hhv. farmakologi og medicinbehandling, hvor der siden ændringen af social- og sundhedsuddannelserne i 2017 er indført flere prøver. Undervisere og oplæringsvejledere oplever, at dette har styrket elevernes faglighed, men en undersøgelse indikerer, at enkelte elever bliver overraskede over niveauet og frafalder uddannelsen på den baggrund (se litteraturlisten nr. 3,4,7,12). I litteraturen er der identificeret enkelte lokale projekter, hvor der har været fokus på betydningen af uddannelsens opbygning og forsøgt justeringer af fagenes placering i forhold til at styrke elevernes tilknytning til uddannelsen. I dette ses, at placeringen af specifikke fag kan have betydning for at eleverne bliver på uddannelsen. Eksempelvis kan placeringen af farmakologi være med til at sikre, at eleverne mødes af faglige krav, som er i overensstemmelse med deres faglige progression på uddannelsen samt sikre, at de faglige krav i skoleforløbene følger elevernes læring i oplæringen (se litteraturlisten nr. 3, 4 og 12). "Vejledning til

³⁹ <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf23/marts/230306-nationalt-rammepapir-om-roller-og-ansvar-for-skole-og-oplæringsvirksomheder-p-social-og-sundhe.pdf>

tilrettelæggelse og gennemførelse af faget farmakologi og medicin håndtering” fra januar 2018 er aktuelt under revidering.⁴⁰

Anbefaling

Rambøll finder på tværs af litteraturen, at placeringen af fag i skoleforløbet kan have betydning for elevernes fastholdelse. Det er ikke muligt for Rambøll på baggrund af den gennemgåede litteratur at pege på konkrete løsningsmodeller eller faste strukturer, som med fordel bør anvendes. Rambøll vil anbefale, at det på nuværende tidspunkt afklares nærmere, hvilken betydning placeringen af fag har for elevernes fastholdelse, samt om der er udvalgte målgrupper, som kan have gavn af en tilpasset tilrettelæggelse af fagenes placering. Rambølls videre undersøgelse vil samlet undersøge, hvorvidt skoleforløbets indretning opleves som værende betydende for elevernes frafald og hvis, hvilke faktorer der har betydning.

Mødet med praksis

Den gennemgåede litteratur peger på, at der i overgangen mellem skole og oplæring er en forøget risiko for frafald, og at en af årsagerne hertil er manglende overensstemmelse mellem det faglige indhold i skoleforløbet og oplæringen, se afsnit 3.1. I litteraturen fremgår også flere andre årsager som værende betydende faktorer for elevernes frafald i overgangen.

Den første faktor, litteraturen peger på, er, at nogle elever ikke oplever at være forberedte på det, de oplever i praksis, når de starter i oplæring. Dette er i litteraturen beskrevet som praksis- og ansvarschok, og dækker over en oplevelse og følelse af overvældelse, som nogle elever oplever, når de møder praksis, der hvor de er i oplæring. Elever beskriver at opleve det værende grænseoverskridende første gang de skal varetage sårpleje eller hygiejne hos ældre borgere, og samtidig oplever de at have et større ansvar end forventet. En anden faktor handler om, at flere elever har andre forventninger til deres arbejdsopgaver i oplæringen, end det de reelt skal udføre. Undersøgelser finder, at dette ansvars- og praksischoke fører til, at en ikke ubetydelig andel elever vælger at stoppe på uddannelsen i forbindelse med hovedforløbets første oplæringsperiode (se litteraturlisten nr. 3, 4, og 6). Der er flere undersøgelser omhandlende lokale tiltag som skal sikre, at eleverne er klædt bedre på til oplæringen og herved oplever et mindre praksis- og ansvarschoke, det drejer sig om snusepraktik og simulation eller færdighedstræning. Flere tiltag indikerer at kunne understøtte formålet, men disse tilgange er forskelligartede, og det er således ikke muligt med afsæt i den tilgængelige litteratur at beskrive en entydig og generel virkning af de beskrevne tiltag (se litteraturlisten nr. 2, 6 og 33).

På tværs af litteraturen bliver også introduktion og vejledning af eleverne i oplæringen nævnt som en anden betydelig faktor med betydning for frafaldet under oplæringsforløbet. Flere både landsdækkende og lokale undersøgelser viser, at eleverne efterspørger tydelig introduktion indledningsvist i oplæringen. Undersøgelserne viser, at en mangel herpå i nogle tilfælde vil resultere i, at elever oplever udfordringer ved at opnå både faglig og social tilknytning under oplæringen. Litteraturen indikerer tydeligt, at forebyggelse af frafald kan ske ved at skabe bedre organisering og strukturel sammenhæng mellem skole- og oplæringsforløb, jf. ovenstående afsnit 3.1 samt at oplæringsstederne skaber faste tilgange til introduktion indledningsvist i oplæringen (se litteraturlisten nr. 2, 4 og 6).

Anbefaling

Rambøll finder på tværs af litteraturen, at mødet med praksis for nogle elever kan have betydning for deres fastholdelse på social- og sundhedsuddannelserne, og at der er strukturelle og organisatoriske forhold i den forbindelse som har betydning. Den nuværende litteratur giver indikationer på

⁴⁰ "Nationale rammepapir om roller og ansvar for skole, arbejdsgiver og oplæringsvirksomhed på social- og sundhedsassistentuddannelsen" blev offentliggjort marts 2023 og er under fortsat implementering.

organisatoriske løsningsmodeller, som kunne have betydning såsom større anvendelse af simulation, snusepraktik og fælles struktur for introduktioner. Det er dog ikke muligt for Rambøll på baggrund af den inddragede litteratur at konkludere betydningen for fastholdelse ved at tage disse tiltag i anvendelse, samt for hvilke målgrupper de særligt vil være virkningsfulde for. Rambøll vil i vores undersøgelse afdække nærmere, hvilke løsningsmodeller der er virkningsfulde for hvilke målgrupper i forhold til at forebygge ansvars- og praktikchok.

Forskellige oplæringsenheder

Som beskrevet tidligere er der på social- og sundhedsuddannelserne en divers elevgruppe med forskellige behov og forskellige præferencer. Det afspejles også i, hvordan eleverne oplever uddannelsens tilrettelæggelse i forhold til, hvilke typer af oplæringsenheder de skal ud i i de forskellige oplæringsperioder (se litteraturlisten nr. 2, 3, 9).

For eleverne på social- og sundhedsuddannelserne er social tryghed et vigtigt parameter for deres tilknytning og gennemførelse af uddannelsen. Litteraturen indikerer, at de mange skift til forskellige arbejdspladser, som særligt er gældende for eleverne på social- og sundhedsassistentuddannelserne, kan være udfordrende for nogle elever. Et skift i oplæringssted betyder, at eleverne skal etablere nye sociale relationer og blive fortrolige med nye måder at arbejde på, hvilket kan være forbundet med utryghed og usikkerhed. Ifølge flere undersøgelser kan dette øge risikoen for frafald. Flere undersøgelser fremhæver, at det især er udfordrende for de elever, som oplever psykiske eller sociale udfordringer, at skulle igennem mange skift i oplæringssted (se litteraturlisten 2, 3, 4, 6 og 9).

Anbefaling

Rambøll finder i litteraturen, at den nuværende strukturering og organisering af social- og sundhedsuddannelserne med flere skiftende oplæringer på forskellige oplæringssteder kan udfordre nogle elever. Dette er særligt gældende på uddannelsen til social- og sundhedsassistent. Den nuværende litteratur giver indikationer på, at individuelt organisatoriske løsningsmodeller, hvor oplæringsperioderne tilrettelægges med færre skift i oplæringssteder kan have betydning. Det er dog ikke muligt for Rambøll på baggrund af den tilgængelige litteratur at konkludere, hvordan en sådan individuel løsningsmodel skal organiseres, for hvilke målgrupper de særligt vil være virkningsfulde og hvilken samlet betydning dette vil have. Rambøll vil i vores undersøgelse afdække nærmere, hvorvidt der findes virkningsfulde løsningsmodeller eller virksomme greb i praksis.

Undervisningsmiljø i skoleperioder

Litteraturen peger på, at den forholdsvis store diversitet i den samlede elevgruppe er betydningsfuld i forhold til, hvordan skolen tilrettelægger undervisningsmiljøer og skoleforløb, som imødekommer og tilgodeser alle elevers læringsstile og sproglige færdigheder, så de kan profitere mest muligt af undervisningen i skoleforløbene. Undersøgelser peger på, at særligt for de målgrupper, der er i størst risiko for frafald, kan tilrettelæggelse af undervisningen, som er tilpasset de forskellige målgruppers behov og præferencer, have stor betydning i forhold til at forebygge frafald fra uddannelsen (se litteraturen nr. 2, 3, 18 og 19).

Enkelte undersøgelser peger på, at alle elever vil profitere af tilpassede undervisningsmiljøer, hvor der blandt andet anvendes forskellige læringsstile (fx praktiske øvelser og refleksionsopgaver) og undervisningsformer (fx holdundervisning og gruppearbejde). Dette viser sig at være særligt afgørende for elever, som er frafaldstruede. Undersøgelser viser, at flere skoler oplever, at ved at tilbyde mere tilpassede undervisningsmiljøer, som tager højde for elevernes kompetencer, forudsætninger og læringspræferencer, bliver det muligt for flere elever at gennemføre uddannelsen. (se litteraturen nr. 4, 6, 18 og 19).

Anbefaling

Rambøll finder på tværs af litteraturen en række indikationer på, at tilrettelæggelsen af undervisningsmiljøerne på social- og sundhedsuddannelserne er betydende for elevernes fastholdelse. Det er ikke muligt for Rambøll på baggrund af den inddragede litteratur at pege på konkrete og virksomme tiltag eller løsningsmodeller, som har betydning for specifikke målgruppers risiko for frafald. Rambøll vil anbefale, at det på nuværende tidspunkt afdækkes nærmere, hvilke målgrupper der kan have gavn af tilpassede undervisningsmiljøer og på den baggrund afklare, hvilke tiltag der i så fald vil være virksomme ude lokalt. I videst muligt omfang vil Rambøll forsøge at afklare dette nærmere i den kommende rapport.

11.3.3 Oplæringsvejledning

Organisering af oplæringsvejledning

Flere undersøgelser understreger betydningen af, at eleverne møder kvalificeret vejledning med hyppig og systematisk feedback. Dette er ikke alene vigtigt for, at eleverne for alvor profiterer og udvikler sig fagligt under oplæringsforløbene, men har en selvstændig funktion i forhold til at forebygge frafald. Undersøgelser indikerer således, at en kvalificeret oplæringsvejledning øger sandsynligheden for, at eleverne gennemfører uddannelsen. Disse undersøgelser peger også på, at for særligt de elever, som oplever faglige udfordringer i uddannelsen, er det væsentligt med adgang til uddannet og kvalificeret, løbende faglig vejledning og feedback i oplæringsforløbene. Undersøgelser finder, at en fokuseret faglig støtte fra oplæringsvejleder giver eleverne en styrket oplevelse af at kunne efterleve de faglige krav, hvilket særligt er gældende under den første oplæringsperiode på hovedforløbet (se litteraturen nr. 4, 6 og 9).

En undersøgelse fremhæver, at flere elever efterspørger en øget og mere systematisk indsats i form af vejledning og støtte i de indledende uger af oplæringsforløbet (se litteraturen nr. 2). Fraværet af denne støtte kan give anledning til en følelse af usikkerhed i forhold til at håndtere de faglige udfordringer, som eleven møder i oplæring og skubbe til det praksis- og ansvarschok, som nogle elever oplever i mødet med praksis (se også afsnit 3.2.). Flere lokale og nationale undersøgelser finder således, at det er afgørende at imødekomme elevernes behov for tidlig og kontinuerlig støtte og vejledning for at styrke elevernes faglige selvtillid og engagement i denne periode. Litteraturen peger altså på, at ved en ikke-systematisk og tæt oplæringsvejledning, særligt i første oplæringsperiode i hovedforløbet, øges risikoen for frafald fra uddannelsen (se litteraturen nr. 2).

Anbefaling

Rambøll finder på tværs af litteraturen en klar indikation på, at oplæringsvejlederen har en betydning for fastholdelsen af elever på social- og sundhedsuddannelsen. Der er ligeledes indikationer på, at det vil være virksomt at foretage styrket organisering omkring oplæringsvejledningen, som kan sikre, at elevernes ønsker og behov i højere grad kan imødekommes. I den gennemgåede litteratur er der kun i begrænset omfang viden om, hvordan organiseringen konkret skal indrettes, for at det har den ønskede virkning. Det er således Rambølls anbefaling, at der afdækkes mere viden om, hvilke organisatoriske ændringer der kan være virkningsfulde for at sikre oplæringsvejlederne de rette rammer. Dette vil Rambøll blandt andet undersøge nærmere i den kommende rapport.

Oplæringsvejlederes kompetencer

Systematik, kontinuitet og hyppig vejledning i oplæringsperioden er ikke det eneste litteraturen peger på som betydningsfuldt i forhold til oplæringsvejledningen. I undersøgelser, hvor nuværende og tidligere elever er spurgt, fremhæver flere elever vigtigheden af at have en positiv relation til deres oplæringsvejledere. De understreger, at oplæringsvejledere ud over at have en stærk sund-

hedsfaglig ekspertise øger oplevelsen af tilknytning og tilhør til oplæringsenheden, når oplæringsvejlederen også har stærke sociale, relationelle og pædagogiske kompetencer. Litteraturen indikerer, at særligt i forbindelse med den første oplæringsperiode er oplæringsvejlederens rolle væsentlig i forhold til, at eleven oplever sig inkluderet, tryk og tilstrækkelig, af stor betydning og har en væsentlig effekt i forhold til at forebygge frafald (se litteraturen nr. 1, 2, 4 og 9).

For elever, der er psykisk eller socialt sårbare, viser undersøgelser, at oplæringsvejledernes sociale og faglige kompetencer er særligt afgørende for at mindske risikoen for, at disse elever falder fra uddannelsen under oplæringsforløbene. I mødet med oplæringsvejledere, der ikke alene er sundhedsfagligt stærke, men også bruger sociale, pædagogiske og relationelle kompetencer i deres vejledning, oplever flere elever et meningsfuldt og trykt oplæringsforløb, som øger sandsynligheden for gennemførelse (se litteraturen nr. 2 og 9).

I litteraturen ses, at det kræver tid og ressourcer at sikre, at oplæringsvejlederne har de rette kompetencer og rammer til at kunne give eleverne god oplæringsvejledning. Her peges i litteraturen særligt på, at det er forbundet med tab af arbejdskraft for det enkelte oplæringssted at udtage oplæringsvejledere fra driften i forbindelse med uddannelse og vejledning. Erfaringer viser, at ved en strategisk og eksplicit stillingtagen og formidling af, hvilke forventninger der er til oplæringsvejlederes kompetencer, og at der gives mulighed for at opbygge de rette kompetencer, så vil der kunne arbejdes med at øge elevernes trivsel og dermed reducere risikoen for frafald fra uddannelsen (se litteraturen nr. 1, 2, 4 og 9). Forskere ved Nationalt Center for Erhvervspædagogik (NCE) er ved at udarbejde en rapport for FEVU: "Eftersyn af FEVUs arbejdsmarkedsuddannelser i oplæringsvejledning – afrapportering". Rapporten forventes at være godkendt primo 2024.

Anbefaling

Rambøll finder på tværs af litteraturen en klar indikation på, at oplæringsvejledernes kompetenceniveau har betydning for fastholdelsen af elever på social- og sundhedsuddannelserne. I den gennemgåede litteratur er der kun i begrænset omfang viden om, hvilke kompetencer der kan have indvirkning på elevers fastholdelse. Det er Rambølls anbefaling, at der afdækkes mere viden om, hvilke kompetencer der er nødvendige for at understøtte den nuværende elevgruppe, samt hvilke rammer der kan sikre kompetenceudviklingen af de enkelte oplæringsvejledere. Dette er et noget, som vil blive belyst nærmere i Rambølls kommende rapport.

11.4 Bilag – Litteraturliste

	REFERENCE/TITEL	UDGIVER/FORFATTER	ÅRS-TAL
1	Rekrutteringsanalyse – Mulighederne for rekruttering af elever til social- og sundhedsuddannelserne i Københavns Kommune	Rambøll Management Consulting	2023
2	Målgruppeanalyse af SOSU-elever i Københavns Kommune	Rambøll Management Consulting	2023
3	Evalueringsrapport til Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU)	Rambøll Management Consulting	2021
4	Frafaldsanalyse – social- og sundhedsassistentuddannelsen i Region Nordjylland	Rambøll Management Consulting	2021
5	Analyse af social- og sundhedsfagernes image og imageudfordringer. Rekruttering til og fastholdelse i social- og sundhedsfagene	VIVE	2022
6	Det gode uddannelsesliv i praktikken – vidensnotat om praktikken på social- og sundhedshjælperuddannelsen, social- og sundhedsassistentuddannelsen og sygeplejerskeuddannelsen	CEFU	2018
7	Mod en tættere kobling mellem skole og praktik. Erfaringer fra 21 forsøgs- og udviklingsprojekter på 18 erhvervsskoler	Aalborg University	2015
8	Kortlægning af rekrutteringsudfordringer for social- og sundhedspersonale og sygeplejersker i kommuner og regioner	Finansministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet	2018
9	Støtte til fastholdelse af sårbare SOSU-elever	VIVE	2022
10	Notat - Elevfortællinger fra social- og sundhedsuddannelserne	SOSU NORD	2021
11	Halvårlig datarapport for FEVU's uddannelser	FEVU	2021
12	Forløbsundersøgelse af frafald fra social- og sundhedsassistentuddannelsen i første praktikperiode	SOSU Fyn	2022
13	Rekrutteringsudfordringer for social- og sundhedspersonale i kommunerne	FOA & KL	2017
14	Vejen til job gennem styrket praktikforløb	Rambøll Management Consulting	2021
15	Arbejdsnotat: Indsatsteori for fastholdelse for University College Nord	Rambøll Management Consulting	2023

	REFERENCE/TITEL	UDGIVER/FORFATTER	ÅRS-TAL
16	Vidensnotat – frafald og fastholdelse på videregående uddannelser	Rambøll Management Consulting	2016
17	Rekruttering og fastholdelse på SOSU ZBC	ZBC	2019
18	Hvordan fastholdes flere SOSU-elever på uddannelsen?	VIVE	2022
19	Aktiviteter, der understøtter fastholdelsen af eleverne i praktikken på SOSU-uddannelserne.	Samarbejdsprojekt mellem 6 SOSU-skoler fra Nord- og Midtjylland. Se gennemførelse.dk	2022
20	Materiale til fastholdelse på social- og sundhedsuddannelserne	KL	2021
21	PROJEKT FAST, Intern slutevaluering, Slutudgave	Region Sjælland, Data og udviklingsstøtte	2020
22	PROJEKT FAST, Eksternt review af FAST	Rambøll Management Consulting	2020
23	Complementum	SOSU-skolerne	2022
24	Udvikling af faglig læsning for øget gennemførelse	SOSU Randers	2021
25	Social inklusion med fokus på interkulturalitet	SOSU Randers	2023
26	Praksisindsigt – for et kvalificeret uddannelsesvalg og øget gennemførelse	SOSU Randers	2023
27	Inspiration til bedre elevtrivsel på erhvervsuddannelserne	EVA	2021
28	Lang og social studiestart forebygger frafald	EVA	2017
29	I mål med SOSU	KL og Danske SOSU-skoler	2022
30	Ny viden fra FEVU	FEVU	2022
31	Frafaldsanalyse	DGE	2023
32	Datarapport for Social- og sundhedsuddannelserne 2022	FEVU	2023
33	”HVIS DE VIL HAVE FLERE IND PÅ DEN HER UDDANNELSE, SÅ SKAL DER VÆRE MERE AF DET DER SIMULATION”. En undersøgelse af elevers læring i simulation som tredje læringsrum i social- og sundhedsassistentuddannelsens første oplæringsperiode	Aarhus Universitet	2023
34	Evaluering af ”Rundt om gruppevejledning” for Uddannelse København, Københavns Kommune	Rambøll Management Consulting	2021
35	Nationalt rammepapir om roller og ansvar for skole og oplæringsvirksomheder på social- og sundhedsassistentuddannelsen	Børne- og undervisningsministeriet	2023
36	På bare seks måneder er hver femte elev på SOSU-assistentuddannelsen faldet fra	Kommunernes Landsforening	2022